

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven nedej in praznike. — Inzerati do 30 pett vrt & Din 2.-, do 100 vrt & Din 2.50, od 100 do 300 vrt & Din 3.-, večji inzerati pett vrt & Din 4.-. Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENJE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Iztreznenje v Nemčiji?

Kljub kriku in viku nemškega tiska kažejo gotovi znaki, da se pripravlja Nemčija na preokret v svoji zunanji politiki

Berlin, 20. aprila r. Čeravno nemški tisk slej ko prej kritizira sklepe sveta Društva narodov in zavzema odklonilno stališče napram vsem predlogom, sproženim v teku poslednje mednarodne diplomatske akcije v pogledu nove organizacije miru in varnosti v Evropi, je vendar le zadnje dni opaziti v nemškem tisku nekako previdno rezerviranost. Izgleda, da je dobil tisk migljaj od zgoraj, naj se ne spušča več v podrobna razglabljanja nastalega položaja, da ne bi preudiral stališča, ki ga bo zavzela vlada. V političnih krogih z napetostjo pričakujejo odločitev merodajnih krogov, ki so doslej nenavadno molčeli. Prva dva dni po sprejetju ženevske resolucije je izgledalo, da bo vso Nemčijo zajel vihar ogorčenja ter da bo spretni propagandni aparat narodno socialistične stranke z organizacijo velikih protestnih manifestacij zopet enkrat pokazal svojo sposobnost. Na splošno presenečenje pa se to ni zgodilo. Nasprotno, vse strankne instance so izdale pomirjalne pozive in se sklicevale na to, da bo »Führer« pravčasno odločil o nadaljnjih korakih nemškega naroda.

Medtem so se vršila v vladnih krogih neprestana posvetovanja. Hitler, ki se je mudil na oddihu, se je nemudoma vrnil v Berlin; prav tako je odgodil svoj dopust zunanji minister Neurath. V Berlinu so se zbrali vsi vodilni člani stranke. Zdi se, da polagoma uvidevajo, da se sedanji položaj popolne osamljenosti ne da več prikrivati, ne vzdržati ter da bo treba najti pota in sredstva za izhod iz tega položaja in dati zunanji politiki nove smeri.

V političnih krogih pričakujejo, da bo že danes prišlo do odločitve. Danes pravi Hitler svoj 46. rojstni dan. Pri tej priliki se bodo vršile v Berlinu velike svečanosti, na katerih se bodo zbrali glavni voditelji narodno socialistične stranke. General Blomberg bo kot vojni minister izrekel Hitlerju čestitke vojske, šef štaba hitlerjevskih oddelkov Lutze pa bo pri tej priliki izročil Hitlerju kot dar nemškega naroda eskadrilo vojni letal, ki bodo nosila imena najznamenitejših padlih borev narodno socialističnega pokreta. Hitlerjevci so v teku

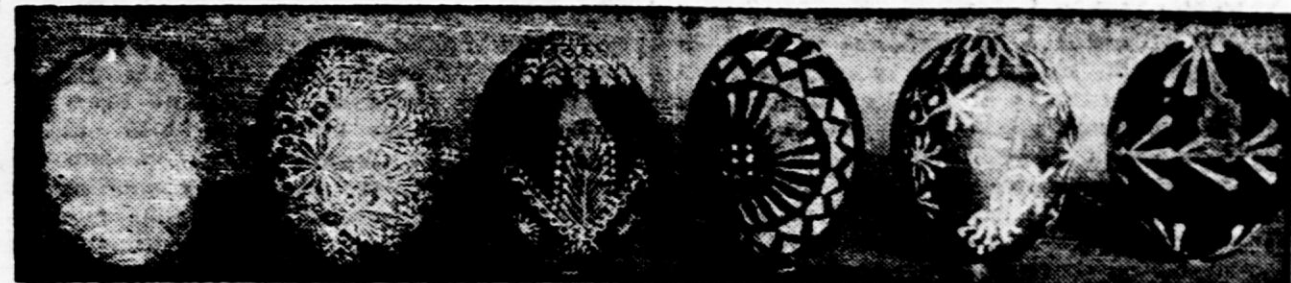

več prikrivati, ne vzdržati ter da bo treba najti pota in sredstva za izhod iz tega položaja in dati zunanji politiki nove smeri.

V političnih krogih pričakujejo, da bo že danes prišlo do odločitve. Danes pravi Hitler svoj 46. rojstni dan. Pri tej priliki se bodo vršile v Berlinu velike svečanosti, na katerih se bodo zbrali glavni voditelji narodno socialistične stranke. General Blomberg bo kot vojni minister izrekel Hitlerju čestitke vojske, šef štaba hitlerjevskih oddelkov Lutze pa bo pri tej priliki izročil Hitlerju kot dar nemškega naroda eskadrilo vojni letal, ki bodo nosila imena najznamenitejših padlih borev narodno socialističnega pokreta. Hitlerjevci so v teku

desetih dni zbrali potrebna finančna sredstva za ta narodni dar, ki naj simbolizira razpoloženje nemškega naroda. Predaja bo danes opoldne na posebno svečano način.

V političnih krogih pričakujejo, da bo Hitler pri tej priliki odgovoril Društvu narodov in zavzel stališče k splošnemu mednarodnemu položaju. V teku večeršnjega dne je imel Hitler dolgotrajna posvetovanja s svojimi najbližjimi sodruzi in zaupniki. Kaj so sklenili, nihče ne ve. Domnevajo pa, da bo Hitler danes objavil plebiscit, pri katerem naj se nemški narod izreče o politiki sedanjega režima in zlasti o odločitvi o zunanji politiki. Plebiscit naj bi bil nova manifestacija enotne volje nemškega naroda. Zdi pa se, da je to zgolj pretveza, s katero hoče nemška vlada odvrti pozornost širokih mas od notranje političnih težkoč in pridobiti na času, da najde izhod iz težavnega položaja, ki je nastal za Nemčijo po soglasnem sprejetju ženevske resolucije in po obsodbi sedanje nemške politike s strani najvišjega mednarodnega foruma. Vsekakor pa sodi jo v diplomatskih krogih, da se da po raznih znakih zadnje dobe sklepati to, da je Nemčija pred važnimi odločitvami, ki bodo pomenile preokret v celokupnem mednarodnem položaju Evrope. Ženevska razprava je pokazala, da hoče Evropa mir in da bo šla tudi preko Nemčije, ako bo Nemčija še nadalje odklanjala sodelovanje.

VSTAJENJE

Solnce je zmagalo nad zimo, svetloba je pregnala temo, narava je vstala poveljana v pomladni sijaj in človek je zopet začutil, da je življenje lepo; v večnem krogotoku življenja večni ritem, vzgon, vstajenje in umiranje. In človek je vkljenjen v tem krogotoku; za vse ima svoja merila, celo večnost skuša izmeriti, vse hoče okleniti v definicije, vse imenovati z imeni, da bi si lažje tem bolj zatajil, da je časovno bitje, podvrženo večnim zakonom narave. Življenje je tako lepo, — bi moral reči človek, — v vsem je večna harmonija, vse je podvrženo istim zakonom in nihče bi ne motil in ne čutil vesoljne skladnosti, če bi ne bilo človeka. Toda človek tega ne prizna, suvereno gleda na vse s čustvi zamegljenimi očmi. Človeku so dovolj lepe besede, dovolj mu je lep videz in votla poezija in zadovoljen je s filozofijo, da mu ni treba priznati prvenstva čisti znanosti. Ljudje si žele lepih besed in potrebo čutijo po poeziji, kakršna je tudi velikončna, odti v prazne besede. Večen krogotok je življenje, a človeku se zdi od vsega večnega najprej večna laž, ki tako dobro nadomešča resnico, da o nji ni treba razmišljati.

Narava se večno preraja in umirata ter umreti mora, kar je zapisano smrti, ki bi brez nje ne bilo prerajanja in vstajanja. Samo človek se boji prerajanja, združenega s smrtjo, samo človek bi rad zaustavil ritem življenja in spreminil krogotok, dinamiko prevrget v statiko, čeprav tako rad obhaja vstajenje. Narava se večno obuja k novemu življenju, človek se pa boji minljivosti, hotel bi ustaviti čas, da bi ostalo »vse po starem«; človek praznuje vstajenje leto za letom, a smrti si ne upa pogledati v obraz, smrti, ki brez nje ni vstajanja.

Toda človek je vkljenjen v večnem krogotoku in se mora prerajati, ker se preraja narava, mora umirati, ker je življenje samo trajanje med rojstvom in smrtjo, in z njim mora umirati vse, kar je minljivega, izvirajočega od njega. In če je zlo izšlo iz človeka, je prav tako minljivo, kakor on sam; če je človek rodil laž, bo morala propasti. Bistvo laži je minljivost, večna je lahko samo resnica, večno je lahko samo tisto, kar obstoji ne glede na to, ali je človek sploh na svetu. Prav tako je minljivo zlo samo na sebi, kajti vse mora tem prej propasti,

čim slabše je. Ako bi imel človek prava merila za čas in življenje, bi znal povedati, da je zadnja stopnja popolnosti konec večnosti, se pravi, da je popolnost razvijajočih se (to pomeni živčih) življenjskih oblik v nedogledni neskončnosti; življenje je mogoče samo v časovnem okviru, brez časa ni življenja in trajanja ni brez razvoja. Slabo, slabše neprestano odмира, saj to je prav za prav življenje. Popolnejše je vedno pred nami, zato pa tudi slabo zapada preteklosti.

Najsi so laži še tako lepe, najsi je zlo še tako silno in človek še tako slab, časa vendar ne more nihče ustaviti; solnce vedno zmaga nad temo in prav tako mora resnica razbliniti laž, saj vendar solnce ne more ugasniti zaradi teme. Narava se vedno obuja in vselej zmaga življenje nad smrtjo; človek bo končno spoznal, da je življenje lepo, ker sledi smrti, ker se iz razpadajočega poraja popolnejše, in da je zaradi življenja potrebna smrt, da je zaradi njega vredno umreti. Spoznal je, da zmaga le dobro, se pravi nastajajoče, kajti dobro je pred nami in temi mora slediti svetloba, duševno bedo mora izpodrinuti kultura, nad neurejenostjo mora zavladati smotrenost, iluzijo mora razbliniti stvarnost, šarlatanstvo mora propasti pred znanostjo, razum mora vstati nad nerazsodnostjo — človek mora spregledati. Verujemo v vstajenje!

Verujemo v zmago dobrega; verujemo, ker živimo, ker hočemo živeti in ker moramo živeti. Verujemo v dobro, toda ne le zato, ker trpimo zaradi zla, temveč, ker mrzimo zlo. Evropa je oborožena, prepasana s kitajskimi zidovi, žičnimi ovirami, trdnjavskimi pasovi, Evropa je v deliriju, Evropa je ena sama izpostavljena bomba. Azija je pripravljena, Amerika čaka, Afrika se probuja; zlo je zavladovalo na vsem svetu. Krstili so ga »ideja«, »junštvo«, »varnost«, »pravica«, »enakost«, »svoboda«, »višji interesi«... Toda verujemo v dobro, ker vstajenje mora priti, saj se zlo mora uničiti samo v sebi in se bo uničilo tem prej, čim večje bo.

Človek je preстал svetovno vojno in bo preстал tudi svetovno zlo. Njegovo vstajenje ne bo samo poezija in najsi bo še prej toli strahotno trpljenje, njegovo vstajenje bo stvarnost. Vstajenje je pred nami!

Anglija za nevtralnost Dardanel

Odpor proti turški zahtevi po spremembi dardanelskega statuta

London, 20. aprila. AA. »Times« zavzema stališče proti zahtevi Turčije o demilitarizaciji Dardanel. List je odločno proti zahtevi turške vlade. Turška vlada je postavila vprašanje Dardanel v zvezi z namenavajo oborožitvijo nekih držav. List je mnenja, da ne kaže teh devet vprašanj mesati. Države, ki so jim mirovne pogodbe omejele oboroževanje, se lahko pogajajo s prizadetimi državami o morebitnih olajšavah. Turčija se na take pogodbe ne more sklicevati. Zanj velja lausanska pogodba, ki je bila sklenjena z obojestranskim sporazumom med Turčijo in velislami. Vrh tega sta se Turčija in Bolgar-

ska obvezali že s svojim članstvom v Društvu narodov in z navedenimi pogodbami v Lausanni, da bosta varovali nevtralnost Dardanel. Iz teh razlogov ni povoda, da bi angleška, francoska in italijanska vlada pozdravile izpremembo dardanelskega statuta. List je mnenja, da dardanelsko vprašanje ne zanima samo Rusije, Turčije in ostalih držav Sredozemskega morja, marveč vse države od Balkana do Severnega morja, v kolikor se poslužujejo Dunava. Zaradi tega je treba vsaki teh držav priznati pravico do sodelovanja v tem vprašanju.

Angleške simpatije za Madžare ugašajo

Lažna madžarska revizionistična propaganda je na posled odprla oči tudi v madžarsko plemstvo za verovanim Angležem

Budimpešta, 20. aprila. AA. Opozicijski »Magyarország« objavlja pismo znanega angleškega publicista Barkerja. V njem ostro kritizira metode madžarske propagande v inozemstvu. Barker pravi med drugim:

Pogosto se sestajam z Angleži, med katerimi so tudi osebnosti odličnih položajev. Vsi mi pravijo, da jim madžarska propaganda že preeseda. Prav tako vpliva ta propaganda tudi na večji del angleškega razumništva. Način madžarske propagande koristi samo sovražnikom Madžarske. Spominjam se angleškega znanstvenika, ki bi bil lahko postal eden najvplivnejših prijateljev Madžarske. Obiskal je Budimpešto, odkoder pa se je vrnil z mnogimi dvomi o notranjem položaju Madžarske. Tega je krivo samo delo madžarske revizionistične lige, ki je hotela skozi zid prepričati tega Angleža, da so podatki njenih brošur točni in da se moti, v vprašanjih, ki jih je sam proučil in sam z lastnimi očmi ugotovil. Ta primer pa ni osamljen. Angleški turisti, ki se svojim gostiteljem ne marajo zameriti, si skoraj veselo oddahnejo, ko zapuste Madžarsko. Težko je najti inteligentnega Angleža, ki bi to propagando smatral še za resno. Še sam ne poznam niti enega dela o reviziji mirovnih pogodb, ki bi to vprašanje obravnavalo z znanstveno točnostjo. Če pojde tako naprej, bo Madžarska izgubila med zapadnimi narodi vse simpatije.

Budimpešta 20. aprila. AA. Listi poročata, da prispe v Budimpešto šestorica čla-

nov angleške spodnje zbornice. Velikonočne praznike bodo preživeli na Madžarskem kot gosti nadvojvode Albrehta Habsburškega.

Novi predsednik Državnega sodišča

Beograd, 20. aprila. r. Nedavno za predsednika zagrebskega Stola sedmorice odd. B imenovani dosedanjí glavni tožilec Državnega sodišča v Beogradu dr. Ivo Ucović ne nastopi svojega mesta v Zagrebu, temveč ostane pridejen Državnemu sodišču za zaščito države v Beogradu, kjer bo vršil dolžnost predsednika tega sodišča. Kakor znano, je bil dosedanjí predsednik tega sodišča dr. Dušan Subotić, nedavno umrli predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu.

Proces proti Huseinu Kadiću

Sarajevo, 20. aprila. n. Okrožno sodišče v Sarajevu je določilo, da se prične dne 13. maja proces proti bivšemu poslancu Huseinu Kadiću in 29 njegovim tovarišem, ki so izzvali takozvano agrarno afero. Na proces bo pozvanih 38 prič. Trajal bo več tednov.

Kelnariča so potegnili iz vodnjaka

Maribor, 20. aprila. Sinoči ob 23.30 so delavci nesrečnega Avgusta Kelnariča potegnili iz vodnjaka smrti. Pri kopanju so delali po načrtu, ki ga je predlagal inž. Lavrenčič v našem listu in katerega članek, kakor tudi večerajšnji iz Trbovelj, je vzbudil v Mariboru tako pozornost, da je »Slovenski Narod« romal iz rok v roke. Odkop je pokazal, da bi bil nesrečnega Kelnariča mogoče rešiti najkasneje v 5 urah. Zato je ogorčenje vse naše javnosti popolnoma upravičeno in razumljivo.

Pokojnikovo truplo so danes ob 9. dopoldne prepeljali na magdalensko pokopališče, kjer počuje Kelnariča ob 11.30 k večnemu počitku. V javnosti je zavladalo ogorčenje tudi zaradi tega, ker ni bil nihče pravočasno opozorjen glede pogreba in so ljudje mnenja, da bi ga lahko pokopali opoldne. Naj bo ubogemu trpinu lahka zemlja!

XXIII. zagrebski sejem

11.—20. V. 1935.

RIBSKA RAZSTAVA z vzornimi kuhinjami in ribiškimi konferenca-mi.

KOLEKTIVNA FRANCOSKA RAZSTAVA XII. SALONA AVTOMOBILOV 16. V. Concours d'élégance.

Poletno in sportno blago. — Poljedelstvo. — Razstava Rdečega križa. Obramba pred napadi iz zraka. — Na železnica od 6.—25. V. brezplačen povratek. Na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega. Legitimacije je treba pred potovanjem nabaviti pri potniških uradih ali železniških postajah ali agencijah.

Viljem resno obolev

Amsterdam, 20. aprila. AA. Socialistični list »Seifolk« poroča iz Doorn, da je bivši cesar Viljem obolev na hripi. Njegova bolezen je resna. Vest uradno še ni potrjena.

Vohunski proces v Parizu

Pariz, 20. aprila. p. V velikem vohunskem procesu, ki je trajal nekaj dni, je bila večeraj proglašena razsodba. Vsi krivci so bili obsojeni v ječo po 10 mesecev do 5 let. Obtožena Jugoslovencina kemik Vatroslav Rajić in novinar Narandžić ter njegova žena, ki je po rodu Francozinja, so bili oproščeni, ker je sodišče spoznalo, da so nedolžni.

Nesreča v švicarskih gorah

Bern, 20. aprila. AA. V Valiških alpah je presenetil plaz nemško planinsko skupino 15 oseb. Tri ljudi je ubilo, nekateri pa so ranjeni.

Vesele praznike vstajanja vsem naročnikom, so-trudnikom, inzerentom in čitateljem
„SLOVENSKI NAROD“

Bolgarska vladna kriza

Novo vlado sestavlja Andrija Tošev — Kdo bo zunanji minister

Sofija, 20. aprila. r. Po večerajšnjih celodnevih konzultacijah je kralj Boris zvečer poveril mandat za sestavo nove vladne bivešemu bolgarskemu poslaniku v Beogradu Andriji Toševu. V javnosti je ta odločitev izzvala veliko senzacijo, ker se je pričakovalo, da bo dobil mandat eden izmed dosedanjih glavnih nosilcev devetnajstomajskega režima. Tošev, ki je na glasu kot eden najodličnejših bolgarskih diplomatov in državnikov zapadnega kova, je živel vsa zadnja leta v zatišju in se ni udeleževal v notranji politiki. Zato ga smatrajo za nekakega nevtralnca in je bila njegova misija v splošnem simpatično sprejeta. Tošev ima glede sestave vlade svobodne roke, vendar pa je vezan na devetnajstomajski program, ki ostane slej ko prej temelj bolgarske državne in nacionalne politike.

Tošev je takoj po sprejetju mandata stopil v stike z dosedanjimi člani vlade in jih skušal pridobiti za sodelova-

nje v svojem kabinetu. Ministri Batolov, Dikov in Molov, ki so izzvali krizo vlade, so odklonili sodelovanje, ako se ne izpolnijo njihove zahteve, zaradi katerih so podali ostavko. Zahtevajo namreč, da se Cankov in Georgijev takoj izpustita iz internacije. Tošev je ta pogoj odklonil in nadaljeval razgovore z ostalimi dosedanjimi ministri. Kolikor se je moglo doznati, bodo ostali general Zlatev, general Radev in polkovnik Krum Kolev tudi v novi vladi. General Zlatev bi prevzel vojno ministristvo, general Radev bi ostal prosvetni minister, Krum Kolev, ki je bil dosedaj notranji minister, pa bi prevzel kak drug resor. V ostalem namerava pritegniti Tošev mlažje moči kot predstavnik novega političnega kurza. V političnih krogih pričakujejo, da bo vlada sestavljena še v teku dopoldneva, najkasneje pa do večera.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO

Reporterjeva predpraznična beseda

Ugledna kriza je sedla letos na pirhe in vali, kakor je valila lani

Ljubljana, 20. aprila. Srečni smo lahko, da je velika noč samo enkrat na leto. Kar se tiče pirhov, nič ne rečem, naj bi bila vsaj vsake kvatre, a prihi so dandane navadni zaprti, naj bi jih obračunali kakorkoli itajode občestvo zdaj pričakuje od reporterja siljane, debele pirhe, kosček besedne potičice in, seveda, kakšen mastnejši prigrizek. Leti že izhajajo v slavnostni razširjenosti, polni so čudežev, novih odkritij, da so pirhi vprav odlični, reporter pa se obupan sedi pred praznim papirjem in mu niti zaprtke ne kane s peresa.

Našim dobrim mešanom moramo vsaj te dni priznati. Močimo že o krvavi razbojništvih, ne grenimo poezije vstajenja s strahotami, ko ljudje prebavljajo dobroto v dostojanstvenem miru in ko nismo vsi srca na diani! Časopise greši neodpustljivo: najprej piše o potresnih katastrofah s takšno vnezo, da ljudje ne morejo tedni dni odločiti letov in ne mirno spati, potem zopet vzemirja strokovjake za odkopavanje ponesrečencev in končno še roparski napadi! Vse to o velikih noči, ko smo že itak povsem iz tira, ko so vsi zakoni neoficijelno ločeni, ker v stanovanjih gospodinjstev le močnejše polovice, ko je v vseh kuhinjah permanentna dneva in nočna služba 'n ko ti iztepa prah iz slehernih blacic!

Reporter se raje suče na cestah in trgu in uživa velikončno poezijo z veliko žilico brez vzemirjanja. Tako si vendar lahko srečen, ko je vse okrog tebe prereno, ko ne opaziš nikjer nič slabega, temveč na vsakem koraku sunes s nosom v same dobrote. Gospodinjstve srečuješ, obložene kakor pristaniki delavci; vsi težki atleti se naj skrivajo te dni pred njimi. Nežna dama nese hkrati pol pujsa, celega purana, nekaj tucotov jajc, koš zelenjave, lonec smetane, košaro pomaranč... Pregovor, da žena podpira tri ogelje, je treba korigirati, da jih lahko spravi tudi v cekar. Kakšno sentimentalno solzo bi spustila, da je n. pr. neznanstveno hudo na evetu ter da naše gospodinjstve te dni kupujejo samo regat, toda v čast naših gospodinjstev moramo priznati, da tudi ob tej veliki noči gospodarske težkote ne igrajo nobene vloge. Po najboljših zmoglostih mnogo toliko konzumirali te dni vsega, kar se vtika in vlija v usta, da se ne bo nihče vprašal, ali je še kdo

lačen. Človek mora biti res hvaležen tudi zato, če se kdo namestu njega naje ter opravi praznično dolžnost.

Napraviš ambo poklon gospodinjstvom, a ne smemo pozabiti na njihove pomočnike. Može jim sicer niso pomagali nositi cekarjev, ker gospodinjstve tako rade pokazuje svojo moč in poln cekar, pač pa se je letos udomačila navada, da se žene lažirale gnaj vprico moč. Na mesarskih stojnicah je bila prava revija prekaljene mesa, ki je tako vabljivo dišala, da si slišal na mah zvoni vse velikonočne zvonove. Može so korakali v spoštivi razdalji za ženami in ponižno privzdigovali oči. Mesarji so se klanjali kar v zboru in može so sardevali v sadregli. Dame so strokovno odpravljale gnajti, može so le sardevali. Menda ne brez povoda, čeprav jim končno ni bilo treba storiti drugega, kakor posebi v žep in praktično oceniti ženske gospodinjstve sposobnosti. Sicer pa žene niso pustile nikomur, da bi se vtikal v njihove gospodinjstve račune in posle. Može so znali kvečjemu paziti, da ni ugasnil ogenj in da ni ušlo testo iz modelov. Vse drugo se ne šteje, n. pr. da so nosili potice k pekcom, drgnili parket, zračili posteljino, obglavljali putke, tolkli orehe, tekali v trgovino, lupili krompir, pobirali čreplje... Res, može lahko zardevajo v svoji nepopolni nedolžnosti. NKeser ne razumejo, nobenih skrbi ne poznajo, samo k mizi sedajo in v posteljo legajo, pa še godrnjajo, da po vsej hiši smrdi po zasmojenih jedeh in zažganih poticah.

Zdaj so se gospodinjstve iznebile vsaj najhujših skrbi in alekaja jim še žari s lic, toda o tem reporter nič ne ve, koliko skrbi jih še časa zaradi šivilj, modistik, čevljarja in frizerja. Svoja dolžnost je storil, vsaj omenil je, kar je zdaj v ospredju vseh problemov. Vse se suče le okrog gospodinjstvih skrbi in prebave. Zato so vse velikončne časopise izdaje le prazne krpe papirja, ker se bavijo z vsemi drugimi zadevami, samo z gospodinjstvi ne. Ugledna kriza je sedla letos na pirhe in vali, kakor je valila lani, ljudje pa naj čitajo v listih, kar je zvalila. K sreči pa mešanji nimajo časa za takšne opravke, zato bomo tudi letos praznovali kakor se spodobi. Čast našim gospodinjstvom, ker so ugledno krizo in svoje pomočnike, in vse priznanje njihovim pirhom!

Kronika naših mest

„Kronika“ stopa v svoje drugo leto — Izšla je številka za prvo letošnje četrtletje

Ljubljana, 20. aprila. »Kronika« kot reprezentativna revija naših mest in predvsem Ljubljane nedvomno služi svojemu namenu. Njen značaj je pač takšen, da je ne moremo nedomestiti beletristične revije pa tudi ne dnevnih časopisev, čeprav nam pripadajo tudi naloge, ki jih prevzema »Kronika«. Začetek prave kronike je dnevni list in dnevno časopisje ne more nič izgubiti in svojem pomenu, čeprav njegovemu delu odrekajo trajno vrednost, če opravlja svoje delo še »Kronika«. Pač pa mora prebrati načelo, da se naj »navadno« časopisje in revije, kakršna je »Kronika«, medsebojno izpolnjujejo, saj smotri so vendar eni in isti.

Zdaj stopa »Kronika« v svoje drugo leto, izšla je številka za prvo letošnje četrtletje. Pri oceni te naše izredne revije je treba predvsem vzeti v poštev njeno opremo, ki je v resnici na umetnostni višini in v čast naši grafični umetnosti, da jo lahko damo tudi tujcu v roke. V uredniško stran samo na sebi še ne spuščamo. »Kronika« vzevše v roke z veseljem zaradi njenih sodelavcev, ki jih je sicer nepragledna vrsta, toda baš zaradi tega ima revija posebno vrednost in nekaj prispevkov ima nedvomno vselej trajno vrednost. Revija je bogata po obsegu in vsebini. Zdaj je sicer začela prepuščati prostor nekoliko bolj tuji inseratam, zaradi česar zunanje nedvomno nekoliko trpi, zlasti, kjer se meša stvarno besedilo z reklamno. Vendar nad 100 strani obsega revija, bogato in dovršeno ilustrirana, dosega izredno vrednost. Priloženi sta sliki v bakrotisku županov dr. V. Ravnharja in dr. L. Periča. Ovitke je umetniško delo po osnutku N. Bežka. Naslovno stran krasi slika znamenitega emeniškega portala. »Kronika« izhaja iz treh tiskarn: bakrotiske je delo Delniške tiskarne, klasični jugoslovanski in tisk Učiteljske. Vinjete je izdelal slikar grafik E. Justin. Uvodni članek je posvečen banu dr. D. Puc. V naslednjem članku pa »Kronika« predstavlja novega župana dr. V. Ravnharja.

Ljubljani je posvečeno največ prostora, upajmo vsaj, da se ne čutijo prizadeta druga mesta. Univ. prof. inž. M. Fabiani piše svoje vneze o Ljubljani iz l. 1934. Predvsem se dotika Plešnikovega dela in se izraža precej določno pohvalno o razvoju mesta, vendar je njegov prispevek zanimiv najbolj zaradi tega, ker ocenjuje tudi delo drugih arhitektov in ker hkrati prilaga našim preložitvi železnice, ki bi dobila tudi predor skozi tirolski hrib in bi se združila glavni in gorenjski kolodvor. Nabrta ne razlaga podrobno n go tudi ne zagovarja dovolj. Konservator Fr. Stelc piše, kako bi oživili staro Ljubljano, in sicer po zgledu Dunaja, kjer nameravajo vse važne trge in ulice označiti v smislu njihovih imen s skulpturami. Pisec predlaga smotreno estetsko ureditev preložitvi v starem mestu, dalje, da se z umetnostnimi znaki s freskami, z reliefi, s kipi ali spomeniki označijo zgodovinske pomembne ulice in trgi in da naj mesto dob okrašene ali neokrašene spominske plošče s primernimi napismi iz slovenske in jugoslovanske narodne zgodovine.

Mnogo prostora je »Kronika« posvetila ljubljanskemu potresu. Posebno tehten je članek dr. Iv. Rakova, ki obravnava potres z znanstvenega, geološkega vidika. Dokazuje, da je imel ljubljanski potres tekton-

ski značaj. Razprava je pisana dovolj poljudno, da jo čita tudi laik z užitek. Na splošno opisuje potres L. Stanek. Opis je zelo dobro ilustriran in posebno ga krasi slika v bakrotisku. Kakšna je bila Ljubljana pred potresom in kako se je razvijala po njem, izvemo iz članka inž. arh. G. Ogrina. Sprevidimo, da je bil potres končno ereča v nesreči, kajti pred potresom je bila Ljubljana zelo zaostala v razvoju in se je tempo zelo pomešilo po potresu. Vendar je mesto mnogo izgubilo v arhitektonskem pogledu, ker je imel strah prevelike oči in so podrlj mnogo poselopja, ki bi lahko še stoletja krasila Ljubljano. Kolikor toliko so tudi zanimive beletristične drobne o Ljubljanskem potresu, ki jih je zbral L. St. »Kronika« se je torej dovolj »oddolžila« potresu.

Narodnega zgodovinarja bo zanimal članek dr. Mala o Ljubljani od volitvah za frankfurtski državni zbor. Pisec dobro karakterizira takratno dobo. Pravnik kakor grafik in ljubitelj črne umetnosti ter posebno pravni zgodovinar — vsak bo z zanimanjem čital članek dr. M. Dolence o ljubljanski rokopijski zbirki pravnih obrazcev in predpisov iz tridesetletne vojne. Ze našo kulturno zgodovino ima poseben pomen razprava dr. St. Škerlja o italijanski predstavi v Ljubljani. Razprava je izhajala že v prejšnjih številkah in se še vedno nadaljuje. Gradiiva je naraslo za celo knjigo.

Maribor je v tej številki zastopan tudi s statističnim člankom o gibanju cen živih v letih 1919—1933; piše Fr. Kramberger. Stvar je res precej suhoparna, a ima sociološko vrednost. Novo mesto je primerno zastopano z razpravo J. Jerca »Ob letoletnici Novega mesta l. 1865«, ki ga sam označuje kot prispevek k zgodovini narodne preporoda na Dolenjskem, kar v resnici je. J. Orožen je prispeval članek o celjskem muzejem vprašanju v preteklosti in sedanosti. Celjski muzej nima svojega prostora, sedajni prostori so neprimerljivi. Pisec predlaga, kaj naj bi občina storila, da bi izpolnila častno svojo kulturno dolžnost. Mariborčani se lahko ponašajo s svojim kopalščem na otoku in o njem piše sanilitni svetnik dr. L. Novak. Poutno statistično gradivo o gibanju števila prebivalstva Ljubljane in bivše Kranjske je L. Pippov članek, zlasti se, ker je pisec zbral številke celo o prebivalstvu Ljubljane od njenega začetka.

Ivanu Vrhovniku je napisal epominske besede dr. J. Rus. Kako delaven je bil Vrhovnik, dokazuje že to, da priobčuje »Kronika« tudi v tej številki tri njegove članke, in sicer: Ljubljana, bodi bela! Nekaj pozabljenih ljubljanskih svetlišč in Zabjak v 18. stol. ali bučje v angelskem gradu. Vsi prispevki nam kažejo našega najboljšega lokalnega zgodovinarja kot izrednega moža, ki si je obrnil bister um do tako visoke starosti. Omeniti še moramo ljubljanske in mariborske kroniko, J. C. Oblakove spomine Mirje, R. Peterlin-Puškin opis bohemskega stanovanja v cukrarni, kjer so umirali naši najboljši literati, in mračne spomine na Suhbajler Iv. Robje.

»Narod, ki pozablja brate v sužnost, tepta svojo čast! Bran-i-bor« se briga zanje. Pristopajte!

Kamnik od daleč

Paris, v začetku aprila. Prav za prav bi se moral jesti na Kamnik. Prva vest, ki sem jo prejel, je bila, da sem v svoji odločnosti propadel kot kandidat za odborniškega namestnika pri volitvah Meščanske korporacije. Poročal sem že, da smo bili za sestavo dveh kandidatnih list mobilizirani vsi moški upravičenci korporacije, ženske pa pa so potem imele odločilno besedo pri volitvah. Nič ne de, saj ni take škode pri volitvah masekoid, propade, ampak zdaj mi bodo očitni, češ, prav ti je, zakaj pa se poteguješ za žensko volilno pravico. Jaz sem namreč že od nekdaj vnet pobornik ženske volilne pravice. V Franciji vodijo zdaj ženske veliko borbo za dosego volilne pravice in kaže, da ne bo dolgo, ko bo prodrla in zmaga la težnja, naj tudi žene odločujejo pri reševanju javnih vprašanj. Nimajo sicer tako vnetih in fanatičnih sufragetk, da bi se pretepele s stražniki in se metale pod konjska kopita na dirkah, kakor svoj čas Anglezinje, imajo pa odlične pobornice za svoje ideje in vnete zagovornice med moškimi, ki so prepričani, da bo v najhujši demokratični državi tudi v tem vprašanju zmaga la načelo: svoboda, enakost, bratstvo. Ko smo zadnjič v družbi debatirali o tem in me je nekdo vprašal, kakšno razpoloženje je v naši domovini za žensko volilno pravico, nisem vedel, kaj bi odgovoril. Tistega zaradi korporacije še nisem premislil...

Ker me je čas prehitel, sem moral ob odhodu marsikaj izpustiti iz kamniškega repartaja, kar bi bilo vredno omenbe. Na primer to, da imamo v Kamniku poleg mestnega policaja, čuvarja javnega reda, še skrivnostnega moralnega policaja, konkurenta slavnega »društva poštenjakov«, o katerem se je svoj čas precej

pisalo. Delovanje tega moralnega policaja pa zasleduje prav čudne otije in temelji v glavnem na pošiljanju manj dostojnih razglednic, na katerih našteva naslovljencom razne grehe, vse pa z namenom, da bi izpodkopal njihov ugled. Nisem več utegnil, da bi predstavil tega moralnega policaja naši javnosti. Strmela bi kamniška občina, ko bi svedela za njegovo ime.

Kamniška Čitalnica se je spomnila 25letnice smrti pesnika Medveda z prizoritvijo njegove zadnje igre »Črnošolca«, ki je ostala še v rokopisu in ki do zdaj še ni bila igrana na čitalniškem odru. Kamničani kažejo prav za prav malo hvalečnosti pesniku Medvedu, ki je s toliko ljubenzijo opeval kamniško zgodovino in lepote kamniške okolice. Zaprutil nam je v verzih opevane vse bajke o kamniškem Malem gradu, o Starem gradu, o jezeru, Vitovcu itd. Igrokaz »Cesar Friderik na Malem gradu«, ki naj bi bil dokaz o močehnosti nekdanjih kamniških meščanov, je menda Medved sam pomagal spraviti na čitalniški oder. Tudi v »Črnošolcu« nam predstavlja kamniško okolico, saj omenja na treh ali štirih mestih Nevle. Prav primerno bi bilo, da bi pri preimenovanju kamniških ulic dobila ulica od Orozove hiše do gasilnega doma Medvedovo ime.

Drugače pa vem, da je Kamnik ostal Kamnik. Lani je bil sprožen nadvese umesten predlog, naj bi se postavil na Malem gradu drog za zastavo. To bo treba čim prej storiti, ker ima Kamnik letos celo vrsto proslav in praznikov. Čas pa je tudi že, da se na vrhu Črničva zastavi prvi kramp za pričetek gradnje luške ceste. Pa ne samo zato, ker se bliža cvetoče in ravnostni mesec maj, temveč zato, ker smo to z vso gotovostjo obljubili.

Deset let Vodnikove družbe

Ob času, ko se zbiramo okoli domače mize, obložene z velikončnimi darovi, ki so bili deležni višjega blagoslova, je treba, da pomislimo, tudi na svojo duševno hrano. Velika noč je bila v prvih letih delovanja »Vodnikove družbe« oni čas, ko se je nabralo največ članov in so mnogi poverljivi ob tem času že zaključili svoje delo. S tem je bilo olajšano delo družbi, ki je pravočasno vedela, s kakim švilom članstva more računati. Zadržala leta se nabirajo članov vedno zakasni. Zato bi bilo prav, ko bi vsaj ob desetletnici spet pravočasno zbrali naše sile, da bi odbor mogel temu primerno urediti letošnji književni dar. Dasi priznavamo težkote, ki jih stavijo sedanjí časi pri nabiranju članarine, vendar vnaša za dobro stvar kljub temu lahko doseže uspehe. Odbor želi proslaviti desetletnico čim dostojneje, zato želi, da se tudi članstvo pridruži temu slavlju in se zbere v čim večjem številu okoli svojega patrona Valentina Vodnika, ki tudi v letih nerodnih ni obupal in dal s svojo vero v našo bodočnost nam vsem najlepši zgled. Odbor je za praznike razposlal naslednjo poslanico:

Pomlad je okoli nas in vsepovsod čutimo brstenje in kipenje živih klic iz brazd in razorov naše zemlje. Zlata semena obetajo plodno jesen.

Tako je tudi v naši prosveti. Deset let se orjemo, sejemo in žanjemo na naši narodni njivi. Letos slavimo svoj jubilej in vi ga slavite z nami. Ne bomo ga slavili s sla-

vospevi, samo pregledali bomo svoje dosedanje delo in si napravili načrt za bodočnost.

Deset let ste podpirali naše delo in bili deležni naših uspehov. Naš jubilej je vaš jubilej. Zato vas prosimo, da nam tudi v letošnjem letu pridobivate članov, prijateljev in podpornikov, mi pa vam bomo nudili vse, kar je mogoče za 20 Din. Letošnje Vodnikove knjige bodo:

1. Vodnikova pratika, ki bo posvečena naši desetletnici in bo prinesla mnogo zanimivega in lepega s številnimi slikami;
2. Dr. Ivo Šorli: Petdeset procentov. Povest je iz malomeščanskega življenja, polna resničnih dogodkov in zdravih življenjskih misli;
3. Dr. Pavel Brežnik: Temna zvezda. Roman. Pisatelj pripoveduje, kako zasledje zvezdodel na nebu temno zvezdo, ki se bliža zemlji baš v trenutku, ko grozi nova vojna. Iz strahu, da se bliža zemlji velika nesreča, državniški puste in mir je rešen. Ijamon. To je poetična-utvzno-nc2Evq
4. Davorin Kavljien: Pot k mrtvim bataljonom. To je pot na otok Krf in Vido, kjer spe mrtvi srbski bataljoni, ki so tam ostali leta 1915. Knjiga bo imela številne slike. Vodila nas bo ob vsej Dalmaciji in po naši Adriji v zvezi s spomini na dogodke pred 20 leti.
5. Knjiga za otroke.

V skupnem delu za našo Vodnikovo družbo vam želimo veselo veliko noč.

Pred otvoritvijo zračnega prometa

Na progi Ljubljana-Sušak-Zagreb se otvori zračni promet dne 15. maja

Ljubljana, 20. aprila. Pomlad se je vrnila v deželo in z njo ptice selivke. Lastavke že švigajo po zraku in selivajo v nas upanje, da je zime konec, čeprav je april tako muhast in nam le redko privoščiti tople sončni dan. In kadar je lepo, se pojavijo na azurnem nebu še druge ptice — letala. Odprla so se vrata hangarjev, zabučala je pesem stroja, v zrak so se dvignile ogromne ptice. Niso jim ohromela krila, pomorno plavajo pod nebnim solncu in luči naproti.

NAS/ MLADI V Kendovi hiši na Mestnem trgu je bilo vso zimo izredno živahno. Mladi naraščaj našega Aerokluba je v klubovi delavnici pozimi gradil nova jadrna letala, popravil stara in ona, ki jim je vihar zlomil peroti ali krila. Tako usoda je doletela lani na Blokah la. Tako usoda je doletela lani na Blokah la. Tako usoda je doletela lani na Blokah la.

»Zeleno pošto«. Ko so jo vlekli na hrib, se je uprla burja z vso silo vanjo in jo tako neusmiljeno treščila ob tla, da se je kar preklala. Zdaj bo lahko spet klubovala viharjem.

Pozimi so pa naraščajniki zgradili tudi dve šolski letali tipa »Zögling« in eno tipa »Hol's der Teufel«. To bo zopet radosti in veselja na Blokah!

DEL/ V Aeroklubu marljivo delajo. Inž. Kuhelj je konstruiral letalo, ki bo privatna last g. Svetozarja Hribarja. Letalo bo enosedežnik in opremljeno z motorjem tipa »Samson«, ki ima 40 HP. Poleg tega je bil napravljen mladi naš letalski strokovnjak na črti še za eno letalo, za katero bodo prispevali prijatelji pokojnega pilota Janka Colnarja in ki bo opremljeno z motorjem »Walter«, 120 HP. Motor je dala brezplačno na razpolago vojaška oblast, ki vedno kaže razumevanje za našo civilno avijaliko. Tudi ta avijon bo enosedežnik. Tako bomo dobili v kratkem dve novi civilni letali.

NAS LETALSKI/POTNIŠKI PROMET S 15. majem se po vsej državi otvori letalski potniški promet. Družba »Aeroput« je kupila, oziroma naročila novo tromotorno potniško letalo tipa »Spartan«. Letalo je iste konstrukcije in opremljeno z enakimi motorji kakor pred dvema letoma v Londonu kupljena »Spartana«. Zgrajeno je pa bilo v zemunski letalski delavnici, razen motorja, ki je prispel iz Anglije. Oba »Spartana« sta bila na generainem pregledu v Londonu, kjer so ugotovili, da sta letali v izvrstnem stanju in sposobni za nadaljnje polete.

»Aeroput« je že sestavil program pot-

niškega zračnega prometa. Od 15. maja dalje bo odhajal prvi avijon iz Ljubljane ob 6.40 s prihodom na Sušak ob 7.20, a Sušaka bo krenil ob 7.25 s prihodom v Zagreb ob 8.20. Iz Zagreba bo startal ob 9.20 s prihodom na Sušak ob 10.15, a Sušaka bo letel ob 10.20 in prispel v Ljubljano ob 11. Drugi avijon se bo dvignil ob 13.10 iz Ljubljane, pristane ob 13.50 na Sušaku in se dvigne 10 minut pozneje za polet v Zagreb, kamor prispelj ob 14.40.

Vsa ta letala bodo pa imela še posebne zvezke z Beogradom, odhod na Niš in Skoplje, kakor tudi na Gradec in Dunaj ter dvakrat tedensko s Sarajevom. Poleg tega so še posebne zvezke z Borovim, Bitoljem in Solunom. Polet Sušak—Ljubljana bo veljal 250 Din, prtljaga 2 Din kg.

Iz Litije

— Naši nogometaši pojdejo o veliki noči v Ljubljano. Enajstotica SK Litije je povabljena na velikončno nedeljo v Ljubljano, kjer bo igrala prijateljsko tekmo proti Primorju. Pričetek tekme bo ob 13.30 uri. Z našimi fanti bodo potovali tudi številni navijači, ki bodo pritiskali vneto za barve našega kluba.

— Bogat spored velikega sportnega dne. Kakor je odbor sportnega kluba Litije obvestil vsa zasavska društva in organizacije v svrhu rezerviranja datuma, prireditelj nedeljo 4. avgusta sportni dan z bogatim sporedom. Zjutraj bo zvezdna kolesarska dirka iz vseh večjih krajev našega Zasavja in tudi višnjegorske strani s ciljem v Litijo. Na rekli Savi se bodo vršile plavalne in veslaške tekme. Na obisk bodo prišli tudi ljubljanski kajakarji. Čez dan bodo v švarčevih hosti lahkotične in nogometne tekme, nad vse zanimiva pa bo borba med starejšo gardo iz Litije in Gradca, ki se bo borila za originalen pokal. Ob tej priliki priredi SK Litija, ki združuje pod svojim okriljem številne odseke tudi tekme med pingpongarji, šahovske matche, nastopili bodo tudi konjski dirkači in skakači: skratka, Litija bo stala vse dan 4. avgusta v znamenju sporta in plemenitih borb med zasavskimi in tudi ljubljanskimi sportniki. Šahisti in prijatelji raznih panog viteškega udejstvovanja, zvečer pa se bo vršila v švarčevih hosti sportna veselica ob zvokih odlične zasavske godbe. V primeru slabega vremena se premakne celotna prireditev na prvo kaseško nedeljo z ugodnim vremenom.

Za spomladansko zdravljenje in za čiščenje krvi

uporabljajte znani PLANINKA-CAJ BAHOVEC

Pristen je le v plom-biranih paketih. APOTEKA MR. L. BAHOVEC LJUBLJANA KONGRESNI TRG

Reg. br. 76 od 5. febr. 1932

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 20. aprila; katoličani: Vel. sobota, Dragislav.

Jutri: Nedelja, 21. aprila; katoličani: Vel. lika noč.

Pojutrinjam: Ponedeljek, 22. aprila; katoličani: Vel. ponedeljek.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ljubzen cigana ob 21.15.

Kino Ideal: Sinovi puščave ob 19. in 21.15. (Stan Laurel in Oliver Hardy.)

Kino Dvor: Rdeči vagon ob 19. in 21.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kino Matica: Ljubzen cigana.

Kino Ideal: Sinovi puščave.

Kino Dvor: Rdeči vagon.

ZKD: »Veseli otroški ringaraja« ob 11. dop. v Matici.

Kino Šiška: S križem in mečem.

Primorja: Concordia ob 16. na igrišču Primorja.

PRIREDITVE V PONEDELJEK

Kino Matica: Ljubzen cigana.

Kino Ideal: Sinovi puščave.

Kino Dvor: Rdeči vagon.

ZKD: »Veseli otroški ringaraja« ob 11. dop. v Matici.

Kino Šiška: S križem in mečem.

Concordia: Ilirja ob 16. na Stadionu.

DEŽURNE LEKARNE

Sobota in nedelja: Mr. Bakarčič, Sv. Jakob trg 9, Ramor, Miklošičeva c. 20, Garts, Moste, Zaloška cesta.

Ponedeljek: Mr. Sušnik, Marjtin trg 5, Kural, Gospodarska cesta 10, Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Zvočni kino Dvor

Tel. 27-30

Danes ob 7. in 9. uri premiera senzacionalnega vefilma

RDEČI VAGON

Cirkuške atrakcije, dresura konj. sloni, tigri, levi

Največji cirkuški film sedanosti.

Predstave

za praznike ob 3., 5., 7. in 9. uri.

Bogat dopolnilni spored.

Vstopnina: Din. 4.50 in 6.50

Iz Trbovelj

— Tržni dan. Na četrtkovem živilskem trgu je bilo izredno živahno. Pozna se, da se bližamo praznikom. Stojnice so bile založene z vsemi mogočimi dobrotami, kakor že dolgo ne. Kakor redkokdaj, je bilo danes tudi precej kupcev, večinoma gospodinj. Blaga je bilo na izbiro. Bilo je tudi še nekaj košar jabolk, ki se jim pa pozna, da grede h kraju. Cena jim je 6 Din kg. Jajca so se nekoliko pocenila, dasiravno je baš sedaj pred prazniki mnogo povpraševanja za tem blagom. Prodajale so jih po 20 komadov za kovača. Tudi zelenjave je bilo na trgu mnogo, zlasti regreta, ki so ga prinesle kmetice čez 20 košar. Tudi več vozov krompirja so kmetje pripeljali, ki pa je večinoma semenski. Prodajali so ga po 22 do 24 Din mernik. V denar je šla tudi smetana, surovo maslo in orehova jedra, ki so jih prodajale po 19 do 20 Din kg. Kakor je kazalo, pa kmetice tudi z današnjim dnem niso bile posebno zadovoljne, ker so prinesle le preveč blaga na trg in se ga morale še precej neprodane gnesti nazaj domov. Časi so pač slabi in v marsikateri hiši za veliko noč še kruha ne bo dovolj, kaj šele drugih dobrot, na katere se misliti ne smejo.

— Zaključek nižjega samaritanskega tečaja RK v Trbovljah. Nižji samaritanski tečaj tukajšnjega Rdečega križa, ki se je prišel 28. februarja t. l., je zaključil svoje delo 17. t. m. Tečaj se je vršil vsak torek in petek na deški šoli na Vodah in se ga je udeleževalo prav lepo število tečajnikov, ki so z velikim zanimanjem sledili predavanjem in praktičnim vajam o prvi pomoči pri nezgodah, ki jih je imel društveni zdravnik g. dr. Hugo Baumgarten. — K izpitu se je priglasilo 45 tečajnikov. Izpiti bodo v četrtek, 25. aprila ob 5. uri popoldne v deški šoli na Vodah. — Z dovršitvijo samaritanskega tečaja bo tukajšnji Rdeči križ zopet pridobil lepo število samaritanov, ki bodo v vseh nesrečah in človekoljubnih akcijah društva na razpolago. Vodji tečaja, g. dr. Baumgartnerju pa izrekajo društvo in tečajniki iskreno zahvalo za njegovo nesebičen trud.

— Gasilska tombola. Letos je v tukajšnji dolini napovedanih več tombol, ki naj bi prinesle organizirajočim društvom primerne dohodke. mnogim srečeljnim lepe dobrote, brezštevilnim pa — razočaranje. Da si večina tukajšnjega prebivalstva želi sreče v igri, to dokazujejo vsakoletne tombolske prireditve, ki so številno obiskane. — Tudi letos bo prebivalstvo naše doline večkrat dana prilika, da si poišče srečo na takih prireditvah. — Prvo tombolo priredi že 19. maja gasilska četa Trbovlje-r

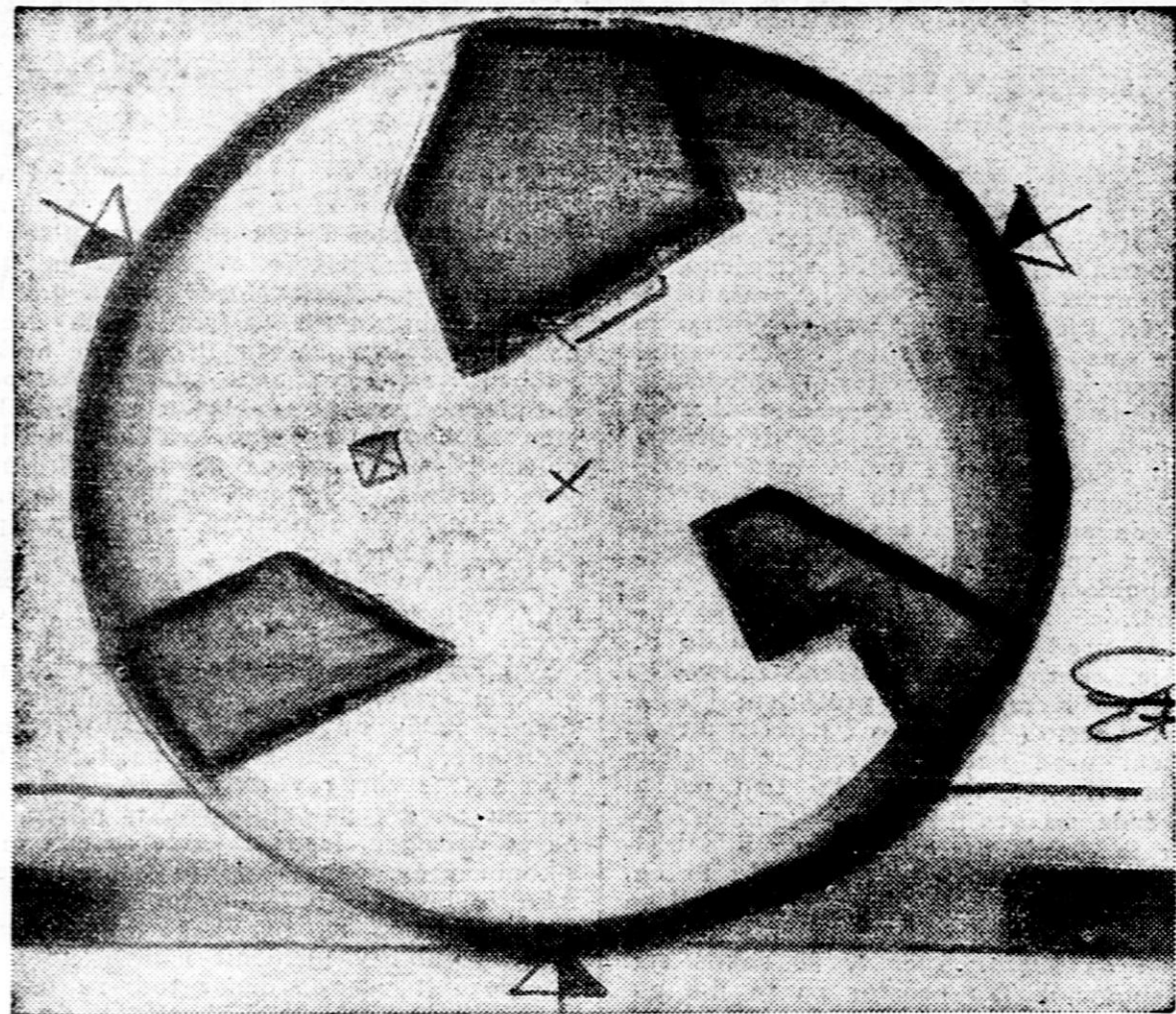
Naša opera dobi krožni oder

Načrte zanj je napravil banski svetnik inž. Černivec — Prva predstava na novem odru bo „Boccaccio“

Ljubljana, 20. aprila. Naše gledališče stremi po napredku. Vodstvo si s hvale vredno vnemo prizadeva zadostiti umetniški višini, ki jo zahteva sedanja doba. In če se ni dalo doseči vse, za čemer težimo, je to v veliki meri zakrivila stalna finančna stiska, ki jo preživlja jo že nekaj let vsa gledališča. Osebo v tehničnem pogledu so se občutno opazili nedostaki, ki pa bodo z najnovejšo pridobitvijo kolikor toliko odpravljeni. Za sedaj bo v tehničnem pogledu zboljšano samo oder naše opere, upamo, da pride v doglednem času na vrsto tudi naša drama, ki se prav tako bori z različnimi ovirami tehničnega značaja. Gledališka javnost, ki živo in z največjim zanimanjem spremlja dogodke okoli našega gledališkega življenja,

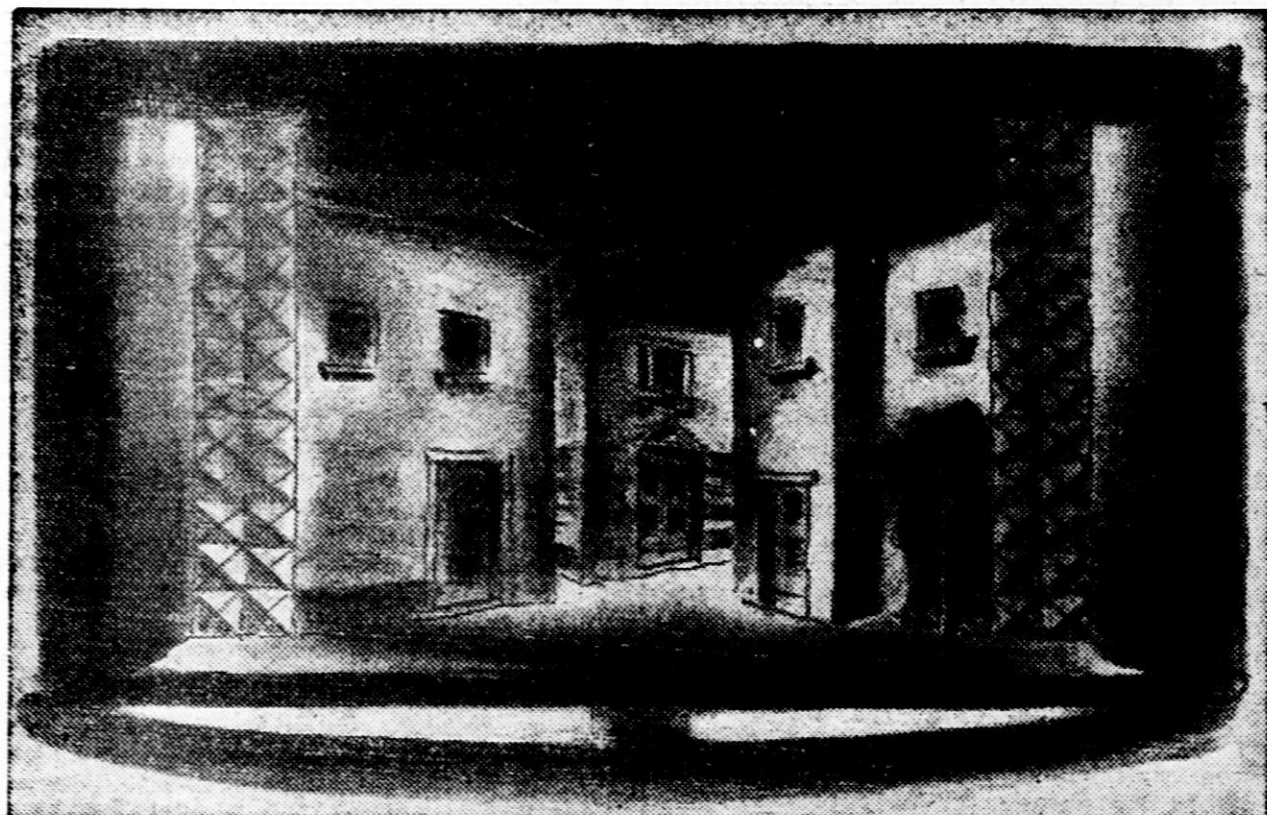
je dvignjena 6 cm od tal. Ker je plošča dvignjena, bi kolesa in trečnice vsakakor motile gledalce. Zato bodo tla izravnana s praktičnimi in gledalec krožne plošče niti ne bo opazil. Ploščo bodo vrteli na ročni pogon. Vsa naprava je zgrajena tako, da se bo dala brez večjega truda naglo odstraniti. Plošča je namreč zložljiva in kadar je ne bodo rabili, jo bodo z lahkoto spravili pod odrišče, ne da bi zavzela preveč prostora.

Z novo pridobitvijo se bo v naši operi marsikaj izpremenilo. Odpadli bodo vsi dolgi odmorji, z njimi pa tudi promena da po hodnikih, kar se bo pa že dalo prebrati. Znižali se bodo tudi upravni stroški, zlasti v pogledu inscenacije, pa tudi v mnogih drugih pogledih. Zato moramo tem

uže, bo gotovo z največjim zadovoljstvom pozdravila novico, da bo naša opera v najkrajšem času dobila krožni oder. Pri tem ne smemo pozabiti uvidenosti banske uprave, ki je rade volje gmotno podprla prizadevanje naše opere in gradnjo krožnega odra sploh omogočila.

Krožni oder ni morda najnovejšega datuma. Ta tehnična novost se je pojavila že ob koncu preteklega stoletja. Gledališki tehnik dvornega gledališča v Münchenu Karl Lautenschläger je prvi prišel na misel, tako zvane krožne plošče. Leta 1889 je zgradil Shakespearejev oder, 7 let pozneje pa krožni oder, ki pa se v bistvu ni dosti razlikoval od Shakespearejevega. Že takrat so namreč razmišljali, kako bi skrajšali mučne odmore, ki pa so bili zaradi menjavanja scenij potrebni. Lautenschläger je rešil to vprašanje s krožno ploščo, ki jo je s kulisami razdelil na več sektorjev in tako dobil več scenij hkrati. Z vrtenjem plošče se je pokazala druga scenija in dejanja so si lahko sledila, ne da bi spuščali zastor. Wagnersko gledališče je bilo prvo, ki so ga opremili s krožnim odrom. Lautenschlägerjeva novotarija se je obnesla. Temu zgledu so sledila še druga gledališča in danes imamo odre, kjer je celo odrišče krožno. Razvoj je šel celo tako daleč, da so na krožno ploščo postavili kar več nadstropij do 8 m višine. Zaradi velike teže so morali prvotni ročni pogon plošče zamenjati z motornim. Šešoma pa so večnadstropno scenijo opustili, ker ni bila praktična in se je primerilo več nesreč.

Načrte za naš krožni oder je napravil banski svetnik inž. Černivec, ki je tudi vodil vsa tozadnja dela. Krožni oder je pri nas zgrajen tako, da se bo dal po potrebi odstraniti. Projektant je moral predvsem računati z našimi oderskimi prilikami. Zaradi majhnega odra meri krožna plošča le 10 m v premeru, dočim ima običajno na drugih odrih po 15 do 18 m. Ogradje krožne plošče tvori 16 tramov nosilcev, ki imajo na koncu pritrjena želena kolesa. Kolesa tečejo po krožni tračnici, pritrjeni na oder, ki pa je zaradi čim večje udobnosti ropana podložena s klobučevino. Tramovi, pokriti z lesenimi ploščami, se stekajo v posebni železni konstrukciji, čije os počiva na krogličnem tečaju, pritrjenem na konstrukciji odra. Praksa je pokazala, da kolesa ne vzdržijo vedno močne obremenitve. Zato je projektant inž. Černivec poskrbel za primer preobremenitve za posebne varnostne ukrepe. Zraven vsakega kolesa je vstavil še posebno kroglično ležišče, ki bo do z lahkoto pomagala izdržati 5000 kg, na kolikor je preračunana obremenitev.

Vsa naprava tehta 3000 kg in je zgrajena z izjemo srednje železne konstrukcije iz vezanega lesa. Plošča je debela 25 cm ter

bolj pozdraviti misel dirigenta Stritofa, ki je sprožil idejo krožnega odra. Ravno zdaj pripravlja v svoji režiji opero Boccaccio, arh. Franz pa je storil vse, da bo scenija v vsakem pogledu odgovarjala zahtevi krožne plošče, ki bo v četrtletju prestala svoj ožgi krst z Boccacciom. Novi krožni oder je domač proizvod in je vsa konstrukcijska dela izvršila ljubljansko mizarstvo podjetje Skafar.

Opera nam obeta v kratkem velik dogodek. Prva predstava, ki bo tako rekoč posvetila krožni oder, bo vesela opereta Boccaccio, v popolnoma novi prevedbi in predelavi kapelnika g. Nika Stritofa. V četrtletju bo premiera, zato smo hoteli nekoliko prej pogledati za kulise in smo se obrnili na režiserja in kapelnika operete g. Stritofa. Težko ga je dobiti, po dolgem iskanju pa smo ga vendar prikrjajšali za pol urice njegovega dragocenega časa.

— Slišali smo, da ste dali misel na gradbo krožnega odra, ki naj prestane ogradni krst s opereto Boccaccio?

— Da, naredi sta. Na tistem smo sicer pripravljali, hoteli presenetiti naše ljubljance, toda preklicani žurnalisti izvalili vse. Ako že mislite zadevo obestiti na veliki zvon, pa naj bo. Opozorjam vas, da nimam preveč časa, kar z Morsejevimi znaki se bova po telegrafski pomenila, vi pa glejte, da bo najin razgovor imel nogo in glavo.

Najprej naslednja. Vloga Boccaccia igra ga Zlata, Francolet Igličeva, Beatrice Zupčičeva, Izabela Španova, Pironello Kog-

jeva, princeza Franci, kolporterja Marjan Rus, Leonetta drugi Rus, komični trio pa Janko, Peček in Sanein. Znani komponist in dirigent Bodransky je priredil Boccaccia tako, da je prekomponiral prozo in napravil komično opero, jaz pa sem prikrjajšal opereto, da odgovarja našim razmeram. Prozo sem pridržal, le tekst je nekoliko izpremenjen. Ostal sem kar pri Souppéju, da ohranimo okrebnost in veselje značaj dela, značaj operete je čisto vesel, brez sentimentalnosti. Vstavljam sem nekatero malenkosti, ki bodo po mojem mišljenju dejanje zelo pozitivna. Balet bo aktivno posegel v dejanje. Predstavljal bo studente, ki pojejo in plešejo. Začetek mora tudi odgovarjati današnjim zahtevam. Orkester bo najprej zaigral nekoliko uvodnih taktov, nato pa bo stopila pred zastor ga. Zlata in zapela prolog, kjer daje damam in gospodom recept zapeljavanja. Po odpetem prologu se bo zastor dvignil in pričela se bo fabula.

Souppé je v nekaterih scenah stavil gledalca pred uganke, ki jo je razvozil šele pozneje. Jaz sem vse to opustil. Scena si bodo sledile logično in ljudem ne bo treba razmišljati. Da še bolj pozitivno de-

janje, sem poskrbel za kuplete, ki jih poje komični trio in solisti. Zložil sem tudi sklepni kuplet, ki obsega 13 kitic. Odpel ga bodo med vrtenjem krožne plošče. To je v glavnem vse, kar imam povedati o opereti. Vsega vam ne morem izdati, sicer mi nihče ne pride v teater. Sicer je pa dejanje izredno zabavno in uspeh siurien.

— Stojte! Tudi jaz bom brez kosila. S takim intervjuom me vržejo na cesto. Samo še pol minute, pa bova končala. Kako je s toaletami, kulisami in krožno ploščo?

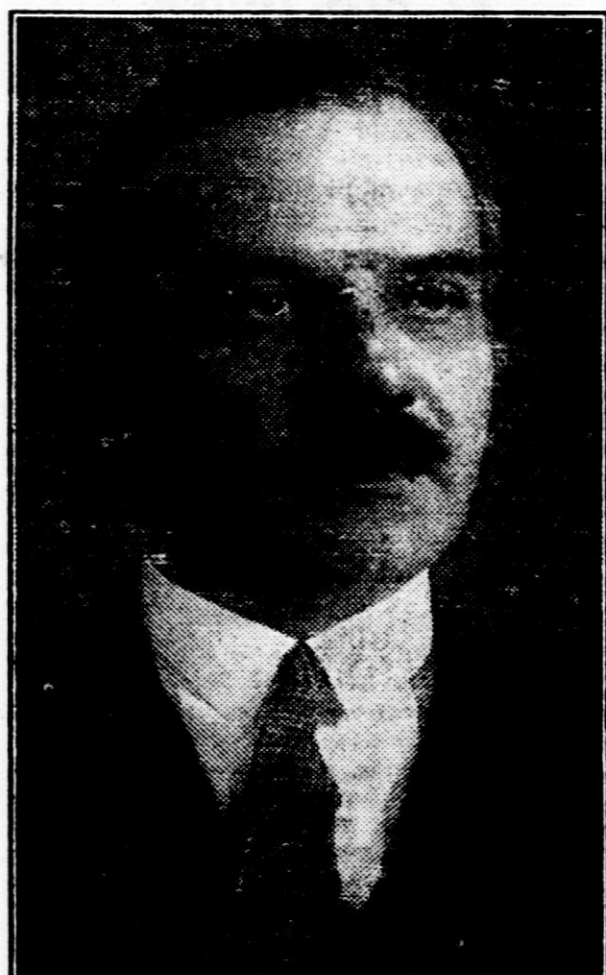
— Presneto se sili. Pišite, pa hitro prosim! Toalete za soliste in balet so popolnoma nove. Prav tako je s kulisami, ki jih je narisal po načrtih arh. Franza mojster Skružny. Pri predelavi sem gledal v prvi vrsti na soliste. Glas ge. Gjurgjenec pa prišel do poldne veljave. Prolog, ki ga bo pela, sem vzel iz Souppéjeve operete Modelc. Pri drugih scenah poje arije iz Pikove dame, in operete Peanik in kmeti. V zadnjem dejanju pride na vrsto Souppéjev valček. Z eno besedo, izpuštil sem vse, kar ni bilo na višku. Na krožni plošči bo prišel Boccaccio do prave veljave. Sploh sem prepričan, da bo krožni oder zlasti poživil moderne operete, kjer se bodo prizori lahko menjavali s filmsko naglico. Plošča je res majhna, vendar zadostna za naše potrebe. Državna opera na Dunaju si je krožno ploščo na primer omislila šele nedavno in je na nji poizkusila Prodano nevesto. Kritiki so si bili edini, da je to predstava nemalo poživilo in ji pripomoglo do velikega uspeha. Dober tek!

In kakor bi trenil, se je zmuznil skozi vrata. Naj mu dobro tekne, kakor upamo, da bo tudi obiskovalcem opere ugajal prenovljen Boccaccio, kakor smo se že pričeli pri Hoffmannovih pripovedkah in in Manon, ki ju je takisto predelal naš Stritof.

Konzul dr. Orsini-Rosenberg odhaja

Ljubljana, 20. aprila.

Avstrijski generalni konzul v Ljubljani grof dr. Felix Orsini-Rosenberg zapušča danes Ljubljano, ker je bil imenovan za odpravnika poslov avstrijskega poslaštva v Haagu, kjer nastopi svoje novo službeno mesto takoj po veliki noči.

Grof Orsini-Rosenberg je bil imenovan leta 1931 za avstrijskega generalnega konzula v Ljubljani in je bil pri nas skoraj štiri leta. V tem času si je kot izredno simpatičen pridobil v Ljubljani, pa tudi po vsej Sloveniji mnogo simpatij in tudi mnogo iskrenih, odkritih prijateljev. Njegova zasluga je, da so bili stiki s sosedno republiko zelo tesni in prijateljski. Z vno-mo je skrbel tudi za svoje rojake v Sloveniji, katerim je posvečal vso skrb in pozornost.

Grof Orsini-Rosenberg je bil rojen 9. avgusta 1886 v Terezinu na Češkem in je pristojen v Marijo Loreto ob Vrbskem jezeru. Na Koroškem ima tudi lep grad v Domačalah pri Škocidolu. Študiral je na nemški univerzi v Pragi, kjer je leta 1910 promoviral za doktorja prava, nato pa je bil leto dni v službi pri namestništvu v Gradcu. Na Dunaju je napravil diplomatski izpit, a na diplomatsko kariero se je pripravil še v Parizu ter na univerzah v Bernu in Neuchattelu. Po končanju študija je bil mladi diplomat pozvan v zunanje ministrstvo na Dunaj ter leta 1918 dodeljen avstro-ogrskega poslanstvu v Sofiji. Po vojni je bil v diplomatskem zastopstvu v Bukarešti, odkoder se je spomladi 1919 preselil kot legacijski svetnik za vršila dolžnosti avstrijskega poslanika v Prago, kjer je 12 let zastopal svojo državo, a od tam je prišel k nam.

Kakor smo cenili in spoštovali tega moža mi, tako je tudi on vzljubil naše mesto in njega prebivalstvo in prepričani smo, da bo Slovenijo ohranil v najlepšem spominu. Na novem mestu mu želimo obilo uspehov.

Zvočni kino Ideal

SMEH
Danes ob 7. in 9. uri premiera smehe in veselja — STAN LAUREL in OLIVER HARDY v vele-zabavnem filmu

Sinovi puščave

Smehe — balet — zabava in ples
Smehe za staro in mlado.

Predstave

za praznike ob 3., 5., 7. in 9.4.

Razstava „Živalce“

Ljubljana, 20. aprila.

VII. velika razstava malih živali, ki jo priredi društvo Živalce, bo v Ljubljani ob priliki ljubljanskega velesejma od 1. do 11. junija t. l. Razstave, ki jih prireja društvo Živalce, nudijo obiskovalcem priliko, da se lahko prepričajo kako lepe rejske uspehe dosega naš mali človek s smoteno vzrejo. Naval občinstva v razstavne prostore prča, da razstave Živalce ne utrjujejo, četudi se leto za leto ponavljajo, marveč imajo vedno več prijateljev in obiskovalcev. Kako tudi ne? Na teh razstavah so ocenjene najlepše živali z najboljšimi pasemskimi znaki po strokovnjakih. Lastniki prejmejo ocenjevalne liste. Zato more vsak rejec vrednost svoje živali in tudi njenega potomstva vsakomur dokazati z ocenitvijo ocenjevalcev. Vsak rejec plemenskih živali bo mogel baš na teh razstavah dokazati uspehe svoje reje in konkurirati z drugimi rejci.

V prvi vrsti so poklicana zlasti rejska središča, ki dobavljajo plemensko blago, da v čim večjem številu razstavijo svoje živali. Vsakdo, ki hoče osvežiti kri svojih živali, se prav na razstavi najlažje odloči za nakup te ali one živali, ker dobro ve, da društvo ne razstavlja in tudi ne posreduje prodaje manjvrednega blaga. Torej, nakup in prodaja sta tudi tista faktorja, ki upravičujeta, da se take razstave ob priliki ljubljanskega velesejma stalno vzdržujejo. Pelnutina bo na letošnji razstavi razdeljena v dve skupini: gospodarsko in sportsko. V prvi bo zastopana zelo številčno zlasti rjavo štajerska kokoš, kot najboljša kokoš za kmetijske prilike, a rumena orpingtonka za mestne rejce. Pri sportski skupini bodo zastopane vse ostale kokoške pasme. Spored in podrobna navodila za razstavo in razstaviljce prinaša 4. številka Živalce. Razstavljajo samo redni člani društva Živalce. Društvena članarina znaša na leto Din 36.— in se lahko plača v dveh obrokih. Društvo Živalce ima svoje poslovne prostore na Novem trgu št. 5.

Jesenice na pragu gradbene sezone

Jesenice, 19. aprila.

Z nastopom toplih pomladanskih dni se je pri nas po malem pričela gradbena sezona, ki obeta, da bo vendarle dala nekaterim sezonskim delavcem nekaj dela in zaslužka. Seveda ni pričakovati tiste živahne gradbene delavnosti, kot je bila pred leti, ko se je gradilo na vseh koncih in krajih. Da je gradbeno gibanje tako zamrlo, je več vzrokov, v glavnem pa radi pomanjkanja gotovine, radi davkov, ki so tudi uvedeni na nove hiše, radi gradbenih taks in cimenta, ki je pri nas menda najdražji na svetu.

Te dni so se ob Savi pod tovarno KID pričela zavarovalna dela pri vznožju visokega tovarniškega nasipa, ki se po malem že delj časa useda. Popravlja se tudi tovarniški most, ki vodi preko Save v naselje Podmožaklo. Mestna občina sama pa ima v načrtu, da bo v enem poletju adaptirala Povšenoovo hišo in Rajmondovo gospodarsko poslopje, ki sta last občine, in podlra staro Kaplanijo, ki dela napotje ob Gosposvetki cesti. Dalje bo zgradila prepotrebni gasilski dom, izvršila kanalizacijo ob Cankarjevi cesti, podaljšala vodo-vod v Podmožaklo in napravila občestno škarpo pri Stojanovi hiši itd. Tudi zasebni bodo letos precej gradili. Zdravnik g. dr. Viktor Marčič gradi na svojem vrtu avtomobilsko garažo, tovarniški predelavec g. Vinko Ambrožič ureja stavbišče Pod Mirco, ob Glinaki ulici gradi hišo tov. delavec g. Jože Zupan, ob Jadranski cesti je spravlil svojo hišo pod streho g. Stanke Vister, nekoliko nižje dol pa je popolnoma dogradil lično hišo tovarniški delavec g. Rupert Kiršnar.

Ob Jadranski cesti bodo delavci v doglednem času zgradili še okoli 25 hiš. Na tem mestu so nedavno posekali lep smrekov in bukov gozd, tako da je ta velik kompleks zemlje spremenjen v pravo puščavo. Marljivi delavci, ki so kupili stavbišča, so že na več krajih pričeli nivelirati kotanjasto zemljišče, odstranjevati akale, štorove in korenine. V nekaj letih bo na sedanjih pustih kraških tleh nastala čedna vas, sestojča iz lepih belih hiš s prostornimi in svetlimi stanovanji. Lastniki bodo uredili zelenjaden vrtove, nasadili sadna in druga drevesa, napravili ceste in pota — napeljala se bo elektrika, zgradila kanalizacija, kot se je pred leti leti napravilo v Novi vasi, ki je sedaj najlepši del Jesenic.

Iz Celja

— **Pomemben koncert.** Celjsko pevsko društvo bo priredilo v četrtletju 9. maja zvečer velik vokalno instrumentalni koncert v veliki dvorani Celjskega doma. Izvajalo bo Vitoljevo »Pesem« in Parmovega »Povodnega moža« za soli, zbor in orkester. V obeh skladbah bo pela sopranski solo slovitja koncertna pevka ga. Pavla Lovšetova, povodnega moža pa junaški tenor ljubljanske opere g. Franci. Oba solista bosta pela tudi po dva samospeva ob spremljevanju pianistke ge. Mařenke Sancinove. Orkestralni part vežba ravnatelj celjske Glasbene Matice g. K. Sancin, pevski zbor pa pevovalja CPD g. Per Segula. Ta koncert bo gotovo lep glasben dogodek za Celje.

— **Pri regulaciji Savinje v Tremerju** pri Celju je sedaj zaposlenih že 227 delavcev, to število pa se bo še znatno povečalo, im se vreme ustali. Detajlni regulacijski načrt bo drugo etapo od meje celjskega in laškega sresa do apnenice v Pečovniku v odobritev. Proračun za to etapo znaša 2.600.000 Din. Izdelali bodo tudi detajlni načrt za regulacijo ovinka Savinje pri Marjagradcu pod Laškim. Dela v tretji, najvažnejši etapi pod Starim gradom v Celju (izkop nove struge Savinje in preložitve železniške proge) se bodo pričela v prihodnjem proračunskem letu.

— **Lastnikom motornih vozil!** Sresko načelstvo v Celju poziva vse lastnike motornih vozil, ki še niso dvignili novih registrskih tablic za svoja motorna vozila, da to storijo takoj, ker je uporaba starih tablic nedopustna.

— **Dve nogometni tekmi o praznikih.** Na Glaziji bo odigralo prvorazredno mo-

Celo življenje

zdravi,
lepi
zobje!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

štvo SK Jugoslavije iz Zagreba o prazničnih dve prijateljski tekmi in sicer v nedeljo ob 1. s SK Celjem, v ponedeljek ob 16. pa s SK Atletiko.

— **Nočno lekarniško službo** ima do vstetega petka 26. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

— **Cepljenje otrok.** Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: Redno javno cepljenje malih otrok (prvocepljenec) iz mesta Celja bo letos v četrtletju dne 9. maja ob 16. do 18. v Zdravstvenem domu, Gregorčičeva ulica 4, I. nadst. Pregledovanje cepilencev in pri cepljenju zaostalih otrok bo istotam v četrtletju dne 16. t. m. ob 16. do 18. Celjeju obvezni so vsi v l. 1934 rojeni otroci in vsi mali otroci, ki so iz kateregakoli vzroka izostali pri lanskem cepitvi ali prejšnjih cepitvah. Opravičbe zaradi izostanka pri cepljenju odnosno sprječevalo za otroke, ki so bili cepljeni po zasebnih zdravniških sprejema mestni uradni zdravnik na dan cepitve in na dan pregleda v Zdravstvenem domu.

Jubilej dolenske korenine

Stična, 19. aprila.

Na prijaznem Viru pri Stični bo te dni praznoval 50-letnico svojega rojstva g. Medved Alojzij, posestnik in sodavkar. Obenem bo praznoval tudi srebrno poroko z gospo Ančko, rojeno Košiček iz narodne družine v Žužemberku.

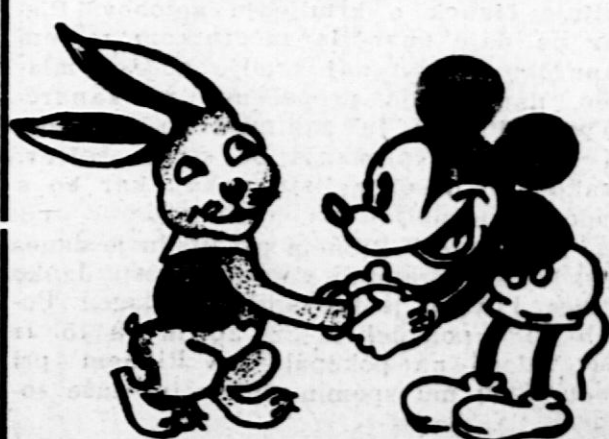
Naš slavjenec je bil vedno vnet narodnjak in za svojo zavednost je moral v letu 1908 ob priliki septembarskih dogodkov preurediti kot vojak 50 dni v vojaškem zaporu zaradi javnega simpatiziranja s demonstranti. Udeležil se je svetovne vojne ali kože je ni preveč nosil napredaj za Habsburžane. Prva leta po vojni je predeloval v Žužemberku, kjer je za svoje napredno delovanje užival splošno spoštovanje.

Po očetovi smrti je prevzel kmetijo na rojstnem domu na Viru, kjer še danes obdeluje rodno grudo in izdeluje svežo sodavico. Kljub temu, da ga je v zadnjih dvanajstih letih doletela dvakrat nesreča, da mu je hišo in gospodarska poslopja uničil požar, je ostal naš slavjenec vedno dobre volje in pripravljen vedno žrtvovati se za napredno stvar. Komaj je bil dobro popravil od očeta prevzeto pogorišče, mu je strela ponovno uničila domovanje.

Pri zadnjih občinskih volitvah v Stični je s srečno in oprežno roko sestavljal kandidato listo iz naprednih mož, ki je tudi kljub vsemu nasprotništvu pritisku odnesla veliko zmago. Naš jubilant, ki je čil po telesu in še bolj po umu, nikdar ne sili v ospredje, temveč le v ozadiju s tihim in podrobnim delom propagira narodno edinstvo. Naš list ima v njem vnetega privrženca in naročnika. Želimo slavljencu in njegovi soprogi še mnogo let srečnega življenja. Upamo, da bo še nadalje vneto deloval za povzdigo stiške občine in za doseg samostojnega sresa za višenjski in žužemberški okraj.

Velikonočni spored ZKD VESELI OTROSKI RINGARAJA !! v ELITNEM KINU MATICI

Predstave za praznike ob 11. dopoldne. Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50 Din.

HALO! **HALO!**
Za praznike vsi v
restavracijo
h
KATERCI

POD ROZNIKOM, CESTA VIII, št. 6 — kjer se to-
diho pristna štajerska in dolenska vina: silvanec po
Din 14.-, ljutomerski rizling Din 12.-, cviček, Gadova
peč, Din 12.-, sremaka črnina Din 12.-. Vedno sveže
pivo v vrčkih. — Priznana la domača šunka, salama in
suhe klobase ter vsa gorika in mrzla jedila vedno na
razpolago. — Opozorjamo na otvoritev vrta in prostor
za balinanje. — Cenj. gostom želiva vesele velikonočne
praznike! — Za obilen obisk se pripravljata
KATERCA in TONE PRIMOŽIČ.

DNEVNE VESTI

— V Zagrebu so zbrali za kraljev spome-
nik že nad 2 milijona Din. Akcija za posta-
vitev spomenika blagopokojnemu kralju Ju-
zefu v Zagrebu lepo napreduje. Prosto-
voljni prispevki so višji že 2.000.000 Din.
Seveda je Zagreb neprimerno bogatejši od
Ljubljane, vendar se nam pa zdi, da teče
akcija za postavitve kraljevega spomenika
pri nas mnogo prepočasni in da je odziv na
prošnje odbora za postavitve spomenika
množično premajhen. Kriva je v znatni meri
naša razcepljenost, da se nismo mogli zedi-
niti in omejiti na postavitev enega samega
res monumentalnega spomenika, ki bi se z
njim vsi Slovenci dostojno oddelili spominu
velikega kralja.

— Odlikovanje. Za človekoljubno udele-
stvanje na socialnem polju je bil odli-
kovan znani socialni delavec Juh Av-
gust, višji oficijal pri sreskem sodišču v
Ljubljani, z redom Sv. Save.

— Iz državne službe. Za banovinske-
ga cestnega nadzornika pri sreskem ces-
nem odboru v Novem mestu je imeno-
van uradniški pripravnik Matija Strajner,
za banovinskega kmetijskega inspektorja
pri banovinski vinarski in sadjarski šol-
li v Mariboru pa Josip Topolovec. V višjo
skupino je pomaknjen sekundarni zdrav-
nik pri banovinski splošni bolnišnici v
Mariboru dr. Bogomir Kreuziger.

— Izpremembe v državni službi. V višjo
skupino so pomaknjeni upravni pisarniški
uradniki pri banki upravi v Ljubljani Stan-
ko Baydek, Martin Bizjak, Edvin Pleničar in
Fran Veber; pri sreskem načelstvu v Mari-
boru levi breg Josip Kardinar in Marko
Kranjc; pri sreskem načelstvu v Murski So-
boti Ivan Puncer; pri upravi policije v Lju-
bljani Fran Ramovš; pri sreskem načelstvu v
Ptuju Fran Rižner, obrtna učiteljica na Sred-
nji tehnični šoli v Ljubljani Marija Sluga,
upravno - pisarniški uradnik pri sreskem na-
čelstvu Maribor — desni breg Josip Smrekar
in upravno - pisarniški uradnik pri sres-
skem načelstvu v Šmarju pri Jelšah Luka
Velej. V policijski službi so napredovali v
višje razrede odnosno skupine: policijski
stražnik pri mestni policiji v Mariboru Fran
Galun, zvičničnica pri upravi policije v Lju-
bljani Valentina Golob, policijski stražnik
zvičničnik pri upravi policije v Ljubljani:
Fran Kunaver, Rafael Pušnar, Fran Rupnik.
— Kozjereja pri nas. Zanimanje za
kozjerejo narašča pri našem malem člo-
veku vedno bolj. Ne malo zaslužno ima
pri tem društvo »Zivalce«, ki propagira
širjenje samskih koz po naši dravski ba-
novini. Tudi v tekočem letu bo društvo
»Zivalce« razdelilo brezplačno med svoje
člane 35 do 40 koz. Denarna sredstva za
nabavo teh koz ima društvo že na razpo-
lago. Kdor želi dobiti čistočrno samsko
kozo-mlekario, naj sporoči svoj naslov
društvu »Zivalce« v Ljubljani. Novi trg
št. 5.

Ivan Rutar, Ivan Smolnikar, Fran Tomše in
Fran Zadnikar, dalje zvičničnici pri upravi
policije v Ljubljani Franciška Tanko in Ra-
faela Topliker, policijski stražniki zvični-
čniki pri predstojništvu mestne policije v Ma-
riboru Martin Medvedček, Josip Rajh in An-
ton Ritonja pri zvičničnici pri sreskem načel-
stvu v Celju Lucija Simonček.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr-
banske uprave dravske banovine št. 32 z
dne 20. t. m. objavlja v obvestilu o oprostitvi
odplačila uvozne carine za turistično propa-
gandni material ob uvozu iz Italije objavo
glede razvrstitve avtobusnih potniških prog,
objavo o izdajanju odločb po gradbenem za-
konu, objavo o odobritvi carine prostega
uvoza prečiščenega žvepla in žveplenege
cveta, objavo o telefonskem prometu in ob-
jave banske uprave o pobiranju občinskih
davščin.

— Za izlete med velikonočnimi prazni-
ki je v bližini Ljubljane gotovo najpri-
mernejše Polzevo, kamor prihaja vsako
leto v veliki noči tudi mnogo domačinov
iz bližnjih krajev. Posebno živahno je pri
Sv. Duhu na velikonočni ponedeljek. Obe-
ta se nam lepo, toplo vreme in za izlet-
nike, ki ne hodijo radi daleč, bo prijeten
izprehod na Polzevo velik užitek. V več-
rajšnji noči in na naglem napredku Polze-
vega eta izpadli dve vrstici, da konec ni
razumljiv. Glasiti bi se moral: Seveda
se pojavljajo pri tako hitrem napredku
tega začetnega podelžja začetne ovire in
težkoče, ki jih pa ne bo težko odstraniti,
saj se stremijo ljudi k izpolnitvi in ne
dajo postaviti trajno ne žive ne
mrtve meje.

— Izšla je 4. številka »Zivalce« s pe-
stro strokovno vsebino, ki bo zanimala
vsakega reja malih živali. List, ki ga
ureja učitelj Paljk, je tudi bogato ilustri-
ran in zasluži vso pozornost širše javno-
sti. Ta številka prinaša spored in po-
drobna navodila za razstavljanje na VII.
veliki razstavi malih živali, ki bo v Lju-
bljani ob priliki Ljubljanskega spomladan-
skega vselejma od 1. do 11. junija 1935.
Inž. Wenko daje nekaj misljev za raz-
stavljanje rjave štajerske kokoši. Paljk
piše o preskušnji nesnosti ter odstaviti
mladičev domačih kuncev. Pečovnik na-
daljuje članek o krmljenju golobov. Pis-
kar pa daje navodila začetnikom rejcem
kanarčkov, kako naj krmijo godne mla-
diče, napravljajo prepenece za kanar-
ke itd. Poučni in zanimivi so odgovori
na stavižena vprašanja od strani rejcev.
Vsakdo bo našel v listu nekaj, kar bo s
pridom uporabljal pri svoji reji.

— Nov grob. V Ribnem pri Bledu je danes
umrl šolski upravitelj v pokonu gosp. Janko
Vrežec. Pokojni je bil odličen pedagog. Po-
greb bo v ponedeljek, 22. aprila ob 15. iz
hiše žalosti na pokopališču v Ribnem pri
Bledu. Blag mu spomin, žalujočim naše so-
žalje.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da
bo lepo, toda še vedno spremenljivo vreme.
Včeraj je deževalo v Rogški Slatini, Beo-
gradu in Sarajevu. Najvišja temperatura je

znajala v Skopju 18, v Splitu 17, v Ljubljani
16,6, v Zagrebu 15, v Mariboru 12, v Beo-
gradu 10, v Rogški Slatini in Sarajevu 9.
Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,8,
temperatura je znašala 4.

— Na kraljev grob iz Ljubljane v Beo-
grad — Oplenac s posebnim brzim vlakom
11 do 14. maja, tja in nazaj za 185 Din;
do posebnega vlaka polovična vozina.
13. maja cel dan ogledovanje Beograda.
Prijava do 25. aprila, plačila do 3. maja
sprejema in brezplačno daje: Dobrodolna
pisarna, Selenburgova Kasarna (Vrazov
trg 4).

— Zupana Permeta jama. Društvo za
ureditev podzemskih jam v Ponovi vasi
pri Grosuplju objavlja, da je »Zupana
Permeta jama« odprta na velikoonočno
nedeljo in ponedeljek ter dalje skozi vse
leto vsako nedeljo in praznik. Društvo je
jamo primerno uredilo tako, da je vsake-
mu lahko dostopna. Vabljeni vsi ljubite-
lji naše lepe narave, da se naučijo
očarjive podzemeljske krasote.

Iz Ljubljane

— Iz Intimna svečanost v Zvezi industrij-
cev. V četrtke dopoldne so imeli v Zvezi
industrijcev intimno svečanost. Predsednik
mestne občine ljubljanske g. dr. Ravnikar
je izročil častnemu predsedniku Zveze gosp.
Dragotinu Hribarju red Jugoslovanske kro-
ne III. stopnje. Slovesnosti, ki se je vršila
na izrečno slavljenčev željo v najzobjem
krogu, so prisostvovali gg. načelnik dr. Rudolf
Marn, podpredsednika Zveze industrijcev
Avgust Praprotnik in Janko Jovan, član od-
bora ing. Boris Hribar, magistratni tajnik
dr. Grasselli in zbornični tajniki. V kratkem
nagovoru, v katerem je povdaril velike in
splošno znane slavljenčeve zasluge, je izre-
kel g. župan g. predsednik Hribarju naj-
toplejšje čestitke tudi v imenu občine Lju-
bljanske in mu izročil odlikovanje. Potem sta
odlikovancu čestitala v imenu banske uprave
načelnik g. dr. Marn, in za industrijo
Slovenije g. dr. Avgust Praprotnik. Končno
mu je čestital v imenu tajništva in ostalega
osebja Zveze industrijcev glavni tajnik gosp.
ing. Milan Suklje. Odlikovane se je prisrčno
zahvalil za čestitke. Predsednik Zveze in-
dustrijcev g. Anton Krejčič in podpredsednik
Centrale industrijskih korporacij g. dr. Fran
Windischer, ki sta bila odsotna iz Ljubljane,
sta odlikovancu brzojavno čestitala.

— Iz Veliko povpraševanje po malih ce-
nenih stanovanjih. V neki hiši sredi me-
sta se je izpraznila v podprizličju soba s
kuhinjo in na oglaš, da se poceni odda,
se je zglasilo najmanj 30 interesentov v
enem dnevu. To nam jasno kaže, kako
težko so še vedno v Ljubljani razmere,
seveda samo za srednje in nižje sloje,
ki si dragih velikih stanovanj ne morejo
privoščiti. Za te ljudi se vse premalo bri-
gamo, čeprav bi bilo treba načeti sta-
novanjsko vprašanje že zdaj. Kaj nam po-
magajo velike stanovanjske hiše z luk-
suznimi stanovanji, ko se pa skrivajo po
zatočih, tesnih sobah toliko bede in
tako bogata lega tuberkuloze. Po zgledu
drugih mest bi morali tudi mi poskrbeti,
da bi dobili naše mesto primerno šte-
vilo malih cenjenih stanovanj po eno ali
dve sobici s kuhinjo. Mestna občina je si-
cer precej storila v tem pogledu, toda
z njenimi barakami to pereče vprašanje
še davnino ni spravljeno s sveta.

— Iz Ljubljanski mestni muzej je pridobil
za svojo zbirko, lepo, delno Bleiweisovo za-
puščino, diplome raznih društev, občin, tra-
kove, mavčni osnutek za Bleiweisov spome-
nik itd. Zbirko je prepusila mestnemu mu-
zeju Slovenska matica, za kar ji izreka mesto-
no poglavarstvo najprijetnejšo zahvalo. —
Mestni muzej se bo začel skoro urejevati in
bo za Ljubljano lep kulturni spomenik. Te-
ga naj bi se zavedalo naše meščanstvo v
polni meri in podprlo stremenje mestne
uprave. Po naših podstrepjih, omrah itd.
se nahaja toliko slik, predmetov, noš itd.,
ki nazorno prikazujejo prošle čase in obič-
aje, ki pa spadajo v družini že davno med
pozabljene predmete. Počasi se bodo raz-
čistili, uničili. Zberite tak material in izro-
čite ga mestnemu muzeju v varstvo. Vse
kar spominja na Ljubljano, naj zbere Lju-
bljanski mestni muzej.

— Iz Društvo »Soča« poročila: Romanje
na Oplenac se vrši pod pokroviteljstvom
g. bana dr. Dinka Puca za binokli. Od-
hod je 8. junija ob 20. uri, prihod nazaj
v Ljubljano 11. junija dopoldne. 9. junija
je poklonitev na Oplenacu, 10. junija ogled
Beograda po skupinah. Izdatki so slede-
či: železnica 130 Din, avtobus 40 Din,
Prekočnice od 5 do 25 Din, zajtrk 2,5 — 3
Din, obed 10 — 12 Din in večerja 8 — 10
Din. Romanja se lahko udeležijo članstvo
in prijateljstvo društva. Čas priglasitve je
najdlje do 15. maja, do katerega dne
mora biti vplačana vsaj vozina v zne-
ku 180 Din. — Priglasje in vplačila pre-
jemajo: Jurčič Simon, trgovec, Tyrševa
cesta, Bačič Josip, profesor, Aljaževa uli-
ca 13 in Hinko Klavara, učitelj, Gledali-
ška ulica 12-III. — Številno priglasencev
je omejeno, zato pohitite. Prigledtveni
odbor.

— Iz Združenje brivcev in frizerjev v
Ljubljani opozarja cenjeno občinstvo, da
je v njegovem območju stopil s 1. aprilom
t. l. v veljavo nov cenik, ki je obvezen
za vse brivce in frizerje. Cenik je izo-
bešen v vseh brivskih in frizerskih lokalih
tako, da je na vpogled odjemalcem.

— K tekmi Ilirija: Concordia. Glede
na dvojne nasprotujoče si vesti SK Ilirije
in LNP o tekmi s Concordio, smo prejeli
od funkcionarja SK Ilirije naslednje:
Ilirija je takoj, ko je dobila pristanek
Concordije prijavila tekmo že 15. t. m.
LNP-u. Za gostovanje je delal LNP zapre-
ke in je šele svez zaščiti Ilirijo. Isto se
je zgodilo o priliki tekme s BSK, kar pa
je tudi prepelil JNS, ki se je zavzel za

Ilirijo. Sportna javnost iz teh podatkov
lahko vidi, kakšne so sportne prilike v
Ljubljani in kakšna tendenca vodi LNP
pri zeleni misli.

— Iz Spored koncerta češkega mešičkega zho-
ra Opus iz Brna nam prinaša zbor iz sta-
rejšje češke literature (Tovačovski, Križkov-
ski in Smetana), iz novejšje pa zbor Kuncu,
Aksamana, Janačka, Kričke, Petželke in Vo-
maška. Izvajajo tudi dva zbor iz južnoslov.
literature, ki sta jih napisala Milojevič in
Golovac. Zbor stoji pod umetniškim vod-
stvom prof. Steinmanna, solist zbora je g.
Koreček. Koncert bo v soboto, dne 27. t. m.
ob 20. uri v veliki kazinski dvorani. Vstop-
nice po običajnih cenah v knjigarni Glasbe-
ne Matice.

— Iz Manufakturne blago vseh vrst nu-
di po zelo solidnih cenah manufakturna
trgovina JOS. RAVNIKAR, Pogacarjev
trg 3 (Kresljaj).

— Iz Namestu venca na grob pokojnega
Franja Krapeša je daroval trg. L. Schwen-
ner v Ljubljani za mestne reževe 200 Din.
Mestno poglavarstvo izreka darovatelju naj-
prijetnejšo zahvalo.

— Iz Pevsko društvo »Krkovo-Trno-
vo« poziva vse svoje člane k pevski vaji,
ki se vrši v torek dne 23. t. m. ob pol 8.
uri zvečer v društvenih prostorih. Za-
četniki, ki imajo veselje do petja, vljud-
no vabljeni. — Odbor.

— Iz Redni občni zbor Muzejskega dru-
štva za Slovenijo v Ljubljani se bo vršil
v ponedeljek dne 29. t. m. ob 17. v čital-
nici Nar. muzeja z običajnim dnevnim
redom.

— Iz Društvo »Soča« matica v Ljubljani
ni želi vsem svojim članom, prijateljem,
bratom in sestram širom naše Jugosla-
vije zdrave, vesele in plodonosne veliko-
nočne praznike z željo, da izrabite praz-
nike za širjenje našega glasila »Istree«.

Iz Stične

— Prošnja vodovodni zadrugi. Kakor
smo že poročali, se bodo začela pri nas
dela za regulacijo potoka Višnjice. Ban-
ski inženjer se že tedni dni mudi tu na
merjenju in traseranju potoka. Pri tej
priliki pa prosimo omenjeni naslov, naj
upoštevja naše želje, da bi se obenem z
regulacijo potoka zgradilo tudi primer-
no kopališče. Kraj za to bi bil najbolj pri-
meren pri Vodotučni oziroma pri Ma-
narkovi zatvorici. Zanimajstvo bi se
obrnilo tudi na Higijenski zavod za po-
moč in mnogi bi tudi s kulukom pripo-
moči do zgraditve kopališča. Je pa za
naše kopališče naravnost skrajna potreba
tako v higijenskem oziru kakor tudi kot
činitelj za procvit turškega prometa.

Iz Maribora

— Pavel Rasberger dirigira. Avtor
nove slovenske operete Prebrisani Amor
g. Pavel Rasberger bo pri krstni pre-
stavi svojega dela v nedeljo zvečer sam
dirigiral uverturo.

— Mali harmonikarji PRK odidejo v
ponedeljek dopoldne na turnejo po Hr-
vatski in Vojsvođini. Kakor vedno, tako
bodo mali samaritarji tudi tokrat širom
naše domovine gojili ljubezen med brati
Srbi, Hrvati in Slovenci, kar jim bo z na-
rodno pesmijo in harmoniko pač najbolje
uspelo. V vseh mestih, kjer bodo harmo-
nikarji PRK nastopili, vlada že veliko
zanimanje za koncerte in so dvorane že
poveč razprodane. Turnejo bo vodil g.
Vilko Šušteršič, udeležili pa se je bo tu-
di naš mariborski dopisnik.

— Tečaj za obrtno knjigovodstvo. Me-
seca maja se bo vršil v Mariboru učni
tečaj za obrtno knjigovodstvo, ki bo ob-
segalo tudi ameriškan žurnal. Tečaj bo
trajal 32 do 40 ur in se bo vršil tedens-
ko po 3 večere. Prijave sprejema naj-
kasneje do 1. maja obrtnozadružni na-
zornik g. Založnik na sreskem načelstvu.

— Sport. Tukajšnji kraljevni olimpijski
odbor priredi tudi letos dne 2. junija
»Olimpijski dan«. Dopoldne bo šofetini
tek skozi Maribor, obenem pa se bodo
po ulicah tudi pobirali prispevki za
olimpijski fond. Popoldne pa bo na igri-
šču SK Zvezničar na Tržaški cesti ve-
lika revija vseh sportnih panog. Nastopi-
lo bo gimnasti, lahkoatlet, kolearji,
igralci tenisa, sabljači, težkoatletci in dru-
gi. Sodelovalci pa bodo tudi Sokoli z iz-
branimi telovadci. Pred pričetkom bo slav-
nosten obhod vseh nastopajočih na igri-
šču, počastitev olimpijske zastave in na-
govor predsednika Olimpijskega odbora.
Olimpijski dan je največja manifestacija
za sportno idejo ter bo občins-
tvo nedvomno v rekordnem številu ob-
iskalo to elitno prireditel ter s tem pod-
prlo nesebično požrtvovalno delo naših
sportnikov.

— Kaj bo za veliko noč v gledališču?
Velikonočna nedelja dopoldne. Ob 15. uri
bo začela uprizoritev Feldmanove tragi-
komedije »Profesor Žič«. To je izvrstno
pisana zgodba čudnega profesorja, ki
jo mnogo predvajajo tudi v tujini. Pri tej
predstavi veljajo globoko znane cene.
Zvečer bo krstna predstava domače ovi-
gete, operete »Prebrisani Amor«.
— Uglasbi jo je režiser mariborskega gle-
dališča Pavel Rasberger, ki je tudi napi-
sal besedilo (po Kotzebueju). Pestra me-
lodika ter spretno pisana in zabavna vse-
bina eta glavni odliki tega novega dela.
Režija je Kovčeva, dirigent je Herzog,
koreograf Harastović. — Velikonočni po-
nedeljek dopoldne. Ob 15. uri pojo Offen-
bachovo popularno opero »Hoffmannove

pripovedke, delo, ki je ob sodelovanju
treh gostov, A. Herzogove (sopran), V.
Zamejlić-Kovičeve (alt) ter Fr. Neraliča
(bariton) ter v novi inscenaciji doseglo
močan uspeh. Na to opero predstavo
opozarjamo zlasti okoliški občinstvo, ki
mu je le redko dana prilika, ogledati si
kako opero. Veljajo znane cene. — Zve-
čer ponove Fallovo opereto »Veseli kme-
tič«, letošnji »šlager« sezone, ki je dose-
gel že zelo visoko število vedno polnih
predstav. Tudi pri tej predstavi veljajo
znane cene.

— Premijera vojne zgodbe v štirih
aktih »Kdo je kriv« bo v sredo 24. t. m.
Delo je zelo efektno in doslej še nelzva-
jano Avtor Angelo Cerkvenik bo priso-
stoval krstni predstavi. Režija je Kovičeva,
nastopijo Starčeva, Furijan, Gorin-
šek, Medven in Verdonik.

Kje bo stal kraljev spomenik

Tekmujte v tem, kdo bo dal za kraljev spomenik prej in kdo več

Ljubljana, 20. aprila.

Na to vprašanje je skoraj tako težko
odgovoriti, kakor kako zbrati sredstva
za spomenik. Vendar je že sklenjeno, da
bo spomenik stal v Zvezdi, vprašanje je
samo še, kje v Zvezdi naj ga postavijo,
in če ne prihaja za to v poštev tudi
Kongresni trg. Postavitve spomenika v
Zvezdi je v zvezi z regulacijo Zvezde.
Spomenik in park morata tvoriti arhitek-
tonsko celoto, morata biti v tesnem arhi-
tetonem odnosu. Zato je povsem pra-
vilno, da se obravnava regulacija Zvezde
hkrati z vprašanjem o prostoru za kra-
jev spomenik.

Smernice za regulacijo Zvezde so bile
dane že pred leti, ko pa ni prišlo do re-
gulacije, ker so bili meščani zadovoljni
s st. staro Zvezdo. Po prejšnjem Pečnik-
kovemu načrtu je letos izdelal mestni
gradbeni urad načrt za regulacijo glede
na postavitev spomenika. Po tem načrtu
bi Zvezda po svoji že tradicionalni obli-
ki, ki je dobila po nji ime, ne bila bist-
veno spremenjena, le drevored, ki bi de-
lil po širini parka Zvezde v gornji in
spodnji del, bi bil širši. Spomenik bi stal
v njem na kraju, kjer je že nekoč stal
neki spomenik. Tja prostor pa se jim po-
znej ne zdel primeren, češ, da bi bil spo-
menik preveč oddaljen od Kongresnega
trga v parku, kjer bi se ne mogla zginiti
mnogoča in razviti mimohod. Zato je od-
bor za postavitev spomenika sklenil, naj
bi spomenik stal sredi dolžine parka ob
trgu, kjer bi imel za ozadje park in bi
dominiral nad trgom.

Toda vprašanje regulacije Zvezde s
tem še ni bilo definitivno rešeno. Ocenje-
valno razsodišče za osnutek kraljevega
spomenika je poverilo Klubu arhitektov
Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in
arhitektov ljubljanske sekcije, naj skliče
sestaneke umetnostnih in drugih prizade-
lih forumov, ki se naj izrazijo o načrtu
gradbenega urada za regulacijo Zvezde.
Pogoj je bil, da mora ostati trg povsem
nespremenjen. Na sestanku so bili zastop-
niki: širši odbor Kluba arhitektov, orga-
nizacija likovnih umetnikov in Narodna
galerija, ni pa bilo zastopnika gradbenega
urada. Izrekli so se proti načrtu gradbe-
nega urada glede prostora za spomenik in
glede regulacije Zvezde.

Določeni prostor po načrtu gradbene-
ga urada se jim ni zdel primeren, češ, da
spomenik patrijotizma ne sme stati na
kraju, kjer valovi promet mimo; spo-
menik mora stati na kraju, kamor se steka
promet in ki je smoter množice. Pešci bi
videli le ozadje spomenika, ker gre glav-
na smer osebnega prometa Selenburgova
ulica — Filharmonija, odnosno Wolfova
ulica — Gradišče. Od strani bi spomenik
zakrivalo drevje. Ker bi stal v širokem
drevoredu, bi ne imel nobenega ozadja,
kakor ga nima Vodnikov spomenik, ki
je bil postavljen pred poslopje tedanje
gimnazije. Prostor torej ni primeren gle-
de na regulacijo Zvezde po načrtu in bi
tudi ne bilo primerno, če bi spomenik
stal tam, ko bi bila že odprta pasaja med
Zvezdo in Prešernovo ulico.

Na anketi so sprejeli načrt regulacije
Zvezde, ki ga je izdelal ing. arh. Herman
Hus. Po tem načrtu bi se naj Zvezda in
Kongresni trg spojila tako, da bi trg ne
bil več le široka cesta, temveč bi dobil
značaj pravega trga. Sredi Zvezde bi na-
stal, odnosno se razširil trg brez nasada,
ki bi ga obdajalo drevje od treh strani,
od kazine, uršulnik in od ceste, podaljš-
ane od Wolfove ulice. Spomenik bi stal
na razširjenem delu trga, tako, da bi bil
viden od začetka Gradišča, iz Vegove
ulice in od Dvornega trga, torej od vseh
strani. Ob svečanosti bi se množice la-
hko zbirale na Kongresnem trgu in še da-
leč v notranjost sedanje Zvezde ali pa sa-
mo na razširjenem delu trga, da bi ro-
met na tlakovnem delu ne bil oviran.
Okrog razširjenega trga bi še bilo dovolj
prostora za nasade, ki bi zakrivali nele-
pa pročelja hiš in ki bi bili lep okvir ze-
lenja spomeniku. Skulpture bi ne bilo
treba prilagoditi okolici glede na druge

Ne bojte se za lepoto in zdravje vaših zob
vsaj uporabljajte

odlično zobno kremo!

objekte ter bi se nudila kiparju svoboda
ustvarjanja, saj zelenje ne more vplivati,
da bi kakorkoli trpela skladnost plastike.

Odbor za postavitev kraljevega spo-
menika je predložil Husov načrt gradbe-
nemu uradu. Baje na gradbenem uradu
ne nasprotujejo načrtu in ga bo najbrž
odobril mestni gradbeni odbor. Ako poj-
de vse po sreči, bo položen temeljni ka-
men za spomenik že ob obletnici kralje-
ve smrti. Do tedaj pa že mora biti ure-
jena Zvezda. Zdej ima odbor še mnogo
dela in skrbi z zbiranjem sredstev za po-
stavitev spomenika.

Mnogi, neštet, ki jih je odbor prosil,
naj darujejo kolikor pač morejo, niso da-
rovali niti dinarja. Mnogi med njimi bi
lahko žrtvovali vsaj nekaj, kar bi za nje
ne bila žrtev, zato odbor pričakuje, da
njegov poziv ne bo zamen kljub vsemu.
Marsikdo, ki skuša gledati na postavitev
bolj s trgovskega vidika, se izgovarja, da
se mu ne zdi pametno vložiti toliko de-
narja v kamen. Izgovor pride seveda mar-
sikomu prav, čeprav ga je lahko ovreči.
Ako že pustimo patrijotizem na strani in
glejamo samo na to, kako bi se denar
bolje porabil v plemenit namen, ne sme-
mo pozabiti, da bo denar tudi za likovni
spomenik porabljen v korist ljudi. Pri
gradnji bo vendar dobilo mnogo delavcev
zaslužek. V interesu naše likovne umet-
nosti je tudi, da se razpisujejo ter ustvar-
jajo takšna velika dela. Spomenik bo spri-
čevalo naše kulture, prikaz stopnje naše
likovne umetnosti in pričal bo o našem
smislu za takšne kulturne žrtve, ki so
prav za prav dolžnost. Nekateri se izgo-
varjajo, da za likovni spomenik ne mo-
rejo darovati, pač pa bi darovali, če bi
zbirali prispevke za bolnico. Povedati jim
je treba, da bi s prispevki, ki jih bodo
zbrali za spomenik, ne mogli zgraditi bol-
nice in da mora bolnico graditi pristojna
javna uprava. Odbor za postavitev kra-
ljevega spomenika se pa zaveda, da je
Ljubljani silno potrebna bolnica in bo
zato tudi z denarjem, ki ga ne bo po-
rabil za spomenik, osnoval sklad za
gradnjo bolnice. Zaradi tega mnogi gre-
še v dvojnem pogledu, ker ne darujejo
za spomenik in ne za bolnico in ker se
izgovarjajo, da se jim zdi škoda denarja
za kamen. Ljubljana mora postaviti spo-
menik kralju, vsa dežela sama pa ne zmo-
re tolikih žrtve, da bi lahko zbrala do-
volj denarja za zidanje bolnice. Lju-
bljana bo storiла svojo dolžnost in zato bo
še tem bolj upravičeno pričakovala, kar
ji gre in česar si ne more zgraditi s sa-
mimi javnimi zbirkami.

Ne tekmuje več v tem, kdo bo zad-
nji poslal prispevek za kraljev spomenik,
tekmuje, kdo bo dal prej in kdo več!
Doselej so darovali mnogi, ki so si morali
prigrigati od ust, ako primerjamo njihove
prispevke z višino drugih. Zdej je najlep-
ša prilika, da vsak dokaže svoj patrijoti-
zizem. Le kako se bodo mogli nanj skli-
cevat oni, ki so zapisani v sezname, da
jim je bila poslana položnica, in ki bo
njihova razpredelnica prazna? Evidenca
je točna. Zdej je čas dejanj, da ne bodo
kdaj pozneje velike besede prazne.

NARODNO GLEDALIŠČE U

V LJUBLJANI

REPERTOAR

DRAMA.

Začetek ob 20. uri.
Sobota, 20. aprila: zaprto.
Nedelja, 21. aprila: ob 15. uri Slehernik.
Izven. Znižane cene od 20 Din na-
vzdol. Ob 20. Bunbury. Izven. Cene
od 24 Din navzdol.

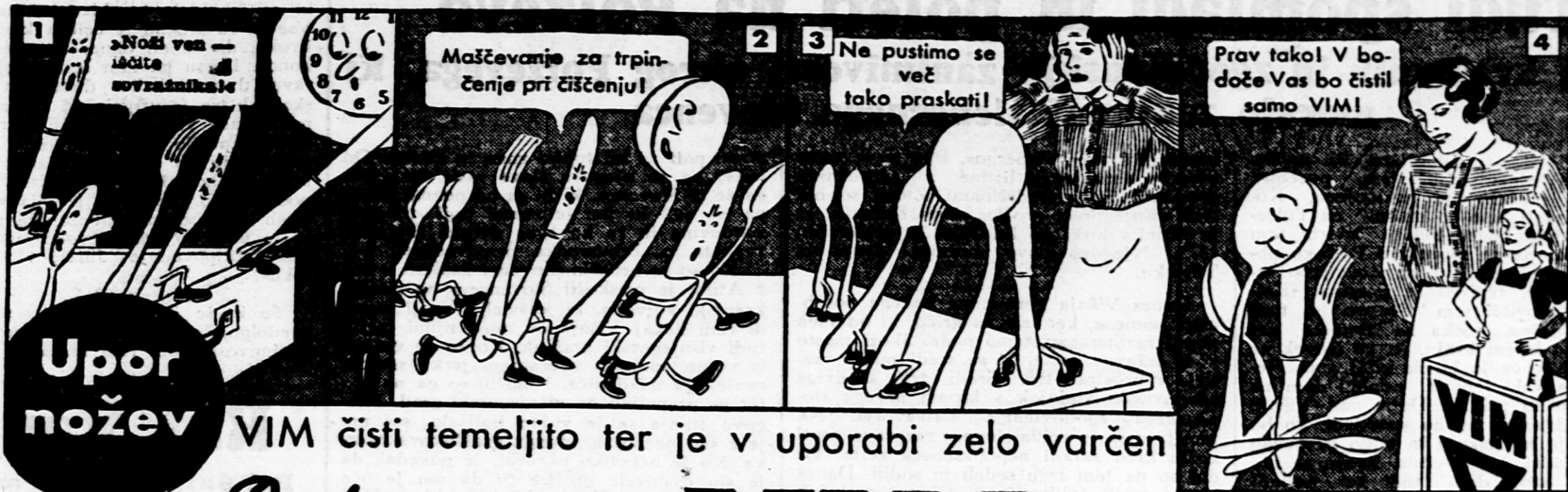
Ponedeljek, 22. aprila: Siromakovo jagnje.
Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Brezobziren kolesar

Litija, 19. aprila. Po samotni poti, ki vodi od Gradca proti Ponovnici, je šla 7 letna Marzidovkova Mimica, učenka prvega razreda. Vračala se je iz Litije proti železniški čuvajnici pri Ravbargradu; njen oče je namreč namenjen v Kosovo čuvajnici. Domačin se je čudno zdelo, ker ni bilo hčerke toliko časa iz Litije. Kako pa se je prestrašila mati, ko sta dve okoličanki prinesle njeno hčerko vso krvavo in onesveščeno. Ko so jo spravili k zavesti, se ji je iz ust vili kri... dekletce pa je imelo poškodbe tudi po glavi, udih in telesu.

Šele čez nekaj časa je dekletce povedalo o usodnem dogodku na ozki cesti.

Privedel je brezobziren kolesar, ki se je zaletel vanjo, da je odletela s ceste po naspisu in se je ustavila tik savskega brega. Ponoviška cesta je na tistem kraju stisnjena med železniško progo, ki teče po vsolem naspisu, in med strmo sasko obrežje. Dekletce se je v hipu zaradi težkih poškodb onesvestilo in niti ne ve, koliko časa je ležalo temkaj. Le sreči v nesreči je pripisati, da je ni pahnili kolesar v strugo. Surovi kolesar se namreč po svojem divjstvu ni prav nič zmenil za svojo žrtev, temveč je jadrno nadaljeval pot. Za brezsrčnim kolesarjem poizvedujejo orožniki.

Pred vsem pa: VIM čisti prizanesljivo!

Beda terja milijone

Lani je izdala mestna občina za socialno politične namene 4,569.154 Din

Ljubljana, 20. aprila.

Beda terja od družbe visok davek, a njegova višina se ne ravna vedno po potrebah, temveč jo določa razvoj socialne politike. Kjer je socialna politika na višji stopnji, kjer se bavijo s socialnimi vprašanji teoretično in praktično, so izdatki za socialne namene višji, čeprav je morda socialno stanje povoljnejše kakor drugje, kjer so izdatki celo nižji. Za socialne namene so vedno potrebna denarna sredstva, tudi tedaj, ko se beda ne očituje javno in ko se o njej ne more govoriti. Pri nas so potrebna milijonska sredstva za socialno politične namene. Visoki izdatki mestne občine za socialno skrbstvo so ji lahko le v čast. Slabih socialnih razmer ne more nihče zatajiti, ako se hvali, čež za socialne namene smo izdali samo toliko, ker več ni bilo potrebno, ker pri nas ne poznamo bede. Izdatki za socialne namene so davek, ki ga mora družba plačati prej ali slej. Čim prej ga plača, tem bolje, tem manjše so obresti, tem manj je škodljivih posledic za vse družbeno življenje.

Socialno skrbstvo se je pri nas razvilo pozno, številke iz poslovanja našega socialnega urada nam pa dokazujejo, da so tudi pri nas velike socialne naloge na dnevnem redu. Pred vojno je Ljubljana izdala največ za socialno skrbstvo 1.913 in sicer 1.898.472. Za medvojna leta niso ugotovljene številke. Po vojni so se izdatki zelo znižali celo v primeri s predvojno dobo, kar pa menda ne pomeni, da je bilo tedaj kaj manj potreb. Tako so izdali 1.922 samo 837.620 Din. Prva leta po vojni, ko so bile socialne razmere posebno razvržane, je zlasti mladinsko skrbstvo nalagalo težke naloge, ki se jini pa ni nihče lotil dovolj resno. Šele po 1.923 se je začela mestna socialna politika prav uveljavljati ter razvijati. Pred vojno so poznali predvsem starostno skrbstvo, za druge socialne namene so izdali zelo malo. O delavskem skrbstvu sploh ne moremo govoriti, nalog mladinskega skrbstva se pa tudi niso še dovolj zavedali. Zato so priredili vsa leta le nekaj počitniških kolonij. Če pomislimo, da je šla večina sredstev tedaj za starostno skrbstvo, moramo priznati, da je občina storila mnogo za ubogo. Največ je Ljubljana izdala za socialne namene 1.931, in sicer 5.079.885 Din. V tem letu se že kaže močan vpliv gospodarske krize.

Izdatki za socialne namene so se gibali od 1.922 do letos v tej višini: 1923 837.620 Din, 1924 2.824.232, 1925 3.745.830, 1926 3.660.463, 1927 3.880.364, 1928 4.220.777, 1929 4.489.670, 1930 4.878.450, 1931 5.079.885, 1932 4.322.238, 1933 4.690.988 in 1934 4.569.154. Vidimo, da so izdatki v splošnem naraščali, a da so od 1.931 začeli padati. Toda izdatki padajo le zato, ker mora občina varčevati na vseh koncih in krajih, čeprav so potrebe edleje večje. Moramo pa se upoštevati, da se je občina obremenila še z drugimi izdatki za socialne namene. Tako je n. pr. 1.933 izdala Delavski dom, ki stane 4.398.855 Din, lani pa moramo k izdatkom še prišteti 700.000 Din za javna dela.

Visoki izdatki za delavsko skrbstvo so znamenje časa in gibanje njih višine v letih od 1.923 do 1934 nam kaže krivuljo, ki je skoraj povsem vzporedna s črto

konjunkturalnega valovanja, se pravi, čim večja je nezaposlenost, tem večji so izdatki za delavsko skrbstvo. L. 1923 so izdali za delavsko skrbstvo 85.000 Din, 1924 150.000, 1925 175.000, 1926 150.000, 1927 150.000, 1928 in 1929 po 300.000, 1930 350.000, 1931 716.754, 1932 851.000, 1933 953.006 in lani 1.394.010 Din. Izdatki za starostno skrbstvo so skoraj v vseh letih na enaki višini, ker v tem primeru gospodarska kriza ne vpliva tako neposredno. L. 1928 je bilo 2.545.028 Din izdatkov, 1929 2.786.000, 1930 2.997.414, 1931 3.046.224, 1932 2.606.679, 1933 2.726.540 in lani 2.648.300 Din. Za ubožnico so lani porabili 1.000.000 Din, prejšnja leta so bili izdatki večji. Mnogo tudi izdajo za stalne podpore ubožnim, lani 1.050.000 Din, kar je največji izdelek v letih od 1928 do lani. Število revnih, ki dobivajo stalno podporo, stalno raste, lani sta bila 1002. Razen tega dele tudi izredne podpore na račun starostnega skrbstva, zadnja 3 leta so znašale po 230.000 Din.

Marsikdo misli, da izda socialni urad največ za nezaposlene, toda iz teh števk razvidimo, da so največji izdatki za

starostno skrbstvo. Za nezaposlene so izdali lani 401.889 Din, kar je malo v primeri z rednimi podporami za ubožne, a prejšnja leta nezaposleni niso prejeli niti toliko. L. 1928 so znašale podpore za nezaposlene 248.360 Din, 1929 269.540, 1930 296.738, 1931 198.417, 1932 299.275, 1933 326.006 Din. Najnižji so izdatki za mladinsko skrbstvo, vendar se gibljejo skoraj na enaki višini kakor za delavsko skrbstvo. L. 1928 so izdali 1.015.060 Din, 1929 830.600, 1930 897.200, 1931 1.127.700, 1932 1.023.240, 1933 1.148.020 in lani Din 1.133.700.

Posebno razveseljivo je, čeprav se morda zdi paradoksa, da rastejo izdatki za počitniške kolonije, a še tem bolj razveseljivo je, da so lani ti izdatki padli, čeprav je bilo na počitnicah več otrok kakor prejšnje leto. L. 1928 so poslali na počitnice 130 otrok in izdali 60.000 Din, 1929 135 otrok in 70.000 Din, 1930 168 otrok in 69.500 Din, 1931 254 otrok in 104.400 Din, 1932 269 otrok, 126.800 Din, 1933 391 otrok in 141.200 Din in lani 459 otrok, 126.100 Din.

Vsi ti izdatki niso zavrženi; smemo naglasiti, da bi lahko zagovarjali še mnogo višje izdatke za socialno skrbstvo, kajti potrebe so še večje in če varčujemo pri izdatkih za socialne naloge, bomo kmalu prisiljeni še tem bolj varčevati pri vseh tako zvanih produktivnih izdatkih.

in pevk, je tipičen podeželski zbor z zdravimi glasovi, treba mu pa še izravnave in več diskretnosti v izvajanju. Poedini glasovi so se nekoliko prekrivali in hreščeči, a z dobro voljo in temeljito vajo se bo tudi ta zbor lahko povzpela na dostojno višino. Zapeli so Volaričev »Slovan na dan«, Jerebovo »Pričakovanje in Vodopivčev »Boter polje«. Vse pesmi so zapeli kar dobro, a slednjo najbolje. Dodali so še Adamičev »Vsi so prihajali«, nakar je nastopil mladinski zbor Sokola Komenda, ki šteje okrog 60 malih pevcev in pevk. Je to edini mladinski zbor v ljubljanski župi, ki se pod vodstvom agilnega brata Trobiša prav lepo razvija. Mladi pevci in pevke so kar dobro zapeli Brbkov »Zamorski ples«, Petra Krstića »Let, let ptičice« in Pregljevega »Angeljčka varuha«. Za sokolskimi malčki je nastopil kvartet Sokola Radomlje, ki je do kaj ubrano zapel Adamičev »Vasovalca«, Hajdrihovo »Pod oknom« in Vogričev »Lahko noč«. Predzadnja točka sporeda je bila Meškova »Matie in to odlo mek iz drugega dejanja. Igrali so jo igralci Sokoli iz Mengša, namestu Vojnovičev »Smrti majke Jugovičev«, ki je morala zaradi obolenosti kar treh igralcev odpasti. Svoje vloge so rešili zadovoljivo; malo več gibčnosti, v nekaterih vlogah manj deklamiranja, pa bo kar dobro. Za zaključek so združeni mešani zbori zapeli »Alij Slovenje«. Prireditve je bila v celoti na visku, nekoliko radi še omejenih odmorov predolga. Dva dramska prizora brez menjavanja scen zadostata, v prihodnje pa naj se uvrsti raje kaka sokolska deklamacija ter skrajša spored na največ dve in pol uri. Vsem bratom in sestram, ki so poštvalno sodelovali, je treba izreči priznanje. Ostalim okrožjem pa naj služi za zgled res agilno delo kamniškega okrožja. — Zdravol

Sokolska župa Ljubljana na Oplencu

Ljubljana, 20. aprila. Sokolska župa Ljubljana objavlja: V smislu sklepa zbora društvenih delegatov z dne 25. novembra 1934 se pokloni tudi naša župa na grobu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. V ta namen želimo pripraviti vse potrebno za čim dostojnejšo žalno manifestacijo. V primeru zadostno pripravljenega članstva in naraščanja bi župa skušala dobiti poseben vlak. Čas za enkrat še ni določen, najprimernejši pa bi bil v drugi polovici meseca maja, zato naj si vsak udeleženec rezervira te dneve za poklonitev na Oplencu.

Potni stroški, t. j. brzovlak z železniško legitimacijo in prevoz z avtomobilom od končne železniške postaje do Oplenca znašajo pri udeležbi 50 oseb: II. razred Din 315, III. razred Din 230, pri udeležbi 400 oseb: pa: II. razred Din 259, III. razred

Din 198 za osebo. Vse stroške nosi vsak udeleženec sam in ne morda društvo ali četa. Vozni listek za vlak in tudi za avtomobil bi si moral prireditelj vsak sam.

Zeleti je, da se udeležijo te žalne svečanosti članstvo in slavnostnem kroju in z društvenimi prapori. Tisti, ki si ne morejo pod nobenim pogojem nabaviti kroja, lahko potujejo v civilni, po možnosti temni obleki s sokolskim znakom. Moški in ženske naraščaj se udeležijo svečanosti v civilnih oblekah, le praporščaki naraščajskih praporov morajo imeti slavnostni kroj. Vse brate in sestre pa opozarjamo, da bo dovoljen sokolski kroj samo tistim, ki bodo imeli kroj čeden in po predpihih.

Ker je potrebno, da pričemo s pripravi takoj, katerih pa ne moremo izvesti do vseh podrobnosti vse dotlej, dokler ne izverno za število udeležencev, prosimo vse bratske odine, da sponožijo župni upravi najkasneje do 1. maja t. l. koliko članov, članic in obojega naraščaja se namerava udeležiti poklonitve na grobu kralja Murčnika. Vsakdo se mora prijaviti pri svojem društvu, oziroma četi in ne pri župi. Prijave naj bodo točne, na zakasnele se ne bomo ozirali. Zdravol Župna uprava.

V. glavna skupščina Saveza SKJ bo v nedeljo 12. maja v Beogradu v prostorih Saveza nabavljala zadruge državnih uslužbencev od 10. dop. Pred glavno skupščino bo v sredo 8. maja ob 16.30 seja iz vršnega odbora SSKJ, 9. maja ob 8. zbor župnih starost, 10. maja ob 8. seja plenarna SSKJ, 11. maja ob 8. župni sestanek za glavno skupščino.

Sokolsko društvo Stepanja vas poziva svoje članstvo in naraščaj, ki se namerava udeležiti poklonitve Sokolske župe Ljubljana na Oplencu, naj se takoj prijavijo v društveni teledavni ali pri br. starosti najkasneje do 27. t. m. Vse informacije se dode pri br. starosti. Zdravol

Sokolsko društvo Zidani most je na zelo lep in svečan način proslavilo polletnico tragične smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja 9. t. m. ob 15. v sokolski dvorani ob izredno veliki udeležbi sokolske mladine. Spominski govor je imel br. Farjančič, nakar so sledile dnevu primarne deklamacije in prizori. Zvečer je bila komemoracija za članstvo in ostale narodne organizacije s sodelovanjem železničarske goble. Žalni spominski govor je imel br. Razpotnik, nakar je godba zaigrala 2 žalostni in državno himno. Z obljubo »Čuvali bomo Jugoslavijo« je bila ta lepa žalna svečanost zaključena.

V šoli. Učitelj: Kako se glasi pregovor, ki sem ga večeraj povedal? Poredni Mihec zaman napenja možgane. Učitelj mu pomaga: — en oče prej preži devet otrok nego... — no, povej. Mihec: ... nego en otrok devet očetov.

Brezpomembna žena

Gospa Lorcina, pripravljena k odhodu z doma, se je vrnila še v salonček, da bi se preprčala, če je sobarica pospravila z mize posodo. Odprla je vrata na desno in stopila še v močev kabinet.

— Na svidenje, Jean, odhajam.

Jean Lorcin je držal cigareto med prsti in gledal skozi odprto okno. Obrnil se je:

— Na svidenje Isabela... dobro se zabavaj.

— Saj grem samo k materi. Skupaj pojdeva izbirat naslanjače za opremo vile... Sicer pa itak veš, porednež, da se brez tebe ne morem zabavati. Na svidenje, poredni dragec.

Zaljubljeno ga je objela.

Čeprav je bila še leto dni poročen, se še ni bila povsem navadila velike sreče, da je njegova žena, izvoljena med vsemi. Njen Jean je bil tako lep, tako duhovit, tako stíjajen. Njena ljubzen in njen ponos sta bila z vsakim dnem večja.

Jean je prijazno sprejel njeno nežnost.

— Vse popoldne bom delal, — je dejal; — proučiti moram važno zadevo.

— Naročila sem, naj te nihče ne moti. Samo nikar se mi preveč ne utruji. Zbogom, srček.

Odšla je. Sedel je k svoji mizi in vzel svoje spise...

Ure so tekale. Jean Lorcin je delal vztrajno. Kar je nekdo potrknil na vrata. Bila je sobarica.

— Motim, — se je opravičevala, — toda prišel je gospod, ki bi rad nujno govoril z vami.

Podala mu je vizitko.

Jean Lorcin je prečital na nji ime svojega najboljšega prijatelja Emila Arbauda, ki je bil že tri leta v tujini.

— Dobro, naj vstopi.

Vstopil je suh in zagorel mladenič. Krekpo sta si stisnila roke.

— Arbaude, fant moj, kako sem vesel, da te vidim! Ne, ne moti me. Sedi. Zeliš cigareto? Torej naravnost od divjakov se vračaš? Tvoja gradnja železnice je končana? Kaj življenje tam doli ni bilo prenaporno?... Povej mi, kako je bilo.

— Saj to ni zanimivo, fant moj.

Po tem uvodu je pa prišel vendarle pripovedoval dobre pol ure bolj ali manj zanimive podrobnosti in vpletal vmes politična, finančna in socialna opazovanja. Slednjič je pa ponovil, da je srečen, da se je vrnil, da zopet vidi

Pariz in svoje stare prijatelje.

Med tem je Lorcin zaprl okno, ker je ropot s ceste motil pogovor.

— Zdaj pa govori o tebi, — je dejal prišlec. — Sišal sem, da si se oženil.

— Da. Moje žene slučajno ni doma. Toda pridri k nam na obed, da se seznaniš z njo. Počakaj, danes ne, danes sva zadržana, pač pa jutri, če ti je prav.

— Z veseljem, fant moj. Srečen bom, če me seznaniš z gospo Lorcino. Vem, da je odlična mlada dama...

— Si sišal o nji?

— Da. Od Dravla, ki sem ga davi srečal. Vprašal sem ga po tebi in po drugih prijateljih. Dejal mi je, da si oženjen — prav za prav sem to že vedel — in da si se oženil z mladenko s kmetov.

— Da, fant moj. Pa vendar nisi mislil, da bom vzel za ženo katero izmed teh lahkoživk, ki jih srečavamo v družbi. Dovolj so me varale ljubice, nočem, da bi me varala še žena.

— Ti da si bil varan... Saj si vendar vedno imel srečo.

— Moški, ki imajo pri ženskah srečo — če sem bil tudi jaz med njimi — so varani prav tako kakor vsi drugi, dragi moj. Sam sem varal in bil sem

varan... Čuj, se spominjaš Suzane, lepe črnolaskke, ki je bila manekinka?... No, torej, v teh letih, kar sem jo poznal, je imela najmanj še pet drugih ljubčkov. In Marieta, več, tista rusolasa s krasno postavko, ki je služila k parjem za model. A Olga, ki smo ji rekli ruska knežinja, tista zapeljivka z velikimi, otožnimi očmi! A Michelina, a Laura in vse druge... In žene iz družbe, omožene, ločene, vdove, vse so me prej ali slej varale, čeprav so me v začetku strastno ljubile...

— Zelo skeptičen si.

— Resnico govorim. Izkušnje imam. Ali moreš trditi, da je med ženskami, s katerimi sva imela opraviti, med omoženimi, ločenimi, vdovami ali dekletki bila le ena, ki bi ji mogel človek popolnoma zaupati?

— Vendar so pa na svetu ženske, ki ljubijo...

— Seveda, ljubijo moške; in seveda so mikavne, zapeljive, moški jim laskajo, pa jih nazadnje prevzame vihravost, strast, nova ljubezen...

— Hotel sem reči: na svetu so vendar ženske, ki ljubijo pošteno, zvesto, enkrat za vselej.

— Da, fant moj... In zato, ko sem se hotel oženiti, sem iskal tako in našel sem jo.

Vzel sem dobro, pošteno dekle, ki me je ljubilo iz vsega srca, pošteno, odkrito, ki ni ne kokota, ne modernu in ki mi izkazuje vso pozornost, vso skrb. Je zanesljiva, udana, zvesta družica, o kateri se ne dvomi, o kateri se ne more dvomiti... Sicer boš pa sam videl jutri zvečer.

— In si srečen?

— Popolnoma. Mirna, ustaljena sreča brez možnosti nezvestobe. Veš, dragi moj, zakon ni pustolovščina, zabava od petih do sedmih v samskem stanovanju.

— V bistvu imaš prav. Zdaj pa grem, dragi moj, imam še opravke, pa sem se že itak zakasnil. Torej na svidenje jutri zvečer.

Segla sta si v roke. Lorcin je spremlil svojega gosta v predsobno in se vrnil v svoj kabinet.

Hotel je znova sesti k mizi, ko je naenkrat zaslišal iz sosednjega salončka čudne pritajene glasove. Odprl je vrata, ki so bila za zaveso samo priprta in od presenečenja je kar ostrmel: na divanu je ležala, ihtela Isabela. Zakričal si obraz z rokami.

Skočil je k nji.

— Dušica, ti si bila tu... Kaj se je pa pripetilo? Kaj ti je?

Pahnila ga je od sebe.

To so res **skrajno nizke cene!**
Prima sportni suknjiči po 98 Din
VELIKA IZBIRA oblek, Tranichonthov, pumparic, modnih hlač i. t. d. — Res poceni kupite le
pri PRESKERJU v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14

Tudi spomladi in poleti na Polževo

Nekaj krajevnih in zgodovinskih zanimivosti okrog Polževega, ki morajo zanimati slehernega Slovenca

Ljubljana, 20. aprila. Letošnja zima smučarjem, posebno dolenjskim, ni bila baš naklonjena. Komaj par nedelj smo jo mahnjali na Polževo, pa je bilo konec belega sporta tam gori. Vendar pa ne more biti Polževo obiskano samo pozimi, saj ni namenjeno samo smučarjem, temveč še posebno izletnikom in letoviščarjem. Gotovo bo tudi poleti privlačna točka za izletnike saj leži na tako lepem kraju, da ga človek ne more pozabiti, če je bil že kdaj gori. Ne preostane ga vabi lepi in udobni dom na idiličnem hribu pri Sv. Duhu nad Višnjo goro. Ta idiličnost se bo spomladi, ko bo vse v cvetju in zelenju in bodo prepevali ptički in črčki, še povečala. Razen te idiličnosti pa stoji dom tudi na najbolj znamenitem in zanimivem kraju Dolenjske. Tu je vse polno srednjeveške romantike, tu je kraljestvo desetega brata in višnjegorskega polža in še sto drugih znamenitosti, ki zanimajo vsakega obiskovalca.

VIŠNJA GORA NEKDAJ IN SEDAJ
Če se peljemo po železnici iz Ljubljane proti Dolenjski, pridemo po enourni vo-

imela svoj dom »jepergo«, kjer so v varni skrinji shranjevali listine z združnimi pravicami in svobodščinami. Znani so bili tudi višnjegorski grofje, zlasti Friderik, ki je padel v bitki pri Rudaški 22. septembra 1575. Njegovo glavo hranijo danes na Turjaku.

Danes Višnja gora nima takega posebnega pomena, ker leži na griču, ki od vseh strani razmeroma strmo pada. Skozi mesto vodi državna cesta, ki se sredi mesta razširja v prostran trg. Sredi trga se dviga zgodovinski vodnjak s kipom prvega slovenskega zgodovinarja Valvasorja. Na tem trgu se je vršila sloveča razprava proti kozlu lisca zaradi nepopasane zelja. Tri dni so na tem trgu sedeli in sodili. Danes bi ne imeli toliko časa. Glavni zaslužek višnjegorskim meščanom je obrtništvo. Največ je čevljarjev, krojačev in mizarjev. Posebno veliko je gostiln. Njihov izvor sega še v čase, ko ni bilo železnice in avtomobilov, ampak samo vozniki, ki so počivali v njih. Razen tega je v mestu usnjarna, izdelovalnica sifonov, klobučar- na in vrvarna. Višnja gora je važno upravno središče. Tu je sedež okrajne sodnije,

novi, polž ni bil toliko znan in slaven. Od tedaj pa je njegova slava rasla in danes ga že ni Slovenca, ki bi ga ne poznal. Malo pa jih je, ki jim je znana tudi njegova zgodovina in te bo brez dvoma zanimalo zvedeti jo. Pripovedka pripoveduje:

Ko so se beneški Slovenci zapletli v boj z Atilo, je priskočil Slovincem na pomoč kranjski vojvoda, ki je imel v svoji armadi tudi nekaj Višnjancov, med njimi je bil tudi višnjegorski graščak. Ko so se vračali iz vojne, so našli v cestnem jarku smrtno ranjenega mladeniča. Naložili so ga na voz ter ga prepeljali na višnjegorski grad. Njegovo stanje se je vidno boljšalo, saj mu je v svojo nežnostjo stregla graščakova hčerka. Ko je nekoliko okreval, je povedal, da je sin ovdovale grofice in da mu je oče umrl v boju s Huni. Višnjegorski graščak je poslal poslanca v Benetke, kjer je živel njegova mati, s sporočilom, da njen sin še živi. Presrečna mati se je takoj odpravila na pot. S seboj je vzela najdragocenejšo benetanske posode in druge dragocenosti z namenom, da jih podari graščaku. Med posodami se je nahajala krasna polževa lupina, obrobljena z zlatom in posejana z dragocnimi kamni. To polževo lupino je graščak podaril občini, kjer pa se je izgubila. Zaradi tega je dalo mesto izdelati drugo lupino, ki jo hrani še danes in jo prav rado pokaže, kajti polževa lupina je časten simbol na »velike čase«. Kadar so zborovali ali izrekli sodbice, so smatrali za nekaj vzvišene, če so pred zborovanjem pili vsi zborovalci iz polževe lupine.

VIŠNJEGORSKE VISLICE

V starih časih so imela vsa znamenitejša mesta svoje vislice. Tudi Višnja gora ni bila izjema, saj je bilo v okolici obilo razbojnikov, ki so se skrivali zlasti v klanecu Stehan, odkoder so potem ropali potujoče trgovce in tovarnike. Te so najprej obsodili v Višnji gori, potem pa jih ob spremstvu vsakega višnjegorskega meščanstva gnali skozi Peščenjak, kjer se je dvigal poleg ceste majhen grič, na katerem so stala slavna višnjegorska vešala. Na griču se še danes dobro pozna jarek, v katerega so obešene zakopavali. Ljudska pripovedka pravi, da so obešence pustili tako dolgo na vislicah, da so strohneli in potem sami padli v jarek. Seveda je nastalo okrog vislic vse polno pripovedk, posebno o tem, da bodijo razbojniki nazaj strašiti. Še danes marsikdo za noben denar ne bi šel ponoči mimo tega kraja. Zanimivo je, da so Višnjani vsakega hudodelca obsili v stražen vzgled vsem poštenim in nepoštenim ljudem. Pod vešali je prejel kazni tudi pregrešni kozel lisec, ki ga je tako modro obsodil višnjegorski modrijan Flerer Krivoštegno, kakor pripoveduje Jurčič v »lepi povesti iz davnih časov — Kozlovska sodba v Višnji gori«.

IZ JURČIČEVH KRAJEV

Polževo leži v kraljestvu Jurčičevega ustvarjanja. Med Višnjo goro, Stično in Krko sreča skoraj na vsak korak mnoge zanimivosti: razvaline starih gradov, graščine in obcestne krme, cerkvice in stara znamenja, ki jih je Jurčič omenjal v svojih spisih in za katere nam je vzbudil zanimanje baš s tem, da je nanje navezal razne zanimive dogodivščine ter zgodovinske reminiscence, ali pa, da jih je v svojem — včasih romantičnem razpoloženju — obdal s kopreno tajinstvenosti. Jurčič je za poročila svojih povesti in romanov opisoval v glavnem svoj domski kraj in njegovo bližnjo okolico. Ker pa je Jurčič prvi slovenski romanopisec in kot tak zelo čuten, bodo marsikoga zanimali njegovi kraji, ki jih najlaže obišče z izletom na Polževo. Zelo rad in pogosto je Jurčič opisoval Višnjo goro. Na vsako točko je navezal kako svojo domisljico. Tako se dvigne ob glavni cesti med Peščenjakom in Višnjo goro rdeča skala, kjer se je baje rodil toliko čiščen in imenitni višnjegorski polž, ki je devet let čez ograjo lezel in pri tem padel z vrha na tla, pa se mu še ni dolgo zdelo. Pozneje so tega polža Višnjani priklenili in je dolga stoletja modro in zadovoljno vladal v Višnji gori, letos pa je prenesel svojo prestolnico na Polževo, o koder gleda po svojem kraljestvu in vabi izletnike v svoj raj na prijeten odpočitek.

Malopred Stično se košati ob cesti velika stavba »Federmanova graščina«, kjer je bil doma graščak Sova, o katerem pravi Jurčič, da kmetje v okolici niso mogli izgovorjati dolgega nemškega imena pl. Foedrangsparg, zato so ga prekrstili po svoje v Sovo. Od tu je izhajal stric Dolef in zdravnik Gulič, katerega je naslikal Jurčič kot zdravnika Venclija v »Devetem bratu«. Po njem imajo v hiši zdravniški omaro in majhen portret, ki ga je naslikal neki potujoči slikar. Imajo še tudi Domovo puško, s katero je streljal očeta, in svečnik, s katerim je bil Domen pobit. Tega svečnika oče sedanega lastnika ni pustil imeti v sobi, češ, da se ga drži še kri.

Med potjo proti Muljavi se vidi pri Gorenji vasi malo v bregu pod gozdom prav na onem mestu, kjer je nekdo stala Krjavljeva kočica, drugo kočico, ki zvesta tradiciji po svojem postanku in zunanosti zelo spominja na pravo Krjavljevo domovanje. In tudi Bučarjevi, kjer je Krjavelj »stalištemu« konju navado odpravil, so še v Gorenji vasi. — Največja zanimivost pa je Jurčičev brat Anton, ki hrani še v dobrem spominu čase, ko je z bratom Jožetom lazil po raznih zidanih in razvalinah. Rad kaj pove o »štrankastem« luskem Martinu — desetem bratu, o gradu Kravjaku-Slemenice, o mladi in lepolarji grajski gosposični Johani-Manici in o drugih.

PODZEMSKA JAMA NA KRKI

Kako poldrugo uro od Stične izvira pod skalnim hribom reka Krka. Prihaja na dan v dveh izvirkih, ki sta pa zelo blizu drug drugemu. Oba vira sta pri izvihu močna, točeta par streljajev narazen in se združita. V tem kraju se posebno pokaže značaj kraških tal. Ves hrib je sestavljen iz karnih in ves hrib je votel. Ako se gre od vzhodnega roka kakih dvajset metrov navzgor, se pride do velike visoke skale, ki ima majhno, komaj vater široko in visoko žrelo, vhod v zemljo. Človek, ki gre noter, se mora pripogniti. Potem gre nekaj metrov strmo navzdol v zemljo. Ta

koj nato se pride v veličastno poslopje, ki ga je zidala in akkladala narava sama. Vse je tu zidano iz celega kamna, visoko, široko, da še do danes ni prišel nihče do konca. Le tu pa tam leži v tej visoki naravnih dvoranah kaka debela in podolga skala, ki se je utrjala od kamenitega stroja v neki veliki prekuriji prirode. Take skale zapirajo nadaljno pot v stran. Naprej pa je pot odprta še daleč, posebno če bi hotel hoditi po vodi Krki, ki teče tu pod zemljo. Ta jama je bila v nekdanjih časih okoličanom pribežališče pred Turki. Iz te jame so vrgli v vodo cigana Samola, kakor pripoveduje Jurčič v »Juriju Kozjaku«.

Se in še je zanimivosti, toda bilo bi predolgo, če bi hoteli vse naštet. Ne samo zanimivosti, tudi lega sama je kar najbolj

ugodna. Leži blizu Ljubljane, da vlak ne stane preveč. Pot iz Višnje gore do Polževe vodi skoro ves čas po sencih, po krasnih smrekovih gozdovih, ki so vsi prepolni z zdravjem in svežostjo. Tukaj človek, ki mora po ves teden sedeti po zatohlih in ozkih pisarnah, uživa s polnimi pljuči. Zrak je tako čist, da si ne moreš želeči boljše. In Polževo kraljuje v prijetni dolinici, kjer vladata mir in tišina, sreča in zadovoljstvo, od koder so lepi razgledi. Pa tudi veselo zabave je dovolj, saj je v domu radio in gramofon, za spremembo pa tudi harmonika in kitara.

Polževo postaja vedno bolj važno letovišče na Dolenjskem. Zato v čim večjem številu na Polževo! Polž je moder in gostoljuben vladar in bo vse lepo sprejel.

Rut Vavpotičeva v tujini

Pri šaljpinu v Parizu — Gostovanje v Afriki — Pred povratkom v Francijo

Ljubljana, 20. aprila

Rutice Vavpotičeve, priznane naše plesne umetnice, se najbrž še spominjate in gotovo vam je še v živem spominu zanosno pismo, ki ga je pisala lani v juniju o svojem umetniškem življenju v Parizu.

Po angažmanih pri Šaljpinu in Rubinsteinu in krasni uspehi v operah, simfonijah in plesnih nastopih, ki so očarali celo razvijane Parizane, se je poletni Rut vrnila v domovino. Samo na kratek odih, da si nekoliko opomore po hudih naporih in da se navzije zraka domačih planin.

V oktobru se je spet poslovila in se vrnila v Pariz, ki je zanje kakor za tisoče drugih, ki ljubijo umetnost, Mekka in Medina. V Parizu se je zopet pridružila ansamblu slavne Rubinsteinove, za katero je Ravel pravkar komponiral novo delo. Ker pa Ravel kompozicija ni šla tako naglo od rok, kakor je želela, je morala Rubin-

steinova začasno zopet odpustiti ves ansambl.

Rut je bila na cesti. Pa ni obupala, saj ni bilo prvič. Pridružila se je skupini, ki prireja umetniške turnee po vsej Franciji. Prvi uspeh je bil v pristaniškem mestu Le Havre, nato je skupina gostovala v Remsu, kjer so Nemci med vojno obstreljavali znamenito katedralo. Iz Remsa kratek skok v Nancy, a odhod v Marseille. Naslednja etapa je bila Cote d'Azur, znamenita riviera s prekrasnimi mendenimi letovišči: Cannes, Nizza, Monte Carlo itd. Potem se pogled čez mejo v sloviti San Remo, a od tu v Neapelj. Skupina je žele povsod velike uspehe in laskave ocene.

V Neaplju je bil konec turnee in skupina se je vrnila v Francijo. V Parizu je zbiral Šaljpin umetniški ansambl za vprizoritev »Kneza Igorja« v Neaplju. Poleg drugega umetniškega ansambla je sprejel tudi Rut, ki je z znamenitim koreografom Volzikovskim naštudiral balet za grandiozno opero. »Knez Igor« je bila prava senzacija za Neapelj, Šaljpin je slavil triumfe, kakor tudi baletni zbor in s njim Rut kot solistka.

V Neaplju se je mudil rusko-ameriški žid Eppstein, ki je prevzel del Šaljpinove baletne zbor. Znamenita plesalka Egorova je naštudirala baletne točke in zbor je odrinil na novo turneo po južni Franciji. Balet je gostoval zopet po vseh slovečih letovišcih, dobil angažma v Barju in tam celo povabil v Tunis.

Rut se je napotila v Afriko. V Tunisu je bilo prvo gostovanje pravi triumf in zbor je bil povabljen v Constantine. Tretji kraj gostovanja je bil Alžir, odkoder je nam poslala Rut slikovito razglednico s pozdravi. Zdaj je spet na poti v Francijo, kajti za veliko noč mora balet nastopiti v Marsellu, potem pa v Lyonu.

Ko se vrne v Francijo, jo čaka nova naloga. Rubinsteinova dokončuje zadnje priprave. Rut mora k skušnjam. Tako je življenje te naše mlade umetnice, ki v tujini služi umetnosti sebi v eksistenco in zabavo, domovini pa v ponos in čast.

Slovenec filmski igralec

Pariz, 16. aprila.

Če hočeš v Parizu srečati rojaka, pojdi k Dupontu v latinsko četrt in postoj 10 minut na vogalu nedaleč od Sorbonne. Če v tem času ne boš slišal slovenske ali srbohrvaške besede, si imaš smolo. Z vsemi Slovenci, kolikor jih želiš poznati v Parizu, sem prišel prvič skupaj pri Dupontu. To je velika, moderno urejena kavarna, kjer je shajališče študentskega sveta s Sorbonne in kjer se človek počuti kakor doma. Ko sva se zadnjič s tovaršem iz ljubljanske univerze ogledovala, kam bi jo mahnila, pride z nasprotni strani po bulvarju nov rojak, ki mi ga spremljevalec predstavi: Danilo Stopar, filmski igralec.

Ne vem, ali premalo pozorno prebiram filmske rubrike v naših listih in revijah, ali pa g. Stopar premalo skrbi za svojo reklamo; zame je bilo njegovo ime čisto novo. Pripovedoval je, da bi moral zdaj sodelovati v precej vidni vlogi pri nemški verziji in ker se boji, da ne bi z odlašanjem delal preveč stitnosti Kamniku, bo takoj po veliki noči dal slovo Parizu.

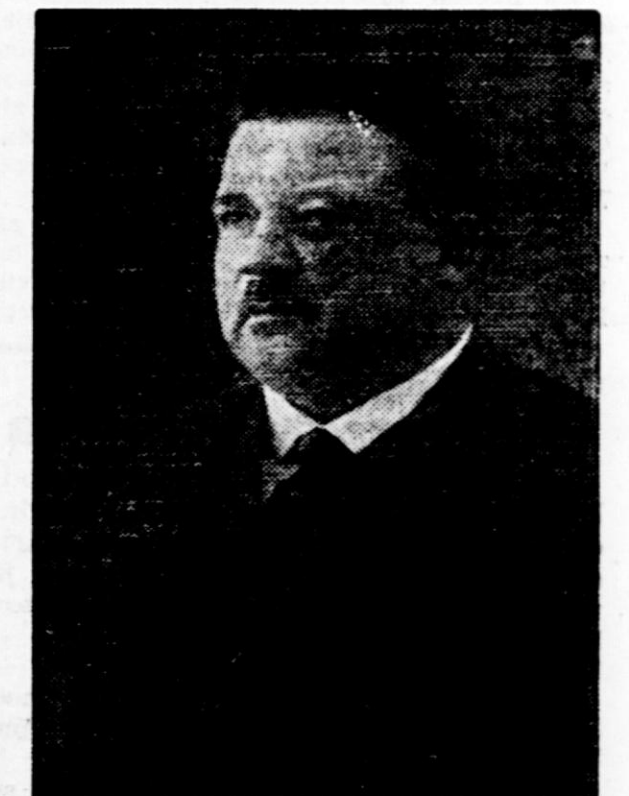
Kaj pa ima Kamnik opraviti pri tvojem vojaškem roku, sem se začudil.

Seveda, saj sem kamniški občan.

Zdaj, ko že nekoliko bolj poznam filmsko karijero kamniškega soobčana g. Stoparja, vidim, da naši kinematografski publikli ne more biti neznan, saj so predvajali v Ljubljani že dva ali tri filme, v katerih je imel zelo vidne vloge. V znanem filmu »Leseni križi«, ki je dosegel v Ljubljani velik uspeh, je igral nemškega oficirja. G. Danilo Stopar je bil najprej član mariborskega gledališča, nato pa je šel leta 1926 na Dunaj k Starfilmu. O njegovih prvih nastopih so poročali tudi naši listi in pa zagrebški Tagblatt, Kulisa in Svet. Z Dunaja je šel v Berlin k Terrafilmu, kjer je sodeloval pri pravilnih filmih in nastopal v gledališču »Die Gruppe der Unabhangigen«. Ko je ob pojavu zvočnega filma »Paramount« nameraval plastirati v Jugoslaviji srbohrvaške verzije svojih filmov, je prišel g. Stopar v Pariz. »Paramount« pa je potem opustil prvotni načrt in naš rojak, ki brezhibno obvlada nemščino, je sodeloval pri nemških verzijah raznih filmov in igral v

Jubilej uglednega obrtnika

G. Emil More, sodavičar na Šmartinski cesti 11 v Ljubljani, bo v ponedeljek 22. t. m. slavil 30letnico svoje samostojne obrti, dopolnil pa bo tudi 50. leto svojega delavnega življenja. Rodil se je 22. aprila 1885 v Ljubljani ter se posvetil sodavičarstvu, obrti svojega očeta. Že s 17 leti se je pridno udeleževal pri Ljubljanskem Sokolu, ni zamudil nobene telovadne ure ter

se redno udeleževal vseh nastopov. Ko je bil star 20 let, je prevzel s skromnimi sredstvi svojo obrt na Jesenicah in se je tudi tam vneto udeleževal pri Sokolu. Njegova samoslovenska napisana tabla je bila prva na tedanjih Jesenicah in so ji kmalu sledile druge. Po povratu se je vrnil v Ljubljano, kjer še sedaj izvršuje svojo obrt. Kmalu po prihodu v Ljubljano je postal načelnik sodavičarske zadruge in vrši poštvalno to funkcijo še danes. Vneto se udeležuje pri Sokolu. Kot vzoren narodnjak je tudi zvest prijatelj naprednega tiska in je tako n. pr. naročnik »Slovenskega Naroda« že od leta 1901. K jubileju mu iskreno čestitam.

Ban dr. Dinko Puc na Polževem

Stoje v zadnji vrsti od desne na levo: blagajnik glavne carinarnice F. Pajtler, ravnatelj velešolje dr. M. Dular, glavni urednik »Slov. Naroda« Jože Zupančič, trije posestniki iz Zavrtča (po domače Matič, Peter in Marko), urednik »Trgovskega lista« A. Železnikar, odvetnik v Višnji gori dr. G. Tominšek, oskrbnik doma na Polževem V. Legan, ravnatelj drame Pavel Golia in njegov brat, tajnik Zveze industrijev dr. Adolf Golia; v srednji vrsti banov tajnik dr. M. Brolih, podpredsednik JZSS dr. C. Pavlin, arhitekt J. Costapera, ban dravske banovine dr. Dinko Puc, glavni tajnik Zveze industrijev in predsednik SK Polža inž. Milan Šuklja, predsednik Zbornice TOI Ivan Jelacin, industrijalec F. Hainrihar in bivši veliki župan dr. M. Lukan; sede: kapetan Miodrag Kapetanovič, g. Dularjeva, ga. Šukljatova, ga. Ogrinova in predstojnik okrajnega sodišča v Višnji gori dr. Močnik, spredaj pa sedi ravnatelj Zanatske banke Rajko Ogrin. — Foto I. Erjavec, Stična.

nji do Višnje gore. Že od daleč zapazimo slikovito skupino hiš, naloženih druga vrh druge, kakor da bi se zato tiščale tako skupaj, ker so jim odvzeli staro srednjeveško obzidje in se zdaj brez varne obrambe boje novih časov. Majhna je ta skupina, tako majhna, da jo z lahko objameš z enim samim pogledom. Sestoji iz nekaj hiš, razmeroma majhnih in nizkih, posebno zadaj, brez določenega reda in načrta, zakritih deloma s sadnim drevjem. Iz sredine te skupine kipi v nebo podružnica cerkve sv. Ane z vitkim belim zvonikom in kakor kokla čuva mesto. Nad mestom se dvigajo dve razvaline starega gradu, okrog in okrog pa se vrste hrički in vmesne dolinice, posejane z vasmimi in posameznimi domovi. Tako je Višnja gora, slavna prestolnica polževega kraljestva, sedaj majhna in neznanost mestece, ki pa ima bogato in slavno zgodovino.

Prvi početki Višnje gore so zaviti več ali manj v meglo in nimamo o njih točnih poročil. Zgodovinar Valvasor piše v svojem delu »Slava vojvodine Kranjske«, da sega njen začetek 252 let pred Kristusovim rojstvom in 671 po zgradbi Ljubljane. Seveda je vse to pretirano! Prava zgodovina se pričinja šele v XV. stol., ko so se Višnjani preselili iz današnjega Starega trga v sedanjo Višnjo goro. Cesar Friderik III. je 9. julija l. 1478 povzdignil Višnjo goro v mesto in ji dal raznih pravic in svobod. V teh razmerah se je mesto lepo razvijalo, toda prišli so turški napadi in pogosti požari, ki so uničili cvetoče mesto. Ko se je pričelo širiti luteranstvo po naših krajih, je prišlo tudi v Višnjo goro. Že leta 1554 so imeli svojega predikanta, ki je propovedoval v mestni cerkvi, pozneje v grajski kapeli, ki se še danes imenuje »ajdovska cerkev«. Važno za Višnjo goro je bilo njeno zadržugarstvo, »echovstvo«. Znana je bila čevljarska zadruga, ki je

notarijata in davkarije.

Starih znamenitosti je v Višnji gori še vse polno. Nasproti šole stoji Groznikova hiša, ki ima pred vhom dva kamenita sedeža, v katera je vsekane neznani grb. Mestni magistrat hrani vse polno zanimivosti. Zlasti je bogat arhiv, ki pripoveduje, kako so Višnjani obešali svoje podane. V zapisnikih dobimo tudi različne druge podrobnosti, n. pr. nov volilni red, odloke Ferdinanda I., razne ukaze Marije Terezije. Dalje slabo ohranjeno zastavo z grbom Turjaških, palico, s katero so sodili mestni očetje svoje podložnike, listine carskih slov, ki so jako dobro ohranjene na usnje in koži z znamenitimi cesarskimi pečati in se nahajajo v lesenih etuijih. Te znamenitosti hrani še današnji občinski odbor v Višnji gori kot izredno relikvijo in jih prav rad pokaže tujcu, ki se zanima za višnjegorsko preteklost. Tudi del starega obrambnega zidu je še ostal in se danes imenuje »cvinger« ter služi za promenado tujem in domačinom. Znamenita je tudi mestna cerkev. V prezbiteriju ima poznogotški mrežast svod, okrašene sklepnike in fantastično postavljene konzole. Okna so deloma zazidana, deloma modernizirana. Ladjaja je imela raven strop. Cerkev je stala po nekem viru v tukašnjem arhivu že leta 1507. L. 1767 je bila cerkevna ladjaja modernizirana in podaljšana, s tem da so stari široki zvonik, ki je služil Višnjancem tudi kot izvidniška točka, pritegnili k ladjaji in so postavili novi zvonik na južni strani cerkve. — Največja znamenitost pa je višnjegorski »učeni polž«.

PRIPOVEDKA O VIŠNJEGORSKEM POLŽU

Skoro vsako mesto ima svoj privilegirani simbol in tudi Višnja gora ima svoje »učene polže«. Dokler ni pesnik France Prešern naperil nanj enega svojih »srše«

Vsa iz sebe je obmolnila. Sam ni vedel, kaj bi ji odgovoril. Nadaljevala je:

— Ne, nisem lepa. Niti čedna nisem... Sem brezbarvna, brezpomembna. To je grozno! Grozno! Topil je k nji, hotel jo objeti. Smilila se mu je, obenem je pa naenkrat začutila, da jo ljubi, da je zelo navezan na njo, na njeno vročo in udano ljubezen, bolj navezan, nego na kakoli drugega na svetu.

— Dušica, saj te imam rad. Prisegam, da te imam rad, — ji je šepetal iskreno in nežno.

Toda ona ga je znova srdito pahnila od sebe.

— Lažeš! Nisem lepa, ne ljubim te! In jaz te sovražim! Da, sovražim te! Govorila je resnico. To je spoznal po njenem glasu, iz katerega je sikala mržnja, po njenih očeh, v katerih je čital toliko gneva, krutega ponižanja in žgoče maščevalnosti, da je spoznal, da ta brezpomembna in užaljena žena ne bo imela nobene druge želje več na svetu, kakor izneveriti in osvetiti se mu.

— Pusti me. Ah, pusti me! Vse sem slišala... Da, vse. Mati ni mogla iti z menoj in tako sem se vrnila. Sobarica mi je povedala, da imaš obisk; prišla sem po knjigo... Vstopila sem tiho, da bi te ne motila. Vrata za zaveso so bila samo priprta in tako sem vse slišala. Da, vse sem slišala. Pusti me! Pusti me! Vse sem slišala, ti pravim!

Glas se ji je lomil med krčevitim ihtenjem.

— Toda kako to, dušica, ne razumem...

Vzravnila se je, nesrečna, razdražena, ihtela.

— Ne razumeš? No, jaz pa razumem. Zdaj vem, da si me vzel zato, ker nisem niti zapeljiva, niti lepa, niti za modeliranje kakor tvoje prejšnje žene. Zato si z menoj zadovoljen, prepričan si, da te ljubim in da nihče ne bo hotel zapeljati me... In jaz sem bila neumna, ponosna na to, da si izbral baš mene. Ah! Neumna. Saj sem vendar vedela, da nisem lepa. Vedela sem to dobro... Saj mi je treba samo pogledati se v ogledalo... Pogledj se vendar, neumnica!

Za cesto Peščenik-Krka

Spomenica županske zveze za sodni okraj Višnja gora g. banu in kr. banski upravi

Ljubljana, 20. aprila. Kadarkoli govorimo o potrebi pomagati našemu siromašnemu doljenjskemu kmetu in obrtniku, moramo vedno znova naglašati potrebo zgraditve avtomobilske ceste od Peščenika preko Zavrtača, ter Malih in Velikih Vrhov do banovinske ceste Grosuplje-Krka. Vsako delo je treba prijeti od praktične strani in imeti pred očmi načrt, po katerem naj se dol nadaljuje, da bo cilj v celoti dosežen. Videli smo že več poskusov dvigniti Dolensko iz njenega mrtvila in zaostalosti, videli smo pa tudi, da ni šlo, ker od besed, obljub in fraz nismo prišli do praktičnega dela. Šele sedaj se je začelo resno delati in prvi sadovi so že tu. Naj bi se v tem duhu nadaljevalo, pa bo pomagano tudi našim najbolj zaostalim krajem.

Zadnjič smo poročali, da si je ban g. dr. Dinko Puc ogledal za prvo silo razširjeno kolovozno pot od Peščenika do vasi Zavrtače. Na lastne oči se je lahko prepričal, kako nujno potrebna je izgraditev te ceste, ki se pa mora podaljšati do banovinske ceste Grosuplje-Krka, ker bi bila sicer brez večjega pomena za promet v širšem obsegu. Prav nič ne dvomimo, da se bo g. ban zavezal za graditev te ceste, saj je sam videl vse siromaštvo in zaostalost teh krajev, ki jim bo šele cesta prinesla zboljšanje sedanjih težkih razmer. Pa ne samo prebivalci prilagajajoč vasi, temveč tudi okoliške občine so neposredno zainteresirane na zgraditvi te ceste in zato so tudi z veseljem pozdravile prizadevanje SK Polža, ki hoče svoje smotno delo za povzdigo Dolenskega z vsa vmo nadaljevati.

Občine Višnja gora, Krka, Stična, St. Vid pri Stični in Veliki Gaber, včlanjene v županski zvezi za sodni okraj Višnja gora, so poslale banski upravi in bivšemu narodnemu poslancu g. Mravljetu ter neposredno izročile ob navzočnosti vseh županov s toplim priporočilom spomenico, ki v nji pravijo:

»Že nad 30 let so se vršile konference in pogajanja med občinami Dendol, Višnja gora, Krka, Stična in Veliki Gaber, včlanjene v županski zvezi za sodni okraj Višnja gora, ki so poslale banski upravi in bivšemu narodnemu poslancu g. Mravljetu ter neposredno izročile ob navzočnosti vseh županov s toplim priporočilom spomenico, ki v nji pravijo:

kolovozna pot, ki lahko po nji vozijo avtomobili samo za silo. Opom. uređ.) Da se pozivi za našo Dolensko tako nujno potrebnemu prometu ter se ustrezno krajem Peščenik, Pristava, Križka vas, Nova vas, Zavrtače, Male Vrhje in Velike Vrhje do Krke, bi bilo treba zgraditi dobro avtomobilsko cesto, četudi le v širini 3-4 m, ki naj bi bila tlakovana. Ta cesta bi stala okrog 800.000 Din. Dolga bi bila kakih 6 kilometrov ter bi vezala državno cesto z banovinsko cesto L. reda.

Prosimo kraljevsko bansko upravo, da bi nam prispevala vsaj Din 150.000 ter da bi se ta občinska cesta uvrstila med subvencionirane občinske ceste in bi nam poslala inženjerja ali tehniko, ki bi trase, kjer to še ni storjeno, zakoličili. Cestni odbor Litija je že obljubil Din 10.000, v bodočem cestnem proračunu pa upati na večji in znatnejši prispevek. Občini Višnja gora in Krka bi dali svoj prispevek, zlasti bi pa dali na razpolago ves kuluk predvsem od prebivalcev direktno zainteresiranih vasi in krajev. S to cesto bi Dolenska zelo mnogo pridobila na tujem prometu, ker bi bil dom na Polzevem od vseh strani dostopen tudi z avtomobilom.

Tako torej spomenica v županski zvezi za sodni okraj Višnja gora včlanih občin. Trdno upamo, da bo banska uprava uvidela utemeljenost te prošnje, ki je obenem iskrena prošnja in klic na pomoč v skrajno težkih razmerah živečih prebivalcev sedmih vasi, poleg tega so pa na zgraditvi te ceste neposredno zainteresirani še mnogi drugi kraji. Dela za Dolensko ne bo mogoče uspešno nadaljevati, dokler ta cesta ne bo zgrajena. Verujemo v uvidenost banske uprave in trdno pričakujemo, da ta klic siromašnega doljenjskega kmeta in obrtnika ne bo ostal neuslišan.

Nujno potrebno je tudi nemudoma zgraditi vsaj za prvo silo še tistih 700 m občinske ceste do doma na Polzevem, da ne bo treba puščati avtomobilov na samem predvazju Zavrtače in gazi v slabem vremenu blata do doma in nazaj. Sreski cestni odbor v Litiji je že lani sklepal o tozadevni prošnji SK Polža in odobril kredit v znesku 10.000 Din, ki pa žal še ni izplačan. Apeliramo na uvidenost predsednika sreskega cestnega odbora Litija, litijskega župana g. Frana Lajovca, naj v svojem delokrogu posreduje, da bo ta denar čimprej nakazan občini Višnja gora, da bo lahko ta kosček ceste dogradila. To je v eminentnem interesu doma na Polzevem, ki je postal središče tujeskega prometa na Dolenskem in kot tak pač zasluži toliko pozornosti, da se nemudoma podaljša občinska cesta do njega.

Žrtev splasenega konja

Stara Loka, 17. aprila. Družino posestnika Zakotnika je doletela prejšnji teden bridka izguba. Doela nepričakovano je izgubil življenje 57 let stari gospodar Jakob, ki je postal žrtev nesreče. Na polje so vozili gnojnico. V dvokolesnem vozčku je bil vprežen isker konj, ki se je ta dan še posebno plašil, najbrž zato, ker sod s gnojnico ni bil prav naložen. Sod je bil preveč zadaj na vozu. Možu je pomagala pri delu žena Marijana. Ko so bili kakih 100 korakov od doma, se je zopet pričel konj plašiti. Postavil se je naravnost na zadnji dve nogi. Zakotnik je skušal konja pomiriti, toda v svojo kasnjo nesrečo, kajti razvijana žival je udarila gospodarja z vso silo s kopiti sprednjih nog po glavi in mu prizadejala smrtonosno poškodbo. Zakotnik se je, takoj nezavesten zgrudil. Škofjelški zdravnik dr. Hubad je odredil prevoz ponesrečenca v ljubljansko bolnico. Zakotnika so naložili na avto, ki pa je pri vozi komaj do Retteč, ko je nastopila smrt. Zakotnika so pokopali na žabniškem pokopališču in je bil njegov pogreb najlepši dokaz spoštovanja in ljubezni, ki jo je užival pokojnik med sovaščani. Bodi mu lahka zemlja!

Težnje in potrebe Višnje gore

Višnja gora, 18. aprila. Pred dnevi je zborovalo mestno starištvostvo, ki se že ves čas, odkar so bile združene z Višnjo goro okoliške občine, bori za to, da bi Višnja gora postala zopet samostojna občina. Svoje težnje utemeljuje s tem, da ima Višnja gora popolnoma drugačne potrebe kot ostala kmečka okolica. Zaradi nerazumevanja in velike premoči kmečkih odbornikov pa mesto ne more priti do svojih zahtev. Zato se je pričela v mestu borba za osamosvojitve. Delna osamosvojitve je že dosežena s tem, da ima mesto lastno mestno načelstvo, ki upravlja mestno premoženje in skrbí za mestne potrebe. Na zadnji seji mestnega načelstva je bilo sklenjeno, da se popravi mestna hiša, ker je že zelo stara in potrebna prenove, posebno sedaj, ko bodo v Višnjo goro pričeli prihajati tujci. Na te pa bi sedanja mestna hiša ne napravila preveč ugodnega vtisa. Pričakuje pa se, da se bo letos dotok tujcev še pomnožil, saj je planinski dom na Polzevem v neposredni bližini Višnje gore in gre večina turistov, ki hoče na Polzevo, skozi Višnjo goro.

Zelo potrebno bi tudi bilo, da bi se v Višnji gori osnoval mestni muzej, kjer bi bile zbrane vse zgodovinske zanimivosti, ki jih je veliko, in tako pristopne tujcem. Že vsa mesta imajo svoje muzeje, Višnja gora pa, ki ima tako slavno in bogato zgodovino, je še brez njega. Škoda je, da se starajo in propadajo te stare zanimivosti, namestu da bi budile zanimanje in privlačnost za Višnjo goro. Posebno bogat je mestni arhiv. Njegovi zapiski sprčujejo, kako so Višnjani obešali svoje podanike. V njih je nov volilni red, odloki Ferdinanda I. in Marije Terezije, listine cesarskih poslanecev na usnjeni koži z znamenitimi cesarskimi pečati in shrajene v lesenih etujih. V mestnem arhivu je tudi starodavna zbirka s grbom grofov Turjaških, dalje palica, s katero so sodili mestni očetje svoje podložnike. Razen tega so še druge zanimivosti, od katerih je najbolj znan višnjegorski »učeni polž« — to je pol litra velika polzeva lupina, po kateri je Višnja gora slavna postala in je danes spomin na »velike čase«. Kadar so zborovalci ali izrekli sodbe, so smatrali za nekaj vzvišenega, če so vsi zborovalci pili iz polzeve lupine. — Gotovo bi se našla primerna sobica, kamor bi se spravile vse te zanimivosti in bi tako postale ljudem pristopne. V korist Višnje gore same je, da to čim prej stori. Le tako bomo privabili ljudi, če jim bomo mogli nekaj novega pokazati. In v Višnji gori je še mnogo neodkritih. Zatorej pogumno na delo in uspeh ne bo izostal!

ZVOCNI KINO »SOKOLSKI DOM«
v Šiški. — Telefon 33-87

Premiera

filma globokih in plemenitih lepot

S križem in mečem

Boj lepega misionarja med ljubeznijo in dolžnostjo. V glavni vlogi DON JOSE MOJICA. Ki poje prekrasne španske melodije. Dopolnilo običajno.

Predstave

na veliko nedeljo in ponedeljek ob 3., 5., 7. in 9., v torek ob 7. in 9.

V sredo ruski film »Pesem na Volgi«

Iz Ptuj

— Mestno načelstvo razglasa, da bo glasovni odtok komandanta mariborskega vojnega okrožja tudi letos popis odnosno pregled dosejal še nepreglednih konj, vozov in biciklov. Zato se pozivajo vsi lastniki od vojaške komisije še nepregledanih konj, vozov in biciklov, da jih brez-pogojno prijavijo do konca t. m. pri mestnem poglavarstvu v svrhu sestave tozadevnih seznamov. Opustitev prijave se bo strogo kaznovalo.

— Žalna svečanost za blagopokojnih viteških kraljem Aleksandrom I. ob priliki polletnice njegove smrti se je vršila v soboto v prosvetni dvorani v Miadliki in jo je priredil tukajšnji Sokol. Svečanost je otvoril z uvodno besedo starosta brat dr. Salamon, moški pevski zbor Glasbene Matice pa je zapel »Zalostninko« Sledile so recitacije br. prof. Habeta in naraščajnice Kofolove. Nato je imel še predavanje brat dr. Kovačič, nakar je zbor Glasbene Matice žalno svečanost zaključil z državnim himno.

— Sport. Zadnjo nedeljo sta se poskušala na igrišču SK Drave naš domači klub »Drava« s kandidatom podavneznega prava SK železničarjem iz Maribora v prijateljski tekmi. Tekma je bila zelo zanimiva in tehnično prav lepo izvedena, tako da so imeli številni gledalci velik sporniti užitek. Pri tekmi se je pokazalo, da moštvo SK Drave zadnje čase vidno napreduje in je imelo že nekaj prav lepih uspehov. Tudi zadnja tekma je izpadla zelo dobro z rezultatom 3:3. Tekmo je vodil sodnik kandidat g. Špat Avgust iz Ptuj.

Odol je najboljši
prijatelj vaših
zob!

Smučanje na solncu v planinah

Kaj mora vedeti in upoštevati smučar, ki se je namenil na smuko v planine

Ljubljana, 20. aprila. Marsikateri smučar je že postavil smučil in palice v kot, češ, zime je konec, pomlad je tu. Tako je mogel storiti le človek, ki še ni okusil smučarske turistične, ki se šele zdaj začne. V dolinah kajpak ni več snega, zato ga je tem več v višjih legah, ki so šele zdaj postale ugodne za smuko, kakršne ne najdeš nikdar v dolinah. Alpinski smučanje ali smučarska turistika se prične šele v začetku aprila in traja do konca maja, največjeje pa smučajo celo v juniju, čeprav je takrat sneg že močno puhal, kakor se pravi po smučarsko. Letos bo smučarska turistika še prav posebno dolga, ker je na planinah zapadlo zadnje dni obilo snega in ga bomo

po vsej priliki imeli dovolj še dobra dva meseca. Prijatelji gorskega smučanja menijo, da niso imeli take smučarske velike noči, kakor bo letošnja. Saj imamo v visokih alpeh skoroda obilje božiča. Dočim se tu zavijamo v zimski zlašč in nam hudomušno aprilsko vreme povzroča neprimliko, je tam gori najlepše solnčno vreme. Ravno ta solnčna pripeka je povzročila, da je baš za praznike postala smuka, ki zaradi vedno novo zapadlega snega ni bila nič kaj prida, idealna.

Vemo, da bo za praznike marsikoga gnalo v planine. Zato hočemo tistim, ki še niso okusili smučarske turistične in so si se želeli, dati nekaj navodil in nasvetov. Prvo kar moramo povedati je to, da naj nihče ne hodi na visoke alpske ture, ako se ni zanje dobro pripravil in opremil. Kaj naj torej vsebuje nahrbtnik velikonočnega smučarskega turista? Predvsem je potrebno toplo perilo, da se po potrebi lahko preobleče, kadar te je volja. Provijant si izbere po volji in okusu, svetujemo ti pa, da vzameš v prvi vrsti jedila, ki ne povzročajo prehitreje. Temperatura je v višjih legah zelo menjačajoča. V dopoldanskih urah kaže živo srebro do —10, popoldne na solcu pa do 20 ali celo 30 stopinj nad ničlo. Zato je nujno potreben topel sweater, ker se sicer lahko prehladiš, da boš pomnil turo za vse življenje. Ne pozabi, da tam gori pihava večina močna burja, ki gre do kosti. Ako greš brez tople spodnje obleke, se prav lahko zgodi, da se boš vrnil kot ledena plošča, kar ne prenese niti Eskimo. Debele palčne rokavice, ki si jih še v februarju dostikrat brez nevarnosti pogrešal, so v planinah nujno potrebne. Gorski sneg in solnce slepita, vzeti moraš snežna očala, ki te obvarujejo gorske slepote. Ne smeš pozabiti na mazila za kožo, ki ti sicer razpokajo, da te ne bo pogledala niti stara baba. Ako nimaš drugega, je dober tudi vazelin. Jako važno je nadalje, da vsaj en član družbe vzame seboj ročno lekarno, v kateri naj bodo obvoze, jodova tinktura, železni klorid (proti krvavenju). Zaradi napora in mraza se prav pogosto oglašajo v planinah griza, zato glej, da vzameš seboj kakšno sredstvo. Če nimaš drugega, so dobre tudi

suhe hruške ali tokolada. Še nekaj ti toplo priporočamo. Dobro je, ako vzameš stekleničko žganja, ki ga pa ne pij med turo! Alkohol te poleni in si za napornejšo in daljše ture nezmožen. Prav lahko zastonj se za ostalo družbo, ki bo morala nate čakati. Toliko tovariškega čuta moraš pač imeti, da drugim ne boš delal neprilik. Požarek žganja ti ne bo škodil po končani turi v koči, nasprotno, preprečil bo, da se ne prehladiš. V požirkih ne pretiravaj, sicer boš naslednji dan čutil v nogah svinec in ne boš za nobeno smuko. Še nekaj si zapomni. Ne hodi na visoke alpske ture brez prijatelja, ki dobro pozna pot in ki je bil že večkrat na stičnih turah. Poslušaj njegov nasvet in ne bo ti žal! Pazi na opremo! Praksa je pokazala, da so za smučarsko turistiko najprikladnejše

nekoliko daljše smučil od običajnih. Dolge smučil lažje prenašajo sunke in tresljaje, ki jih povzroča valovit svet. Seveda pa to ni pravilo. Ako kreneš na turo, kjer imaš dosti gozdnatega sveta, so pač priporočljivejšje krajše smučil. Zato je najboljša da izbereš srednjo pot in vzameš seboj srednje dolge smučil. V visokih legah je sneg zlasti v dopoldanskih urah mestoma spihan ali celo zledenel. Zato je priporočljivo, da imaš na smučkah robnike, ki ti bodo s početka sicer delali težave, a se jih boš hitro privadil. Brez robnikov se ti bo na snegu slaba godila. Za visoko alpske ture so velike važnosti peš. Ne mislimo štiri nogatih živali, temveč kožo morskega psa, ki ti bo prihranila obilo napora pri vzponu. Kako ravnanje s kožami, te bodo poučili v vsaki trgovini, kjer jih prodajajo.

Zdaj pa še nekaj nasvetov glede velikonočnih tur. Za eno-ali dvodnevne izlete ti priporočamo: Kravace, Veliko planino, Kofce, Zelenico, Ročco, Kočno, Pusti rovt, Pokljuko, Vršč, Petelink ali pa izlet v Jalovec kulcor v Planici. Za te ture je potrebno, da vsaj kolikor toliko obvladaš začetne pojme smučarske tehnike, zlasti plug in pluzne loke. Ako si že bolj napredoval, ti

priporočamo Julijske alpe, kamor pa pojdi le za več dni. Triglavsko pogorje je za večdnevne ture zelo pripravno. Imenujemo jih kar po vrsti: Vogel, Planina na Kraju, Sedmera jezera, Staničeva koča in Kredarica. Vsako teh tur lahko opraviš v dveh do treh dneh. Prav lepa tura je tudi na Ljupansko planino na Pokljuki. Seveda je še dosti drugih tur, vendar boš sigurno zadovoljen ako si izbereš eno izmed navedenih. Zdaj pa še prijeten smuk za veliko noč!

Delavske mezde v Ljubljani

V januarju je OUZD v Ljubljani prvič objavil statistiko zavarovalnih mezd delavcev, zaposlenih na območju Velike Ljubljane. Danes prinašamo analogni mesečni statistiko po stanju zadnjega marca 1935 obenem z navedbo mesečnih razlik, katere so nastale v času treh mesecev, to je od 31. decembra 1934 do 31. marca 1935. V tem pogledu je treba navesti nekaj pripomb.

Statistika se ne nanaša na vajence, ki so uvrščeni brez razlike v I. mesečni razred (dnevno 6 Din), temveč samo na ostale uslužbence: delavce, pomočnike, namenečence itd.

Zavarovana mezda je okrog 20 % manjša od faktičnih zaslužkov deloma zaradi sistema lestvice mesečnih razredov, deloma zaradi nepravilnega prijavljanja. Statistika faktičnih mezd je praktično neizvedljiva, ker bi zahtevala ogromne finančne žrtve.

Hilna služničad v Ljubljani je skoraj brez izjeme kategorizirana, to je uradno uvrščena v IV. mesečni razred (dnevno Din 11.60). Zaradi tega tozadevne številne številke ne predstavljajo niti približno faktičnih zaslužkov.

Rudarji, železničarji, poljedelski delavci in deloma trgovski namenečenci načelno niso zavarovani pri OUZD v Ljubljani.

Iz priložene tabele je razvidno, da so mezde delavstva v Ljubljani v prvem trimesečju 1935 v glavnem padle in sicer v povprečnosti dnevno Din 0.49, dasiravno bi morale že zaradi same sezije narasti. Od 28 industrijskih skupin jih izkazuje samo 10 zboljšanje, 17 industrijskih skupin pa poslabšanje mezd. Ena skupina, namreč rudarstvo, je v naši statistiki nezasedena.

Zboljšanje plač opažamo predvsem pri kvalificiranim delavstvu: denarni in zavarovalni zavodi ter samostojne pisarne + Din 5.37, gledališča, svobodni poklici in razno + Din 1.14, občinski obratni + Din 0.83, hišjerna + Din 0.85, grafična industrija + Din 0.42, kemična industrija + Din 0.51 itd. Zanimiv izgleda prirast mezd pri industriji kože in gume, kateri znaša celih + Din 2.81.

Nazadovanje plač opažamo predvsem pri sledečih industrijah: gradnja železnice, cest in vodnih zgradb — Din 2.50, gradnje nad zemljo — Din 2.68, oblačilna industrija in čiščenje, katere je imela v decembru maksimum sezije in v februarju minimum sezije — Din 1.63 itd.

Očrtove skrbi.

— Hude skrbi imam. Jaz sem dobil za vrom 5 let, moja stara 3 leta, otrok so pa ostali sami med ljudmi. Da bi s nama le ne pokvarili ta čas.

Pereče vprašanje našega gospodarstva

Beseda o kreditu za javna dela in domači električni industriji

Ljubljana, 20. aprila.

Ena milijarda dinarjev, ki jo je predvideno določila vlada za javna dela, naj zaposli brezposelne, uređi nekaj naših najnujnejših del in poži našo dolovno in gospodarsko življenje. Dali zadostuje ta denar v celoti ali le deloma za vse potrebe, za nas ni važno ugotavljati, gotovo pa je, da sta narod in vlada sprejela nase breme, od katerega pričakujejo zboljšanja tako v socialnem kakor tudi v gospodarskem pogledu. Organizacija javnih del na podlagi omenjenega kredita pa naj ne bo samo šablonsko posnemanje tujine, nego naša dolžnost je, da k prvi dani možnosti doprinese mnenja in najrazličnejših strani našega gospodarskega življenja, od katerega je odvisna usoda, ali bomo tudi morali nadalje graditi domačo podjetnost na podporah, ali pa jo nam bo uspelo postaviti na lastna sredstva.

Praksa javnih del je praksa zadnjih let in jo običajno podpira kapital, ki ima zaprte vse druge donosne vire. Brez pretiravanja smemo primerjati javna dela v Ameriki z javnimi deli v Nemčiji ali Italiji in Franciji, h katerim je poklican denar iz ustavljenih industrij, bank in privatnikov. Popolnoma drugačna pa je organizacija javnih del pri narodih, kjer se dajanje za ta dela pobirajo neposredno iz naroda, iz obubožanih vasi in kmetijskih domov. Zato ni vseeno, kako bomo uporabili napovedani kredit, da ne bo dejstvo, kot mrzel obkladek na bolečo glavo, nego, da bomo od njega imeli trajne koristi. Razločevati moramo, da stopnja našega lastnega proizvodništva še ni bila na taki višini, da bi potrebovala zdravih za trenutne gospodarske neprimliko, temveč da nam manjka osnove, ki bo jamčila za prospek našega gospodarskega življenja tudi takrat, ko bo magari propadala pretirana dobičkaželost raznih svetovnih denarnih trustov.

V Jugoslaviji nam manjka domača industrija. Kamorkoli pogledamo, povsod čuti moč klesčajočega vpliva, ki pač nima interesa, da bi delal izjemo baš za našo državo in proizvajal po obstojni možnosti naroda. V raznih »Jugo-firmah«, kjer sedi udomačen tuji kapital, imamo začasno vse predstavnike naše industrije. Mnogo bolj nesrečne pa so še stroke, kjer niti takih podjetij nimamo in za katere si moramo omisljati sredstva preko visokih carinskih zidov ali pa na ljubo zaščite ožje panoge uničevati procvit druge. Širše gospodarske svrhe. Jasno je, da je pri bolezi našega zadružništva, ki smo jo povzročili tudi po lastni krivdi, prav malo domačega kapitala, ki bi bil sposoben in voljan položiti temelje domači industriji. Od koga naj torej pričakujemo, da nam bo zgradil potrebno industrijo in če sploh kaj računamo na to možnost? Ali bomo vse naše bogastvo odstopali v eksploatacijo drugim in pustili, da bodo potrebe naše mlade države ostale bohotna paša tujcu, istočasno, ko bodo vrste lastnih državljanov postopale po cestah brez vsakega zaslužka? Iz leta v leto bomo visoke postavke na uvozu industrijskih predmetov, ki bi jih naša država lahko sama proizvajala in zaposlovala svoje ljudi ter pri tem nudila trajno ekstenzijo.

zaposlitev vsem onim, ki gledajo v javnih delih le sezonske prakse. Trajni zaslužek pa je tudi tisti, ki ga zahteva ne samo oni, ki delo išče, nego obstoj naroda, ki temelji največ na individualnem zadovoljstvu posameznika.

Izmed primerov pomanjkanja domače industrije pogledajmo samo električno stroko, v kateri je dosegel uvoz že nad 200.000.000 Din letno in znaša tudi v preteklih mesecih nad 10 milijonov Din mesečno. Ako bi bila v tej vsoti le polovica elektr. pribora takega, ki bi ga lahko izdeloval doma, bi imelo trajni zaslužek do 30.000 domačih strokovnjakov in delavcev, tako pa pri lastni revščini in krivdi pošiljamo ne samo mezde, temveč tudi znatne dividende bogve komu v korist. Elektriifikacija naše države in vsega Balkana je zagotovljena še vsa bodočnost, ker se je v sedanjih meri ne poslužujemo niti z 10%. To so uvideli tudi svetovne industrije in komu bo v škodo, če se naselijo v naše centre pod raznimi naslovi, kjer jim je zagotovljena izredno dolga življenjska doba? Domača podjetja, ki pri lastni iniciativnosti živijo, bodo težko nadoknadila vse prednosti konkurenčne industrije, če ne bo država razgrnila karte in pogledala, kje je delo in kje je kruh za brezposelne državljane in kje je istočasna osamosvojitve na gospodarskem polju. Pomisliti moramo, da je odstotek industrijskega delovnega naraščaja pri nas tako nizak, da ga lahko zaposlimo že z najnujnejšo domačo industrijo.

Isto je v drugih gospodarskih panogah, v kmetijstvu, sadjereji, vinogradništvu, usnjarstvu, specijari, precizni mehaniki itd., kjer bi le neznatna osamosvojitve na potrebnem priboru v te svrhe ustvarila delovno polje onim, ki so prišli z dežele v predmestja. Že pri izvozu sadja je čudna postavka, ko smo proslili, da bi se nam dovolil izvoz nasutih (nepakovanih) jabolok, ko razpolagamo vendar z lesom in z ljudmi, ki znajo zaboje zbijati. To je samo en primer.

Ali je delna osamosvojitve na industrijskem polju mogoča in koristna, nam je pokazala bratska slovenska Poljska, ki je bila do nedavnega industrijsko vse kaj drugega kot slovenska. V njihovem praktičnem nacionalizmu pa je tesno ob naseljeni industriji rasla domača tvornica, ki bo svoje dividende plačevala narodu. Da je to najjačji korak k osamosvojitvi, je dokazala tudi Poljska, ki je za rodovitnim poljem in za domačo industrijo udarila po mizi in poglala od sebe vse verižnice sveta v nadaljno eksploatacijo svoje zemlje. Tako misel naj bi bivala za prvimi označnimi krediti, ki so namenjeni pozitivni dela, ker bi v takih mislih kredit ne imel samo sezonskega značaja, temveč bi značil vir trajne ekstenzije onemu našemu ljudstvu, ki pomeni prvi naraščaj industrijskega delavstva.

Zagonečen konec.

— Ali se konča ta roman srečno, Elza?

— Ne vem, na koncu stoji samo, da sta se vzela.

Od bele ovce do pisane preproge

V veliki tovarni preprog Koch & te Kock v Oelsnitzu — še nekaj zanimivosti s potovanja po Saški

Ljubljana, 20. aprila.

Po svečanem sprejemu v industrijsko trgovski zbornici v Plauenu smo se odpeljali že z znatno zamudo proti Oelsnitzu. Bil je še vedno prvi dan našega potovanja po Saški. Z zamudo pravim, ker so nas povsod tako radostno sprejeli in tako neradi pustili naprej, da se je program našega potovanja tem bolj raztezal, čim bolj smo se bližali večeru. Ni res, da so Nemci hladni, preračunljivi, nekakšni stroji v človeški podobi, ki bi mislili samo na marširanje in na tehniko. Malo ostri in za slovanske pojme nekoliko preveč polikani so res, kadar je to potrebno, pa še to ne velja za vse, znajo pa biti tudi neprilicno družabni, razigrani, veseli. Nič ni pomagalo prigrigovanje našega nepozabnega potnega maršala dr. Quecka, nič se nas niso prijele dobrodušne besede vedno nasmejanega ravnatelja saške deželne zveze za tujski promet vpokojenega majorja Planitzja, naj s požurimo. Kako se boš požuril, če so te obkolili od vseh strani nemurni gostitelji v medsebojnem tekmovalstvu, kateri ti bo napravil mnogo prekratko bivanje med njimi prijetnejše. Končno smo se pa le poslovili od Plauenja in čez dobre pol ure smo bili na novi postaji našega potovanja — v Oelsnitzu.

v oddelek za barvanje po najnovejših metodah. Pobavljeno volno sortirajo in zlože v skladišče, kjer je imajo stalno okrog 200.000 kg na zalogi. Tu je okrog 1200 različnih vzorcev, iz katerih plete preproge. Uležena in pobavljena volna pride na vrtena in tako so končne priprave za pletenje preprog. Najvažnejši del tovarne je pač oddelek za risanje vzorcev, kjer je zaposlenih okrog 100 najboljših risarjev in risaric. Tu nastajajo najrazličnejši osnutki, ki jih dobe potem pletilci, da jih spravijo v stroje. Tovarna ima najmodernejšo pletilno stroje od najmanjših za pletenje preprog k posteljam do največjih, ki plete istočasno do 10 metrov široke preproge in seveda poljubno dolge. Vsako preprogo pregledajo mojstri, da odstranijo morebitne nedostatke, potem napno preproge na ogromne segrete cilindre, na kar jih dobe v roke pletilci, da jih opremijo z resami. Končno pridejo v veliko prodajno dvorano, kjer so razstavljene, da si jih lahko kupci ogledajo in preizkusijo njihovo trpežnost.

Za spomin so nam dali spominske albume, potem smo se pa odpeljali naprej v znano saško državno zdravilišče Elster, ležeče 500 m nad morako gladino. Tja smo prišli že pozno zvečer in presenčila nas

vilišče in se posloviti od dragega gostitelja. To slovo je bilo poleg zaključnega slovesa v Dresdenu najtežje.

V tovarni orglice

Iz zdravilišča Elster smo se odpeljali v Klingenthal, kjer je sedež industrije glasbenih instrumentov. Tu smo si ogledali veliko tvornico orglic Rauner-Seydel Böhm A. G., ki je morala sicer svoj obrat zaradi občutnega zastoja v izvozu znatno skrajšati, vendar pa lastnik ni hotel postaviti nobenega delavca na cesto in se je rajši omejil na to, da delajo delavci v dveh partijskih takto, da je ostal vsem vsaj skromen zaslužek. V tem okraju je vse prebivalstvo muzikalčno, saj se že skozi mnoga pokolenja pečajo ljudje večinoma samo z izdelovanjem glasbil. Ljudje so nam pravili, kako prireajo delavci, delavke pa tudi otroci koncerte, kako nastopajo z najrazličnejšimi glasbili, da odmeva radostno muziciranje čez hrib in plan. Petje in muziciranje jim pomaga prenašati vse križe in težave vsakdanjega življenja, poleg tega imajo pa v neposredni bližini idealne strmine za smučanje in je zimski sport tu visoko razvit.

Po ogledu tovarne, ki nam jo je razkazal ljubezni lastnik, so nam delavci zaigrali na orglice tako lepo, da smo bili vsi presenečeni. Kar na hitro roko so bili sestavljeni orkester in po tri orglice je držal en delavec v rokah, da jih je po vrsti menjaval, kakor je pač zahtevala okrogla, ki so jo nam tako imenitno zaigrali. Končno je dal gospodar vsakemu izmed nas za spomin orglice in zraven še miniaturne orglice v lepih škatlicah, potem smo se pa poslovili in pot je nas vodila dalje v Schneeberg.

Kleklarska šola

Tu smo si ogledali državno kleklarsko šolo, kjer so nam pokazali dolgo vrsto vzorcev najfinjših čipk. Nemška vlada s polnim razumevanjem podpira to staro narodno umetnost s tem, da vzdržuje celo vrsto kleklarskih šol. Iz te šole dobiva velik del nemške pletilne industrije vzorce in strokovne moči. Tu so nam zapela dekleta več narodnih pesmi, ki pa zvene za naše razvzveno uho dokaj monotonno. In dekleta imamo mi mnogo lepša, kar bi kavalirsko zamolčal, če bi se bal, da pridejo onim tam v Schneebergu te vrstice v roka.

Zdravilišče Oberschlema

Iz Schneeberga smo nadaljevali pot v zdravilišče Oberschlema, kjer je nam ravnatelj ponosno povedal, da je to najmočnejše radiotermaalno zdravilišče na svetu. Radioaktivne vrelce so odkrili šele leta 1909, pa je vendar to zdravilišče zaslovelo že daleč po svetu in se presenetljivo hitro razvilo, kar je razvidno tudi iz poseta. Zdravilišče je bilo otvoreno leta 1918, ko je imelo 402 gostov. Leta 1924 je bilo 2073 gostov, leta 1926 pa 4080, dve leti pozneje 9308, leta 1932 pa že 10.664, a predlani 11.294. Tu zdravijo tudi že z vdihavanjem in ne samo kopanjem in pitjem zdravilne vode. Pokazali so nam najmodernejšo napravo za vdihavanje in povedali, da dobijo take naprave v kratkem tudi dve zdravilišči na jugu naše države. Udobno se zlekneš v naslanjaj, na usta natakneš nekakšen lijak in že ti leze zdravje v pljuča in po krvi v telo. Malo smo še pokramljali, po obedu smo si ogledali zdraviliške naprave, potem se je pa bilo treba požuriti naprej, ker je nas čakala še dolga pot in še mnogo zanimivosti, a čas nam je bil žal odmerjen mnogo prekratko.

J. Z.

no prikazane šoge in običaji. Osmi oddelek je namenjen numismatiki in filateliji, prav velik prostor pa bo zavzemal promet. S sodelovanjem prometnega ministrstva, pomorske direkcije, Aeroputa, Aerokluba in Avtokluba ter raznih strokovnjakov, bodo prikazane železniške, cestne in zračne zveze morja z zaledjem, novi projekti, pomorske zveze itd. Najzanimivejši bo pregled, razvoj in tonaža naše trgovske mornarice, pregled tovarnega in osebnega prometa zadnjih let. Paroplovne družbe bodo posodile modele ladij. Sematični modeli pristanišč in poseben model idealnega pristanišča z vsemi napravami in znaki za plovo, kakor tudi karte z modeli svetnikov, bodo gotovo povzročili najširše zanimanje. Prav nazorno bo prikazan najnovejši izum: krmarenje ladje z radijskimi signali. Oddelek bo zaključila civilna hidroavijacija.

Razstava ne bi bila popolna ako bi manjkali tujski promet. Tudi ta panoga bo obdelana nazorno s plastično statistiko, modeli in reliefi letovišč, klimatičnimi prikazi. Naše paroplovne družbe bodo razstavile modele parnikov, fotografije, arheološki muzej v Splitu pa bo prikazal razne arhitektonske znamenitosti.

Razstava bo zlasti pridobila s sodelovanjem naše vojne mornarice, ki bo sama organizirala XI. oddelek. Ze sam vohod v ta oddelek bo svojevrstna zanimivost. Ob vohodu bo nameščen miniaturni svetilnik, zunanjo sliko pa bodo še bolj poživile signalne svetilke, kakršne vidimo običajno na ladjah. Naša mornarica bo podala podroben pregled svojega razvoja, razstavljeni bodo modeli vojnih ladij, kakor minonosca, podmornice, torpedovke, rušilca in križarke. V modelih, pa tudi v slikah in fotografijah bo prikazano vojno orožje: topništvo

in ročno orožje, naboji, jeklene zaščitne plošče, signalna municija, strojnica, torpeda v prezezu, aparat za lansiranje, mine, dalje ladijska oprema v originalih in modelih, da bo gledalec dobil vsaj nekoliko vpogleda v življenje mornarjev na vojni ladji. Mornariška akademija bo pokazala celoten ustroj šolstva vojne mornarice. Oddelek bo izpolnil prikaz načina obalne obrambe. Posebni modeli bodo predložili preze obalne forta, obalno topništvo, zaporo pristanišča in dela morja z minami itd. Razstavljeni bodo tudi vojni hidroavijoni.

Pod devizo »Naše morje« bo opremljen poseben paviljon, namenjen upodabljanju umetnosti. Tu bodo lahko razstavili vsi jugoslovanski umetniki, vendar bo posebna komisija sprejela le omejeno število del. Gospodarski del našega primorja bo razstavljen v paviljonu G. Pomoč so obljubili ministrom trgovine in industrije in trgovske zbornice na Sušaku in v Splitu. Ta del razstave bo obsegal trgovski razvoj našega primorja, statistični pregled uvoza in izvoza v posameznih pristaniščih, dalje industrijo, obrt in kmetijstvo v Dalmaciji, kakor tudi sobno rastlinstvo. Posebna pregledna karta bo podala pregled ribarstva in ribarske industrije, razne načine ribolova, modele čolnov in mrež, ribiške kočice, ribiške potrebščine in statistični pregled uspeha ribolova. Zveza ribarskih društev in pomorske ribiške zadruge bodo razstavile morske ribe. V ta namen bodo v Ljubljano pripeljali več vagonov morske vode. Oddelek bo kombiniran z razstavo sladkovodnih rib. Zastopan bo tudi dalmatinski sport. Obenem z razstavo bo mestna občina priredila festival, kjer bodo nastopili slikoviti sinjski alkaži, po možnosti bodo skušali pridobiti tudi znamenito bokljsko mornarico

Napad v Slomškovi ulici še ni pojasnjen

Zasledovanje napadalca je oteženo, ker leži Severjeva še vedno nezavestna

Ljubljana, 20. aprila

V zadevi zločinskega napada na šiviljo Tončko Severjevo, v njenem stanovanju v Slomškovi ulici 16 tudi danes še ni prišlo do razčiščenja. Policija je takoj v opoldanskem urah priredila širšepotezno racijo v mestu, ker je domnevala, da zločinca, če prihaja iz vrst postopačev, ne bo težko

ranci ni nihče prišel kot storilec resno v poštev.

Pač je bil včeraj popoldne aretiran v mestu neki S. in sicer kot osumljen zaradi opisa nekaterih strank, stanujočih v obližju kraja zločina, ki so ga videle ob kritičnem času v Slomškovi ulici. Na podlagi zaslišanja pa na policiji dvomijo o njegovi krivdi in bo najbrže na stvari popolnoma nedolžen. Policija je najbolj v zadregi zaradi tega, ker je zločinca žrtev Tončka Severjeva še vedno nezavestna. Severjeva je bila takoj po prevozu v bolnico nemudoma operirana in je operacija izpadla dobro. Zdravniki menijo, da bo nesrečnica ostala pri življenju seve, če neprilicno ne nastopijo komplikacije. V primeru, da se bo Severjeva zavedla in bo mogla govoriti, bo zločin najbrže hitro pojasnjen in kmalu prijet tudi napadalec. Kolikor je mogla dognati dosedanja preiskava, je Severjeva storila najbrže našla v sobi. Vrnivša se iz mesta, kjer je kupila v neki trgovini nov pomladanski slanknik, je pri vstopu v sobo istega položila na posteljo, ki je v levem kotu sobe poleg vrat. Zločinca, ki je čul njen prihod, jo je počakal, skrit za vrati. Pograbil je na štedilniku likalnik in se takoj lotil svoje žrtve. Verjetno je, da je ni mogel takoj podreti na tla in jo je mogel udariti po glavi šele po daljšem ruvanju.

Severjeva, ki stanuje v Slomškovi ulici št. 16 še okrog 10 let, je bila lani dvakrat okradena.

Šivilja Tončka Severjeva

izslediti, ker mora biti njegova obleka kolikor toliko okropljena s krvjo. Policijski organi so pretekli vse mesto pa tudi predmestja, vendar brezuspešno. Sledila je tudi nočna racija, ki se je raztegnila do ranega jutra, vendar med številnimi areti-

PRIPOROČA SE

BRICELJ FRANC

SPECIALIST ZA OKROSLIKARSTVO

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 6

TELEFON 38-58

Iz Novega mesta

Občinski proračun. Na zadnji občinski seji, ki se je vršila pretekli večer v mestni občinski posvetovalnici, je predsednik g. dr. Režek poročal, da je dal napraviti načrt in sestaviti proračun za novo mrtvašnico, ki bo stala na novem mestnem pokopališču na Ločenski cesti. Stavba je proračunirana na 55.000 Din. Mestni zastop je načrt kakor tudi proračun odobrili ter pobilastili predsednika, da zaprosi sresko načelstvo oziroma bansko upravo za stvarno dovoljenje. Predsednik je dalje poročal, da je banska uprava vrnila občinski proračun za leto 1935—1936 mestni občini v ponovno obravnavanje in sklepanje. Odbor je sklenil, da se nekateri proračunski postavke znižajo oziroma zvišajo, nekatere popravijo in na novo vstavijo. Pri vsem tem je za našo javnost v glavnem najbolj razveseljivo to, da se je iz proračuna popolnoma iztala 5% gostaščina, ki je bila vnešena v proračun kot samostojna občinska davščina. S tem nastali primanjkljaj v znesku 64.000 Din pa se bo izravnal s preostankom, ki se je izkazal pri računskem zaključku 31. marca in ki znaša 300.000 Din. To priča, da je predsedstvo lani zelo skrbno in varčno gospodarilo. To je

bil tudi edini povod, da je morala gostiščina, o kateri je bilo na proračunskih sejah toliko razpravljano, med prebivalstvom pa debat, popolnoma odpasti, kar prihaja izključno v prid uradnega stana in tudi ostalim najemnikom.

Podmladek Rdečega križa osnovne šole v našem mestu je priredil dne 12. t. m. zvečer in 14. t. m. popoldne pravljeno igro s plesom in petjem »Punčke žive« v spretni režiji ge. Milene Sušnikove.

Sokolski dom viteškega kralja Aleksandra I. Zednilelja. Da se dostojno počasti in ovekoveči spomin na blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zednilelja, je novomeško sokolsko društvo osnovalo te dni gradbeni odsek z nalogo, da se organizira in zbira potrebna denarna sredstva kakor tudi pripravljajo načrte za gradbo novega bodočega sokolskega doma, ki bo nosil ime blagopokojnega kralja kakor tudi letnega telovadišča. Uverjeni smo, da stremlje vse naše članstvo strnjeno in čvrsto za tem ciljem in da bo doprineslo vse žrtve k uveljavitvi te velike zamisli. S tem delom pa bodo postavljeni tudi trdni temelji za uspešen napredek bodočega sokolskega generacije, ki se bo z vso ljubeznijo oklenila sokolskega dela.

Velika pomorska razstava v Ljubljani

Prirejena bo v okviru glavne skupščine JS o priliki jesenskega velesejma

Ljubljana, 20. aprila.

Morje odpira pot v svet. Povsem naravno je, da se obmorske države zavedajo važnosti morja in žrtvujejo vsako leto milijone za propagando, izpolnjevanje pristanišč, povečanje mornarice in sploh vsega, kar spada k morju. Pri Slovencih je bila ljubezen do morja že od nekdaj globoko ukoreninjena. Zato je popolnoma razumljivo, da je ravno v Ljubljani vzklikla misel za velikopotezno pomorsko razstavo, kakršne v Jugoslaviji še ni bilo. Idejo je sprožil oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani, ki je zainteresiral glavni odbor v Splitu. Da da razstavi, ki bo o priliki jesenskega velesejma, primeren okvir, bo letošnja glavna skupščina JS v Ljubljani. Ureditev razstave je poverjena ljubljanskemu oblastnemu odboru. Vse tozadavne priprave vrši poseben plenarni odbor, ki ga vodi sreski načelnik Znidarič, podrobna dela pa so v rokah ravnatelja velesejma dr. Dularja in prof. Marjanoviča, sodeluje pa še cela vrsta priznanih strokovnjakov Obsešno gradivo bodo dala na razpolago razna ministrstva, zlasti pa naša vojna mornarica.

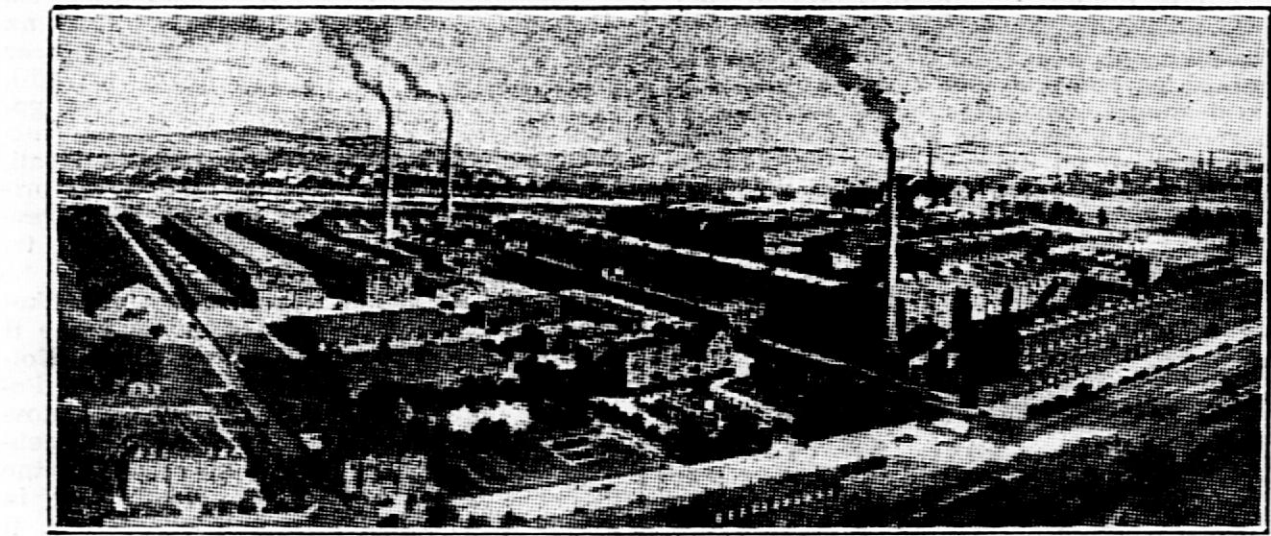
Razstava bo nameščena v treh posebnih velesejskih paviljonih in bo obsegala 17 oddelkov. Prvi oddelek, kamor bodo pripevali vsi oblastni odbori in pomladke bo pokazal delo JS. V vseh podrobnostih bo izčrpno prikazan poseben reprezentativni oddelek dalje društvena zgodovina in organizacija, statistično delo na podlagi grafikov in slik, narodno obrambno delo, prapori, trofeje, fotografije in propagandni material. Razstavljeni bodo posebni modeli, reliefi, model šolske jahte in obsežna literatura morja. V tem oddelku bo tudi razstava pomladka. Vsa dela vodi univ. prof. dr. Murko.

V drugem oddelku, ki ga vodi bivši mornariški častnik Herman Franc, bo prikazana zgodovina pomorstva na Jadranu in to na podlagi plastičnih zemljevidov starih kart, modelov in slik starih ladij. Posebno zanimiva bo podrobna rekonstrukcija bitke pri Visu in to v večih fazah. Razstavljeni bo tudi orožje, municija in mine iz svetovne vojne.

Tretji oddelek, kjer sodelujejo priznani

geografi in zgodovinarji, bo posvečen orografiji in zemljepisju. Impozanten bo relief Dalmacije in primorja v merilu 1:100.000. Veliko zanimanje bodo vzbudile karte geografskega instituta v Beogradu. Pater Janez Zurga pripravlja poseben geološki relief Dalmacije in primorja, po podatkih Hidrotehničnega instituta v Splitu pa bodo gledalci lahko opazovali relief morskoga dna. Zanimiva bo mineralna in geološka zbirka ter fosilije in oddelek oceanografije, ki ga bo uredil univ. prof. dr. Hadži.

Četrti oddelek bo predložil meteorološke karte ter temperaturo vode in zraka. Imena dr. Reja in direktorja meteorološkega zavoda v Splitu Spasova jamčita, da bo ta del prvovrstno urejen. Naslednji oddelek bodo uredili naši jamarji in profesorja dr. Hadži in Girometta. Obsegal bo naše jame v slikah, fotografijah in modelih, posebn karto jam, dalje kapnike in modele jamskega čolna in orodja. Šesti oddelek je posvečen prirodoslovju. Videli bomo naše morskó živalstvo in rastlinstvo, kakor morske gobe, koralne, rake, reptilije, ribe, ptice itd. Razstavitelji tudi ne bodo pozabili na dalmatinsko folkloro. Razstavljeni bodo vse narodne noše in vezanine in nazor

Na programu je bil samo ogled po vsem svetu sloveče tvornice preprog Koch & te Kock. Če smo bili prijetno presenečeni v Zwickauu, kjer so nam razkazali ogromno tovarno rudniških svetilk, če smo v Plauenu občudovali preciznost in visoko kvaliteto pletilnih izdelkov, čipk, gardin in dekorativnega blaga, je nas čakalo v Oelsnitzu nekaj, kar mora človek videti, če si hoče ustvariti vsaj približno sliko ogromnega napredka pletilne industrije. Tovarna Koch & te Kock je eno največjih podjetij te vrste na svetu. Ustanovil jo je s svojim poznejšim tatom Fritzom te Kockom leta 1880 tajni komercialni svetnik C. W. Koch, mož širokega znanja in bogatih izkušenj, ki si jih je bil pridobil na študijskem potovanju in prakticiranju po širnem svetu, zlasti v Ameriki. Mlado podjetje je stopilo v svet z novimi izdelki, s preprogami z znakom polmeseca. V začetku so delali v najetih prostorih in borili so se morali z velikimi težavami, toda že čez štiri leta sta zgradila ustanovitelj v bližini kolodvorja lastno tovarniško poslopje. Podjetje je zaposlovalo prvotno samo 30 delavcev in izdelalo 105.000 m² preprog letno.

Škotska gorska ovca, ki daje najboljšo volno za preproge

Sečasa se je za tovarna znatno razširila in zdaj, po 55 letih obstoja, zaposluje okrog 2500 delavcev in izdelata na leto 1.500.000 m² preprog. Leta 1930 je praznovalo podjetje 50 letnico obstoja in za to priložilo je založilo krasen album v nemščini, francoščini in angleščini, vezan v usnje, naslovena stran ima pa namestu usnja lep vzorec preproge. Album prikazuje v krasnih barvanih slikah vso proceduro izdelovanja preprog od volne do modernu opremljene sobe, kjer pokrivajo tla preproge, prilagode ne po barvah pohištva in barvam sten. V teh 50 letih je izdelala tovarna 38.000.000 m² preprog in odelj, za kar je porabila 95.000.000 kg preje, njeni stroji so pa požrli 300.000 ton premoga. Koliko preprog je to, si lahko približno mislimo, če si predložimo zemeljsko oblo, okrog katere bi lahko napeli 95 cm široko preprogo.

Za podrobnejši ogled te ogromne tovarne je bilo seveda treba mnogo časa, pa tudi sama procedura izdelovanja preprog ni tako enostavna, da bi jo lahko človek razumel že po površnem ogledu poedinih tovarniških oddelkov. Izdelovanje preprog sega nazaj v stare čase, saj so poznali preproge že v stari Asiriji. Babiloniji, Perziji in Rimu. Znamenite so bile zlasti babilonske tapete in preproge po svojih fantastičnih ornamentih. V 17. stoletju so slovele bruseljske preproge. Seveda so v starih časih izdelovali preproge ročno in je dosegla največji uspeh spretnost človeških rok v orijentu. Orientalne preproge ostanejo seveda za ljubitelje navzlic presenetljivemu razmahu pletilne industrije, kar so bile.

Najboljšo volno za preproge daje škotska gorska ovca. Volno v posebnem oddelku tovarne operejo in napno, potem pa gre v balah v skladišča, odkoder pride

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

Za praznike predstave ob 3., 5., 7. & 9. & zvečer

Za današnje predstavo je blagajna odprta ob 8. zvečer.

Predprodaja vstopnic od 11. do 1/2 13. REZERVIRAJTE VSTOPNICE!

DANES OB EN ČETRT NA 10. SVEČANA PREMIERA!

Sport, humor, duhovitost, šala in zabava za velikonočne praznike

Argentinska jazz-kapela v vefilmu

LJUBEZEN CIGANA

Film poln krasnih naravnih posnetkov, petja in veselja

Sodelujejo:

R. A. ROBERTS, G. ALEKSANDER, A. SANDROCK

— Veš, mene pa nič več ne boli

Pred vladarskim jubilejem v Angliji

Vsa Anglija se že pripravlja na proslavo 25letnice vladanja kralja in kraljice

V Angliji se že z vso vsemno pripravljajo na 25letnico vladarskega jubileja kralja in kraljice. Priprave obsegajo vso državo, najbolj živahne so seveda na kraljevskem sedežu v Buckinghamski palači, kjer bo intimnejša proslava jubileja. Že zdaj vlada povsod svečano razpoloženje in Buckinghamska palača je v ljudski fantaziji že zdaj lepša, privlačnejša. Palača leži v zapadnem delu Londona v bližini Hyde-parka in njegovega nadaljevanja Green-parka. Buckinghamska palača nima posebno stare zgodovine, saj jo je zgradil vojvoda Buckinghamski šele leta 1703. Pod kra-

tem Georgom III. je prišla palača v kraljevo last. Bila je že opetovano prezidana in v splošnem malo rabljena. Šele kraljica Viktorija si jo je izbrala za svoj sedež. Palača ni dekorativna, to je kvadratni kompleks poslopij v renesančnem slogu, osredotočenih okrog notranjega dvorišča. Zadaž so pa priključeni veliki parki in vrtovi.

V obsežnem poslopju prebiva 250 ljudi. Poleg članov kraljevske rodbine so v Buckinghamski palači samo ljudje, ki skrbijo za vzdrževanje poslopja, vrtov

in parkov in ki so potrebni kot strežaji. Vsakodnevni poseti ministrov, tujih diplomatov, maharadž in drugih dostojanstvenikov zahtevajo seveda posebno osobe. V palači se prirejajo velike svečanosti, na katerih se zbira na tisoče gostov. Za tako velike svečanosti pa ne zadostuje domača služina, niti domača posoda in jedilni pribor, ki bi bil tudi premalo razkošen. V takih primerih si pomagajo s krasnim jedilnim priborom in posodo iz Windsorskega gradu, oddaljenega 30 km zapadno od Londona. Tu je bil sedež starih angleških kraljev. Grad je dal zgraditi kralj Eduard, zadnji anglosaški kralj, v XI. stoletju.

Kadar so v Buckinghamski palači samo člani kraljevske rodbine, teče življenje v nji kaj enostavno. Kralj je doma skromno oblečen in na zunaj bi ga ne mogli prepoznati z njegovim očetom kraljem Eduardom, ki je bil pravi gizdal in je dajal smer modi za ves svet. Sedanj kralj je podedoval po svojem očetu kar se tiče obleke samo navdušenje za dobro polikane hlače. Drugače se seveda oblači kralj za dvorne svečanosti. Ima 500 različnih oblek, med katerimi nosi najraje admiralsko uniformo. Toda vsaka uniforma s pripadajočimi odlikovanji in znaki kraljevskega dostojanstva mora biti vsak hip pripravljena, če bi jo hotel kralj obleči.

Razkošja, ki je tako značilna za mnoge druge dvore, v Buckinghamski palači ni. Nasprotno, vse je tu priprosto. Samo sprejemna dvorana in nekaj sob je razkošneje opremljenih. Tudi kraljska soba, kjer kraljevska rodbina zajtrkuje, je opremljena v posebnem slogu, kakor pove že ime. Kraljica sama nadzoruje vse delo v palači, skrbi za red v 500 sobah, nadzoruje 250 uslužbencev, stanujočih v palači, pazi na sredo po dolgih hodnikih, pokritih z drago preprogo itd. Pomožna oseba je jo mora o vsem sproti obveščati. Za red v palači ne skrbi površno, temveč se zanima za vse, tudi za najmanjše podrobnosti.

Usmrtilitev svojega moža je gledala

Pred kaznilnico v Chalon-sur-Saone je bil usmrčen v nedeljo morilec H. Putigny, ki je živel več mesecev ločen od svoje žene. Zakonca Putigny sta imela dva otroke, 12letno in 2letno hčerko, ki sta smeli po sklepu sodišča od časa do časa posecati očeta. Nekega dne je pa Putigny svoji hčerki ustrelil. Kaj ga je napotilo k strašnemu zločinu, ni znano. Mož je živel v dobrih razmerah in ni kazal nikoli znakov abnormalnosti. Najbrž je ustrelil hčerki iz mrznje do ločene žene.

Putigny je bil obsojen na smrt in prošnja za pomilostitev je bila odklonjena. Ko so vstopili sodniki v ječo, da bi mu še enkrat prebrali smrtno obsodbo in povedali, da je prišla ura plačila, je planil razjarjen mož na nje in poklicati so morali orožnike, da so ga ukrotili. Njegova ločena žena je dobila od sodišča dovoljenje, da je smela skozi okno kaznilnice gledati, kako so njeno moža usmrtili.

Ni vedel, da je bil mrtev

V Washingtonu so nedavno operirali v bolnici 63letnega Vincenta Montessija in morali so ga narkotizirati. Ko je ležal v globoki narkozi, mu je naenkrat prenehalo utripati srce. Prestrašeni zdravniki so mu brž odprli prsni koš in mu začeli masirati srce, toda nekaj minut je kazalo, da bo vse njihovo prizadevanje zaman, da je Montessi že mrtev. Šele čez sedem minut je začelo bolnikovo srce zopet utripati in zdravniki so lahko operacijo končali.

Ko je Montessi čez nekaj dni zvedel, da je bil sedem minut mrtev, se ni mogel ničesar spomniti. Čutil je še, kako mu je začelo srce pojemati, v narkozi pa ni čutil, da bi mu bilo srce nehalo utripati. Montessi je bil tako iz medicinskega vidika sedem minut mrtev, ne da bi se tega zavedal. Prava smrt seveda še ni bila nastopila, kajti sicer bi mu zdravniki ne mogli več pomagati, ker mrtvih še ne znajo obujati.

Odkod božjast?

Raziskovalci Pagnies, Plicket in Laplane so iskali vzrok božjasti pri morskih prašičkih, o katerih je znano, da pogosto dobe tipične krče, močno podobne človeški božjasti. Že slavni Brawn-Seward je dosegel operativnim potom božjast pri morskih prašičkih. Toda kako je mogoče pojasniti božjast morskih prašičkov brez kakršnegakoli operativnega poseganja v organizem? Omenjeni raziskovalci so proučevali ta problem in dognali, da so krči vezani na pristnost parazitov tam, odkoder se da izzvati božjast. Gre za vrsto gvypus ovalis gracilis menopon extraneum.

Da je to res, so dokazali s tem, da so odstranili parazite tako, da so namazali kožo s xylolom ali raztopino sublimata 2:100. Krči so izginele in žival je bila zdrava. Tam, kjer so dopustili, da

so se paraziti znova naselili na starih mestih, so se pa zopet pojavili epileptični krči. Najbrž ne gre tu samo za prisotnost parazitov, temveč prej za izločanje strupenih snovi, ki dražijo senzitivni živce. Končno se da to pojasniti tudi s človeško patologijo. Božjast pri otrocih često izgine, če energično lečimo črevesne parazite.

Sven Hedín se je vrnil

Slavni švedski raziskovalec dr. Sven Hedín se je ustavil na povratku v domovino v Moskvi, odkoder se je odpeljal dalje v Berlin. Nad leto dni se je mudil v neraziskani kitajski provinci Sinkijan. Bil je več mesecev v kitajskem ujetništvu, kar se mu pa ne pozna. V kratkem krene z dr. Eckenerjem z zrakoplovom nad neznane kraje ob reki Amazonki. Za take polete je »Zepelin« po njegovem mnenju najpripravlnejši. Glede nove ekspedicije v Južno Ameriko se še ni odločil. Misli pa, da bo polet nad Amazonko in nad neraziskanimi kraji mogoče za prihodnjo pomlad.

V pokrajino Sinkijan ga je bila povabila kitajska vlada, da bi določil, kako naj bo izpeljana moderna cesta, ki bi vezala to pokrajino z drugimi pokrajinami. Sinkijan pripada namreč Kitajski samo po imenu. V resnici je pa porušeno neprestanih krvavih spopadov med vojaki in razbojniki. Lani je prišel v kitajsko ujetništvo, in sicer zato, ker je imel s seboj avtomobile. Vojška generala Ma Čung Yiu je hotela zavzeti pokrajino Sinkijan in ustanoviti tu veliko vzhodno cesarstvo. Sven Hedín in njegove spremljevalce so takoj prijel in zvezali. Vsa ekspedicija je prišla pred vojno sodišče, toda v zadnjem trenutku je Sven Hedín izjavil, da je pripravljen izročiti vojski svoje avtomobile, na kar so ga izpustili. Poneže so ga pa zopet prijel, ker so mislili, da je hotel pomagati generalu. Ko je pa prejel poveljnika nasprotno vojske, da je bil nevtralen, so ga izpustili.

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

13 letna žena se loči

Najmlajša žena Zedinjenih držav je zamenjala svoj zakonski jarem ali če hočete svoj pozitivni rekord za negativno prvenstvo najmlajše ločene žene v Ameriki. Gre za Vilmo Mc Clainovo, ki je razočarana v ljubezni nedavno proslavila v nesrečnem zakonu svoj trinajsti rojstni dan. Naravnost iz šolske klopi je šla s sedemnajstletnim Robertom Kirbyjem pred oltar. Kirby je po poklicu pevec v hotelskem orkestru, kjer prepeva moderne popevke. Ni torej čuda, da ima nekoliko zrahljane pojme o zakonski zvestobi.

Trinajstletna žena Vilma, ki je stopila s svojim mladim, strtim srcem pred sodnike v Saint Louisu s prošnjo, naj jo rešijo iz pekla zakonskega jarma, je izjavila, da jo je pustil mož teden dni po poroki brez denarja za vsakdanje potrebščine, ko jo je poprej oropal vse iluzije o življenju in zakonski sreči. Spokorno se hoče vrniti Vilma v šolo, ki se ji je bila tako lahkomišelnost izverila. Mož je pa ugovarjal, da ima žena neozdravljivo bolezen ljubešumnosti brez vsake podlage in da je zahtevala, naj opusti svoj poklic, ker ji ni dal spati. Mož pa ni hotel o tem ničesar slišati, ker preveč dobro zasluži.

Američanke so energične

19letna hčerka Georga Roosevelta, bratranca ameriškega predsednika, je prispela nedavno v Rim, kjer je hotela študirati. Kaj je energična mlada Američanka v večnem mestu študirala, o čem hotela študirati, ni znano. Pač je pa prišla v javnost, da se je Margit Rooseveltova, navdušena radioamaterka, seznanila s mladim prodajalcem v trgovini z radiopotrebinami Aleksandrom Pallavicinijem, ki pa žal ni niti markiz, niti grof. Vendar je bil pa mladi Američan tako všeč, da se je z njim takoj zaročila in odpotovala v Genovo, kjer sta se vkrcala na parnik.

Miss Margit hoče predstaviti svojega zaročenca staršem in jih postaviti pred gotovo dejstvo. Šele na širnem morju se je spomnila, da bi bilo dobro pripraviti jih na to presenečenje. In tako se je zgodilo, da je dobil Georges Roosevelt radiobrojavko s parnika, da se je njegova hči zaročila z Aleksandrom Pallavicinijem in da mu bo bodoči zet kmalu predstavljen. Po poroki se pa namerava Margit vrniti v Rim in nadaljevati študije.

Problem visoke starosti

Na banketu »Company of Master Mariners« je dejal angleški prestolonaslednik o starosti: »Ne želim doživeti visoke starosti, ker imajo v mojih očeh stara leta malo prednosti. V najboljšem primeru gleda človek na starost iz radovednosti. Celo odlični, slavni možje izgube na svoji slavi, če predolgo živijo. Te prestolonaslednikove besede najbrž niso bile mišljene resno, vendar so pa načele problem, ki zanima vse ljudi, problem visoke starosti. Ni torej čuda, da so našle prinčeve besede živahen odmev. V »Daily Mailu« komentirata prestolonaslednikovo sodbo o starosti dva ugledna Londončana, 69letni lord Decies in 79letni H. W. Nevison, ki je kot pisatelj še vedno izredno svež.

Princ ni točno povedal, koga smatra za starca, — pravi lord Decies. Nekateri ljudje so starci že s 60. letom, drugi so pa s 80. ali 90. še mladi. Pri večini ljudi se začne prava življenja šele s 65. letom, ko imajo vsaj malo časa zase, za svojo družino in za svoje prijatelje. Nimajo pa vsi ljudje dovolj duševne prožnosti, da bi svoja spoznanja razširjali in s tem dobivali nove poudke. Če je mislil princ te ljudi, se po pravici bojim, da starosti ni prav očenil, — Nevison pa misli, da je življenje podobno govorniški tribuni in da gre tudi v življenju za to, da odide tisti, ki noče biti dolgočasen. Nevison sam je pa še tako čil in svež, da lahko svoj odhod še odgodi, ne da bi postal dolgočasen. Dejal je, da bi najraje živel še 50 let, da bi videl, kakšen bo svet takrat. Z 79. leti se čuti šele na začetku svojega življenja.

Zračna proga Praga - Moskva

S 1. junijem bo odprta zračna zveza na progi Praga-Moskva, dolgi nad 2000 km. Pot bo vodila iz Prage preko Užhoroda, Černovic v Rumuniji in Kijeva v Rusiji. Krajša bi bila seveda pot preko Varšave, toda češkoslovaška in poljska nimata pogodbe o medsebojnih zračnih progah. Letenje leto bo poskusno, da se pokaže, kako se bo obnesla ta zračna proga in ali bo mogoče organizirati reden zračni promet na tako važni progi. Pot je sicer dolga, vendar jo bo po mogoče preleteti v enem dnevu.

Važnosti zračne zveze med Prago in Moskvo ni treba še posebej naglašati. Z njo bo izpopolnjena zveza evropskega zapada s Sovjetsko Rusijo in v Pragi bo važno križišče te zveze. Zadnje dni aprila odleti v Moskvo delegacija češkoslovaških letalcev, da uredi še zadnje formalnosti glede otvoritve nove zračne proge.

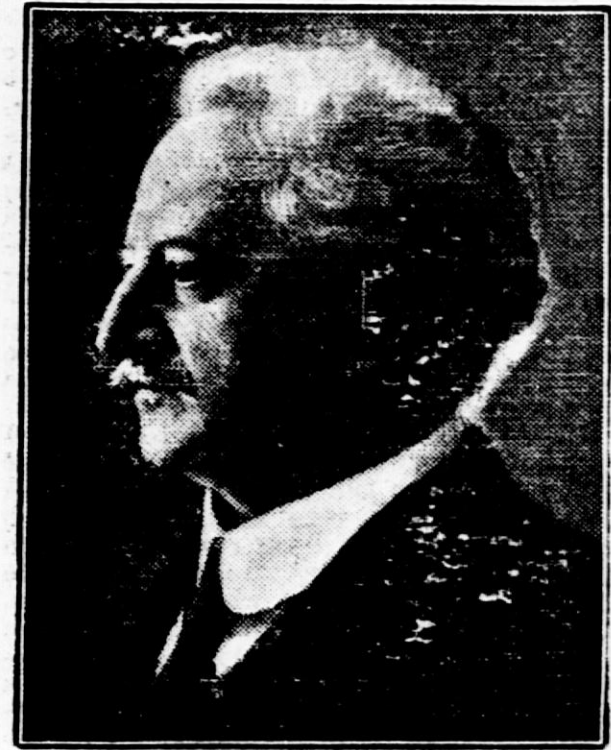
Moderne čestitke.

Mati novoporočence pred odhodom na ženitovansko potovanje: — Obilo sreče vama želim, dobro izrabita medene tedne, vrnita se domov zdrava in skupaj!

Litija spominu skladatelja Parme

Spomin na usodni razgovor pri „Urški“ — Skladatelj v salon v Litiji

Litija, 19. aprila. Letos poteka 10 leto, odkar je preminil skladatelj Viktor Parma, ki je bil del časa naš okrajni glavar. Njegov spomin je Litija že počastila ob priliki predavanja učitelja županičca, ki je podčrtal zasluge odličnega rodoljuba za našo kulturo v tednu ljudske univerze pod naslovom »Zasavski velmožec«.

Tedaj je bila sprožena misel, naj bi se Litija tudi na viden način oddolžila spominu našega najplodovitejšega skladatelja. Saj je Litija prav tesno povezana s Parmovo usodo. Parma je bil kot vnet rodoljub za svoje slovansko prebivalstvo interniran na ljubljanski Grad in postavljen celo pred vojaško sodišče. Takrat mu je šlo za glavo, le prizadevanja njegovih prijateljev in česticev se je posrečilo, da so ga otieli pred Suhim bajejem...

Usodni dogodek, ki ga nekateri naši krajanje še dobro pomnijo, se je pripetil v gostilniški sobi pri Urški. Tam se je zbirala večernemu pomenku — kakor je to običaj še danes — naša inteligenca. Takrat — bilo je v začetku svetovne vojne — so zahajali v to sobico tudi nekateri avstrijski rezervni oficirji na službi pri četi, ki je stražila ponovniški predor, gornjeloški železniški most in pa zasavsko železniško progo. Litija je imela tiste čase sploh pestro lice: razen avstrijske vojašnice, ki je opravljala stražno službo, so bili v litijski osnovni šoli nameščeni ranjenci, takisto tudi na sosednjih Ponovičah, v našem Sokolskem domu pa so domovali ruski ujetniki, ki so ležali kar na tleh. Posebnost zase pa so bili avstrijski saperji, kakih 300 do 400 po številu, ki so imeli v Svarčevi hosti v Gradcu skladišča streliva.

Nekega večera je sedela pri Urški družba domačinov in avstrijskih rezervnih oficirjev. Pogovor se je sukal okrog različnih zadev, naposled pa so se zadržali pri vzro-

kih in posledicah vojne. Sobesedniki so izražali različna mnenja. Eden se je obrnil tudi na svojega sosedo glavarja Parmo. Vedel je, da je znano njemu, kot uradniku na visokem položaju več kot ostalim. Glavar Parma, navdušen Slovan, vedoč, kaj vse pripravljajo Nemci za primer zmage v svetovni vojni, je menil ugodoma, da se pač v družbi akademikov, kakor jih večina sedelo okrog mize, izrazi lahko tako, in pove, kakšen je dejanski položaj. In dejal je:

— »Gorje Slovincem in Slovanom sploh, če zmagajo v tej vojni Avstriji in Nemci...« O vzrokih vojne je trdil, da se Srbi upravičeno upirajo Nemcem, svoja izvajanja pa je zaključil z besedami, da je prebčan o zmagi slovanskega orožja, saj je to staro zgodovinsko pravilo, da je zmaga vedno na strani pravice... Večina navzočih je soglašala z njim, nemško misleči oficirji pa so se ob njegovih besedah kar zdrznili, dejali pa niso nič...

Kmalu pa je prejel vojaško poveljstvo zaupno ovadbo, ki jo je dostavil pujski župan Ormigg, znani štajerski renegat. Čudno, kajne, kako je segel glas o zaupnem litijem večernem pomenku v Ptuj?... V družbi Urških gostov je sedel tudi avstrijski poročnik Watzalik, po poklicu sodnik in Ormiggov zet. Ta je obvestil očeta svoje žene o razmerah in mišljenju Litijanov, nato pa je Ormigg takoj napisal pismo ter pokazal s prostom na srbofilnega glavarja, ki izdaja domovino Avstrijo.

Parma je bil obtožen veleizdaje in vojaški orožniki so ga aretirali kar na hitro, ko je prišel na obisk k sorodnikom v Ljubljano. Osumljenca so odvedli od nedeljskega kosila ter ga izročili profosu vojaških ječ na ljubljanskem gradu.

Glavar Parma se ni več vrnil v službo. Njegovi prijatelji so z izjavami omilili pomenek usodne večera pri Urški. Zanimivo je, da so se postavili za Parmo tudi nekateri nemško misleči gospodje, ki jim je bil odvraten način postopka rezervnega oficirja Watzalika in denuncijanta župana Ormiga.

Da Litijani počaste spomin našega narodnega glavarja, se je sestel ožji odbor domačinov. Lastnik »Urške«, ki je začel uradniško kariero pod vodstvom glavarja Parme, ljubeznivega in naklonjenega šefa, je dal preurediti malo gostilniško sobico, ki je spremenjena v ličen salonček. Znani umetnostni kritik in akademski slikar g. Škodarič iz Ljubljane je izdelal umetniški portret nekdanjega litijskega glavarja in slika je že vdelana v umetniški stariški okvir. Te dni po veliki noči bodo na intimen način ob navzočnosti Parmovih sorodnikov in litijskih narodnjakov počastili spomin »rusovskega glavarja«, kakor so ga nazivali vojaški akti, ter bodo krstili sobico, kjer je izrekel pomembne besede, za Parmov salon. Litija bo s tem dostojno počastila spomin našega odličnega skladatelja in vnetega rodoljuba, ki ni niti v najbolj črnih dneh izgubil vere v pravično slovansko stvar.

Iz Kamnika

— Vodovod bomo zopet popravljali. Ker se je v zadnjih letih vodovodno omrežje znatno razširilo in je radi tega vodni pritisk zelo padel, rešujemo sedaj vprašanje, kje bi napravili pomožni rezervoar, na Grabnu ali na Zalah. Seveda bi bilo treba prej vedeti, če bo to uspešno, kajti vsi poizkusi, da bi v zadnjih letih kaj znatno zboljšali vodovodno omrežje, se niso bogve kako obnesli. Časi so slabi, poizkusi stanejo težke tisočake, nazadnje pa ostanemo le pri starem. Sicer pa je v tem vprašanju težko najti pravo rešitev in naš občinski odbor zasluži prav pohvalno priznanje, da se na vse načine trudi najti najprimernejšo pot, da bo vodovod odgovarjal potrebam letoviškega mesta.

— Strelski klub kamniških strelcev, ki je imel zimsko sobno streljanje v restavraciji »Grajski dvor«, je zaključil nagradno tekmovalstvo, katerega se je udeleževalo 18 članov. Strelski večeri so bili prav zadovoljivo obiskani. Izstreljenih je bilo 9835 strelcev. Sedaj je prišel klub s tekmovalcem za največje število točk. Zmagovalec prejme lepo nagrado, poleg tega pa je predviden sredi maja skupen daljši izlet na morje. Strelski klub je tudi pristopil k mekinjski strelski družini in člani se bodo udeleževali strelskih vaj na prostem na novem strelšču.

Iz Škofje Loke

— Sreski odbor RK v Škofji Loki, v kate- terega delokrog spada organiziranje RK za Selško in Poljansko dolino in za Sorško polje, se je konstituiral na novo naslednje: predsednik Avgust Blaznik, podpredsednik Franc Schneider, blagajnik dr. Viktor Kocijancič, tajnik Ivan Berdon, odborniki: Jeronog Vanda, Albert Zlatka, Legat Ivan, Anton Hafner in Pavel Dolinar, v nadzornem odboru pa so: Sovre Karel, Savnik Anton, Lendovšek Ciril in Potočnik Avgust.

— Velikonočni dar KJS. Z izkupičkom za prodane oljkeve vejice so pripravile Kolariče tudi za letošnjo veliko noč nekaj veselja najpotrebnejšim revežem in ostarelim žencem. Razdelile so med 40 obdarovancev preko 200 kg pšenične moke.

— Z mladino na morje. Krajevni odbor JS organizira za letošnji pohod mladine na morje. Organizacija pripravi je prevzel posebni odsek, ki opravičuje upanje, da ne bo ostalo samo pri sklepu.

— Večer naših gospodinj bi lahko imenovali propagandno pojasnjevanje, ki ga je imela nekta tvornica mila v sredo v Sokolskem domu. Dvorana je bila nabito polna loškega ženstva, ki je z največjo pozornostjo sledilo filmom, izvajanjem in nazor-nemu prikazovanju pranja perila.

— Dolga pot ukradene ure. Ko je bila ukradena pred več tedni kovaškemu pomočniku Štrempju iz Stare Loke iz zaklenjenega kovčega zlata žepna ura, je bilo izgubljeno vsako upanje, da se bo ura še kdaj našla. Toda okolnosti so nanesele drugače... Po polizvedbah so dognali, da bi utegnil biti tat brezposelni Franc Kržišnik, ki so ga tu-

di zaslišali in nato zapril, ko je tatvino priznal. Ure pa kljub temu niso še imele, kajti jo je Kržišnik že medtem prodal nekemu Dalmatincu, in to za smešno nizko ceno par kovačev. Orožniki so dolgo iskali Dalmatinca in ga tudi izsledili, mu uro, ki jo je imel na vso srečo se pri sebi, odvzeli in jo vrnilili presenečenemu štrempju.

— Bogata noč občinskega zapora. V noči na četrtrek je imel loški občinski zapor kar štiri goste. Zapri so Franca W. zavoljo sumu vlom pri Ahčinovih, nadalje nekega fata s Planice zaradi suma žalitve krone in še dva pohajčaja, ki sta se klatila v mestu in prodajala svoje sitnosti po trgovinah in drugih lokalih.

Vlom pri belem dnevu

Sv. Duh, 17. aprila. Znana Ahčinova gostilna pri Sv. Duhu letos nima sreče. Ni tega mesec dni, ko smo poročali o vlomilskem obisku, ki so ga imeli Ahčinovi gostilniški prostori, in že je bila deležna ta hiša novega obiska predzrega rokoma, ki se je vthotapil v stanovanjske prostore kar pri belem dnevu večerji sredi dopoldne ter odnesel bogat plen. Ker ni bilo pri hiši gostov, je delala gospodinja Marija na vrtu, dočim je bila ostala družina zaposlena na polju. Vlomilca, ki je moral bržčas oprezati izza ogla, je to opogumilo, da se je spravil na delo prav temeljito in brez posebne opreznosti.

Vlomilec je pretaknil vse omare, predale in miznice, nočno omarico pa si je celo pristavil k oknu v drugo sobo, da bi bolj vohale, kako odpreti jo. Vile so slednjč opravile svoje delo. Svedrovec je odnesel 12 statokov, več zavitkov kovanege denarja, raznega drobiža za okrog 300 Din ter 6 ameriških dolarjev, oškodovana pa je bila tudi služkinja Celik Marija, ki ji je odnesel tat preko 300 Din z ročno torbico vred. Ako pomislimo, kako težko si posli prisluži denar, bomo tem lažje umeli bridko izgubo, ki je doletela okradenka. Vsega denarja je odnesel vlomilec nad 3300 Din.

Tatvino so opazili domači po kosilu. Škofjeloški orožniki pod vodstvom komandirja g. Krainerja so pričeli takoj z obširnimi poizvedbami in zasledovanjem moškega, ki so ga ljudje označili kot samiljvega. Patrulje so popoldne pretaknile vse vasi do Kranja in res prijele nekega Franca W., sedemkrat predkaznovanega vlomilca, in ga zaprli v loške občinske zapore. Aretiranca so takoj preiskali, toda izkazalo se je, da glede tatvine pri Ahčinovih ni pravi. Tudi on sam je vsako soudeležbo pri vladu odločno zanihal, tako da je ostal vlom zaenkrat še nepojasnen.

Pred sodiščem.

Sodnik vpraša pričo: »Ali ste že imeli kdaj opraviti s policijo?«

Priča zardi in odgovori tiho:

»Da nekoč sem bila zaročena z re-darjem.«

Dekoracija

Kdo naredi že zavese brezplačno, če kupiš zavese pri njem? samo

Blago za pohištvo — odeje — perje. — Poslužite se poleg te ugodnosti še konkurenčnih cen pri vsem blagu!

RUDOLF SEVER

špecialna trgovina

LJUBLJANA, Marijin trg 2

TAPETNIŠTVO

izdelujem cauche-fotelje i. t. d.
Najcenejše in solidno delo!

Gostilna MRAK

nudi za velikonočne praznike prvovrstna vina in žganja ter jedila po nizkih cenah:

RIZLING BELI Din 12.-, SILVANEC Din 14.-, CVICEK Din 12.-, ŠTAJERSKA ČRNINA Din 12.-.

Abonenti se sprejemajo. Klubski prostori na razpolago.

Vsem svojim cenj. gostom želim vesele velikonočne praznike.

GOSTILNICA.

NAJBOLJŠE VINO KUPITE PRI TVRDKI

BRAČA LASAN, LJUBLJANA VII
v gostilni „DALMACIJA“

Nudimo Vam tudi prošek, olivno olje, vinski kis in razno lastno kuhano žganje. — Cenj. gostom želiva vesele velikonočne praznike — in se priporočava

Brača Lasan

POZOR! gostilna BAUS

ZA VELIKONOČNE PRAZNIKE VAM NUDI prvovrstna dalmatinska vina ČEZ ULICO & Din 8.-. Svojim stalnim odjemalcem postrežem z brezplačnim velikonočnim prigrizkom, ter želim vsem skupaj veselo Alelujo!

V. BAUS, Krakovski nasip 14

VABILO

LIV. REDNEMU LETNEMU OBČNEMU ZBORU

SAVINJSKE POSOJILNICE V ŽALCU,
reg. zdr. z neom. zavezo

ki se bo vršil

dne 30. aprila 1935 ob 15. uri v zadržni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1934.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob določen uri ne bi bil sklepčen, se bo vršil ob 16. uri istega dne drug občni zbor z zgorajšnjim dnevnim redom, ki pa je sklepčen brez ozira na število navzočih zadržnikov.

NAČELSTVO.

Na drobno! Na debelo!

Najceneje in najbolje kupite vse prvovrstne

vrvarske lastne izdelke

motvoz, žimo, volno, afrik, nepremočljive konjske plahte itd.

samo pri

Prvi kranjski vrvarni in trgovini s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Tel. št. 2441

MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Tel. št. 2454

CELJE: Kralja Petra cesta št. 33

Za praznike vam nudi

„Gostilna Univerza“

prvovrstna dalmatinska bela in črna vina, opolo 10 Din liter, cvicek ter pristna štajerska vina. — Vsem svojim gostom želi vesele velikonočne praznike Rezi Koritnik. 1440

COPIČE in

ŠČETKE

vseh vrst in po-

cenit dobite pri

Šimenc Hinko,

Ljubljana,

Resljeva cesta 2

(pri zmaškem

mostu)

Največ prihranite,
ako kupujete in prodajate vse dobroohranjene predmete potom

ABC

LJUBLJANA,

Medvedova cesta št. 8

Telefon 24-44

(poleg gorenjskega kolodvora)

Tvrđka

A. & E. SKABERNE
Ljubljana — javlja, da jemlje do preklica v račun zopet

HRANILNE KNJIZICE
prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Mestne hranilnice, Ljudske posojilnice itd.)

ZA MALI DENARJA DOSTI MUŽKE:

Plošče, gramofone, izposojamo, zamenjamo, prodajamo in kupujemo — ELEKTRON d. o. o. oasaza nebotičnika

Mag. št. 12.705-35.

RAZPIS

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za dobavo in montažo stavbno mizarskih izdelkov v novi mestni narodni šoli za Bežigradom. Uradno ugotovljeni proračun znaša Din 752.860.—. Razpisani pripomočki se dode od 24. IV. 1935 dalje v vložišču mestnega gradbenega urada, Nabrežje XX. septembra št. 2-II. proti povračilu nabavnih stroškov. Ponudbe je vložiti do dne

15. maja 1935 v mest. gradbenem uradu do 11. ure
dopolodne, kjer se takoj izvrši komisijonelna ofertalna licitacija.

MESTNO POGLAVARSTVO V LJUBLJANI, dne 18. aprila 1935.

Predsednik: **DR. RAVNIHAR, I. r.**

M. D. Z. — št. 196-1935.

RAZPIS

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje oddajo in izvršitev zidarskih in ostalih obrtniških del za adaptacijo posvetila Posavec št. 10 pri Otočah, ki je

last Mestne delavske zavarovalnice v Ljubljani.

Uradni proračun izkazuje stroškov za vsa dela Din 106.009.58.

Razpisni pripomočki se dode proti povračilu nabavnih stroškov v tajništvo Mestne delavske zavarovalnice, Mestni trg 27-III, soba 51, med uradnimi urami od 23. aprila 1935 dalje. Ponudbe je vložiti istotam do 6. maja 1935 do 11. ure dopoldne.

MESTNO POGLAVARSTVO V LJUBLJANI, dne 19. aprila 1935.

Po pooblastilu predsednika: direktor mestnih uradov

JANČIGAJ, I. r.

KRIZE BO KONEC,

KO BODO DOMAČI DENARNI ZAVODI MOGLI ZOPET DAJATI
NOVA POSOJILA IZ NOVIH VLOG.

ZAUPAJTE VAS DENAR

MESTNI HRANILNICI
LJUBLJANSKI,

KI IZPLAČUJE NOVE VLOGE, VLOŽENE PO L. 1933 NEOMEJENO TER JIH OBREŠTUJE PO 4 DO 5 %

VLOGE NAD DIN 400.000.000.—

REZERVE DIN 14.600.000.—

Vsaki Din 10.000.—, ki so odtegnjeni prometu, bi moglo preživeti enega brezposelnega vse leto!

Pobijajte brezposelnost s tem, da nalagate denar tja, kamor spada, t. j. v domače denarne zavode, da bodo mogli dati nova posojila in s tem kruha brezposelnim.

Nalagajte vaše prihranke v

Mestno hranilnico
Ljubljansko

(PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 3)

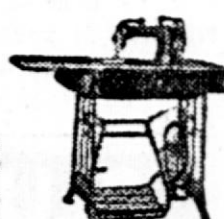
katera vam obreštuje nove vloge, vložene po 1. januarju 1933 po 4—5 % in jih neomejeno izplačuje!
Vloge Din 400.000.000.— Rezerve Din 14.600.000.—

POCENI — KRIZI PRIMERNO —
ZA MALO DENARJA NOVO OBLEKO!
ako prinesete staro v naše sprejemališče za barvanje in snajenje — LJUBLJANA, VOŠNJKOVA ULICA ŠTEV. 4 (prejénja Cesta na gorenjski kolodvor)

v krojačnico PREZELJ,

kjer se prevzema za TOVARNO WAGNER, RADOVLJICA
Vsa oblačila se lepo popravijo in elegantno zlikajo!

PRVOVRSTNO ZAGREBSKO
TOMISLAV PIVO 18%
toči restavracija **HOTELA ŠTRUKEL**

ZNIZANE CENE

dvokoles, otroških, igrač-nih, invalidskih vozičkov, prevoznih triciklov, motorjev, šivalnih strojev. Cenik franko! »TRIBUNA« F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

ZA PRAZNIKE SE PRIPOČA

GOSTILNA „PRI VINKOTU“

LJUBLJANA, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 4

Toči pristna štajerska, dolenska, belokranjska in sremška vina po najnižji cen. Čez ulico Din 1.— pri litru popusta. Vsak čas topla in mrzla jedila na razpolago. Abonenti se sprejemajo na dobro hrano. — Na novo urejeno balnišče.

Vsem cenj. gostom želi vesele velikonočne praznike in se priporoča

ROJC VINKO, gostilničar.

POZOR!

POZOR!

„NOVELE“

Tovarna otroških in bolniških vozičkov, tovarnih triciklov in kovino-tiskarstvo.

Izdelki od navadnih do vseh najnovejših modelov po najnižjih konkurenčnih cenah. Prodaja in razpošilja na drobno in debelo

ANTON ČADEŽ

LJUBLJANA VII, CELOVSKA CESTA ŠTEV. 28 IN 42
TELEFON 2767 TELEFON 2767

ZA PRAZNIKE

vino čez ulico:

Namizno belo	1 Din 7.-
Rizling	1 > 9.-
Cvicek	1 > 9.-
Župsko črno	1 > 9.-
Silvanec	1 > 11.-
Mozler	1 > 13.-
Hruševac sladki	1 > 5.-

Žganje:

Tropinovec	1 Din 22.-
Slivovka	1 > 24.-
Hruševac	1 > 28.-
Brinjevec	1 > 32.-

ter razne fine likerje in desert-na vina vam nudi po konkurenčnih cenah ter se priporoča:

BUFFET S. J. JERAJ.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38.

MALI OGLASI

»SLOV. NARODU«
IMAJO
SIGUREN USPEHI

SLAVIJA

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, Gosposka ulica št. 12, telefon št. 2176, 2276

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT